

1
Thyland for 60 Aar siden. (1814.)

Tredsiendstyue Aar er en lang Tid, over et halvt Seculium, og omtrent trende Meneskealdre. Af de Menesker, der paa den Tid levede og virkede i Manddommens og Kraftens Fylde, er nu faa eller ingen levende, men de ere gaaede til deres Fædre. Det vil maaske undre mange Kildevende, at der endnu lever en Person, som har kjendt noget til Thy i den Tid, og dog er det virkelig Tilfældet ligesom den erede Læser kan være forsikret om, at hvad her fortælles er Sandhed.

Forinden jeg imidlertid begynder min Beretning, er det nødvendigt at sige et Par Ord om Danmarks finansielle Tilstand paa den Tid. Det er bekjendt nok, at ved Forordningen 5te Januariar 1813 nedsattes vor Mønt saaledes, at man for 1 Rd. dansk Kurant kün erholdt en Rigsbankmark eller 1 for 6. Landet var da oversvømmet af en utyure Seddelmasse, hvorimod al Sølvmonnt var forsvundet. Vore gode gamle blåe Sedler, der lige til 1800 og tildels til henimod 1807, gjaldt for 96 Skilling Kurant baade i Ind- og Udlandet, sank efterhaanden saaledes i Værdi, at de i Hamborg 1812 og 1813 kün noteredes til 1 a $\frac{3}{4}$ lybsk Skilling pr 1 Rd. dansk Kurant, og til denne Ulykke kom den 7 aars lange Krig med England. Imidlertid mærkedes ikke stort til Krigens Byrder, thi der var Penge i Overflodighed, og det var intet Færsyn at se en 14 a. 16 Aars Bønderknøs forsynet med en stor Tegnebog spekket med flere Hundreddalersedler. Alting var dyrt og næsten alle Menesker vare Handelsmænd, thi hvor dyrt man kjöbte, künde der dog tjenes Penge. Et Par fireaars Bønderstude kostede i den Tid almindelig 2000 Rd. En 4- a. 5 Aars Hest 3000 Rd., et Par Staldstude 5- a 6000 Rd., ja, jeg har i Aaret 1813 pr. Fuldmagt ind-

betalt de da levende Kjøbmænd Holst og Houe i Thisted for
20 Paa Spølstude 100,000 Rd. d. k. - En Pd. Røg betalt med 120 Rd.
en Aep. Salt med 80 Rd., en Aep. Køl med 40 Rd. en Hardis To-
bak med rødt Stempel 50 Rd., en do. med sort Stempel 20 Rd.
en Thevandstenagt med 9 Mark a 2 Rd., en Bolle Punsch (kal-
det den lille Færge) 100 Rd., en Bolle do. (kaldet den store Færge)
200 Rd. og saaledes andre Ting og Produkter i samme Forhold.
(Det maa bemærkes, at iagtet vi ved Pengeforandringen fik Rigsbank-
mønt istedet for dansk Kurant, skete dog alle Handeler imellem
Mand og Mand i stedsse dansk Kurant, indtil endelig efter Freden
til (i) Kiel de gamle Pedler bleve indløste med Rigsbankmønt og
Pedler). Paa Grund af Napoleons Kontinentalsystem vare Koloni-
al- og Manufakturvarer især dyre, og man fandt paa at tilberede
adskillige Kurogater for at erstatte Kaffe og The m. m.

Jeg erindrer ogsaa at en daværende Fjældmægtig i Thisted, der
endnu lever andensteds som en agtet Embedsmand i en hoi Alder,
figurerede med en sølvbeslagen Merkskumspibe, som han havde
betalt med den smukke lille Sum 1500 Rd. d. k. eller 250 Rigs-
bankdaler. - Landeieendommernes Værdi stod i samme Forhold som
alt andet, og jeg har i Begyndelsen af Aaret 1814, hos en Kjøbmand
Skophus i Thisted, været Vidne til, at denne afkjøbte Christen
Kvotgaard hans Gaard i Ydby, Nygaard kaldet, for den runde
Sum 100,000 Rd. d. k. Da Freden den 14 Januar 1814 var sluttet
i Kiel, og de store Troppemasser i Holsten og Nordtyskland for-
svandt, begyndte strax alting at dale, og Prangeressonet, samt
Handelssystemet endte, om jeg saa maa sige med Forskrækkelse
thi saavel Landeieendommene, som alle Slags Produkter faldt
betydelig og længere frem i Tiden endog under deres Værdi.

Jeg vil f. Ex. blot nævne at et Lpd. Uld, der i Efteraaret 1813
betalt med 600 Rd. eller 100 Rigsbankdaler, faldt saaledes, at der

hen i Foraaret 1814 ikke kunde opnaaes 40 Rd. derfor, og det faldt siden dybere og dybere. En hel Forvirring opstod som Folge af denne pludselige Dalen af alle Ting, og en Masse Prangere og Handelsmænd gik derved tilgrunde. Saaledes opstod efter Statsbankerotten og Fredsslutningen en ikke heldig Tid for Landet, da Folk i Almindelighed havde vænnet sig til at betragte Penge med Ringagt og virkelig vdslede med dem, ja enkelte brugte endog Bankosealer til at tænde deres Tobakspiber ved. De der derimod, nemlig de Aldre, agtede en blaa Seddel ligesaameget da den kun gjaldt $\frac{3}{4}$ Lybsk Skilling, som da den gjaldt $\frac{1}{6}$ Rk. Kurant og samlede til Bænke, holdt Pinen ud, men deres Tal var det mindste. Som et Exempel vil jeg blot nævne: I Ydby levede paa den Tid trende ansete og velhavende Gaardmænd, Anders Christensen og Christen Kvotgaard, der vare hvad man da kaldte Studeprangere, og handlede paa Holsten med Stude, men da Alting dalede, tabte de saa betydelig ved denne Handel at de gik fra Gaard og Grund og senere endte Livet i Fattighuset, og saaledes gik det flere. Efter denne korte Skildring af Tilstanden paa den Tid, vil jeg gaa over til at sige lidt om de ogsaa paa samme Tid mest fremragende Personligheder i Thy, samt tillige give en lille Skildring af Thisted, og den da vigtige Ladeplads for Norges Proviantering, Vixø.

Ved Oddesund var den Tid Langballe Færgemand, han levede mange Aar senere som Røgter hos en Mølle i Nærheden af Ringkjøbing.

Paa Helligkildegaard boede Proprietær Nielsen, paa Hindsels, Jørgensen, og paa Bodumbeisgaard Nyerulf. Paa Ydby Kirkegaard, Løjtnant Svint, og paa Skildgaard Proprietær Jørgensen.

Kerredsfogeden Højer boede i Visby. Vestervig havde den Tid flere fremragende Personligheder: Paa Buebel boede Proprietær Hørdemaal, og paa Vestervig Kloster Fri Generalauditorinde Lindahl, thi hendes afdøde Mand var Generalauditor. Gaarden saa den =

4.
gang anderledes ud end i Nutiden. Dens Hovedbygning bestod af 3 Fløje, sammenbygget med Kirken, og dernæst var vestre og søndre Fløje 2 Etager foruden Hjælderen. Gaarden lod hun bestyres ved hendes Forvalter, Bloch. Paa Teglgarden boede Peder Teglbrenner, hvis Broder Christen Teglbrenner boede paa Hornstrup. P. Teglbrenner var bekendt som en meget formuende og retskaffen Mand, ja hans Kredit var saa stor, at de Personer han tegnede sig for som Kautionist, kunde stedsse erholde Laan, og det var mange.

Præsten, Provst Bendix blev betragtet som en myndig Mand, især paa Grund af at han holdt meget over at Kirkerne i Thy og Mossø bleve vel vedligeholdte, hvilket ikke behagede Kirkeeierne, som gjerne vilde have Kirkenes Indtægter, men nødig gjorde Bekostninger paa den forsvarlige Vedligeholdelse.

Fogh paa Veilegaard var bekendt som Eier af Markedspladsen, hvorpaa Vestervig Markeds den Tid holdtes.

Paa Grum, forhen et kongeligt Slot med fire sammenbyggede Løngder eller Fløje med 3 Tårne boede Proprietær Zyber, forhen Forpagter paa Vestervig Kloster.

Paa Lyngholm boede Proprietær Hansen, og paa Tandrup Proprietær Willemoes, Onkel til vor bekendte Løjtnant Willemoes. Paa Koustrup boede Proprietær Balleby, ~~en Son af~~ og paa Tottrupgaard en Broder til Løjtnant Willemoes.

Paa Koldbygaard boede Proprietær Balleby, en Son af Balleby paa Koustrup. Hovedbygningen paa Koldbygaard var opført i storartet Stil af den i den Tid bekendte Larsen Winther i Thisted, og det saa temmelig afstikkende ud at skue den store Hovedbygning ved siden af den mindre Ladebygning, saa meget mere som Hovedbygningen var slet vedligeholdt.

Paa Landboldst boede Proprietær Winther, der tillige var Hystbefalingsmand over det den Tid opættede Hystmilit. Paa

5

Friis boede Proprietær Sørensen, Broder til Sørensen paa Hindels,
han eiede saavidt mindes ogsaa Oland. Hvem der eiede og bebo-
ede Todbiøl - der forhen havde været et betydeligt Stamhus i
Forening med Boddumbisgaard, og før det adspittedes sidst eie-
des af den bekendte Kammerherre Toms til Lövenholm, der om-
trænt 1802 skrev sig saaledes: "Peder Severin Toms, Kongl. Maje-
stats Kammerherre, Amtmand over Randers Amt, Herre til Grev-
skabet Lövenholm, Kammerherre til Todbiøl og Boddumbisgaard,
Eier af Lünd" og ikke mindre end 11 Herregaarde, til hvilke
vides ikke. (Denne Kammerherre Toms døde endel Aar tilbage i
Tiden i en Præstegaard i det østlige Jylland, i fattige Omstæn-
digheder og aldeles uhemærket.) Paa Ullerupgaard boede Prop-
rietær Vad og paa Njølbygaard Proprietær Gehjorno (v).

Njølbygaard var den Tid anset som den smukkeste Herre-
gaard i Thy, og til den kom der sig nogle Fortids Erindringer.
Den har i Forening med Vesløisgaard i Hanherred været et
Stamhus, oprettet af Borgmester Berregaard i Thisted og hans
Kæstrer Fru Ane Loe, der var indviklet i den bekendte Be-
sættelses og Herreproces i Thisted.

Thisted saae den Gang ikke saaledes ud som i Nutiden. Naar
man fra Vestsiden drog ind i Byen, mødte Øiet først nogle
smaa Huse som et Slags Forsted, dernæst laa paa høire
Haand Kjøbmand Anakergaards smukke og velbyggede
Gaard; næste Gaard var Kjøbmand Skophuses, en sand Rønne
med Straatag og bulede Mønstre. Paa den venstre Haand
laa Kjøbmand Halsts Gaard og nok en Kjøbmandsgaard, hvis
Eiers Navn ikke erindres. Dernæst kom paa høire Haand
Segnehøigen, og saa Kirkegaardsdiget som grændse helt
ned til det store Torv. Paa venstre Side boede Kontrollør
Neve, Kjøbmand Lars Halst, en af de betydeligste Kjøbmand

paa den Tid, saa den gamle Frii Steensen i en stor gammel
 Rønne, og derefter Kjøbmand Houe, ogsaa en betydelig Kjøb-
 mand. Paa selve Torvet laa ligesom endnu Raadhüset, Lassen
 Wintfers i et Slags italiensk Stil byggede store Gaard, Præste-
 boligen, og paa venstre Haand nogle mindre betydelige Byg-
 ninger, naar indtages Hjörnegården, der var 2 Etager og hvor
 da boede Kjøbmand Thomas Faarstoft (senere blev den smukt
 opbygget af Kjøbmand og Gæstgiver Werner). Ved ad Store-
 gaden fandtes kun tre andre anseeligere Bygninger, nemlig Amt-
 mandsboligen og Dr. Sagers Gaard, senere Caroes Gaard, det
 nuværende Hotel. Amtsforvalter Lorensen boede i Sagers Gaard,
 og der var Amtsstuen. Paa det lille Torv boede Madam Lassen
 i en 2. Etages Bindingsværks Gaard, med grønmaalede Støtper,
 (nu Agent Gjörüps Gaard). I Nørregade var ingen anseelige
 Bygninger, og i Østergade kun Assessor Tofts Gaard, (nu Amts-
 stue og Posthüsgården ¹⁸⁷⁴). De allerfleste Bygninger vare for-
 syndede med Straatag, og mange vare smaa og gamle.

Skovgaden var den eneste anseelige Gade i Byen. Knakken
 var den daarligst byggede Del af Byen, der kun kunde opise
 3, 2 Etages Bygninger, nemlig 2 paa det store Torv, og 1 paa
 det lille Torv. Ved Broen, der gaar over Saen neden for det lille Torv,
 boede Dr. Væster; han var egentlig kun hvad man da kaldte Felt-
 skjer og stak neppe dybt i Lægekünsten, men han var en stikkelig
 gammel Mand, der mest ernærede sig ved Værtshüstrald, og med
 et selge som han kaldte dem „Magedraaler.“ Han var nemlig en
 Tydsker af Födsel. Sine Gæster fortalte han gjerne: „Når jeg har
 Brodt har jeg Minsjel ingen Smir und når jeg har Brodt und
 Smir, har jeg Minsjel intet Kød.“ En anden Original i Byen
 var den gamle Skjersant Eberhart; han var foit Greve af Bern.

stein, men havde i sin Ungdom ladet sig hværre til danske Jøner, og laa nu i Thisted ved Landeværnet, eller som man kaldte dem, „Lammefjerdingserne“. Byen havde den Tid ingen Gæstgivergaarde som i Nutiden, men Njotmand Skophus var den eneste, der logerede Fremmede og Rejsende. Naar man kom ned til Stranden, thi Havn var der ikke Tale om, mødte Piet allerførst en stor gammel Ladebygning, der laa tæt ved Vandet, og kaldtes Grønlands Lade, dermest saa man en Masse Sten langs Stranden, for hvilke der neppe var Plads at trekke en Fiskejolle iland. Fartøier, der kom til Byen, maatte stadig ligge for Anker paa Rheden, og havde som oftest ondt ved at faa Lasten lodset iland; tillige var det med paa-lands Vind vanskeligt at ligge der, da de i Fordgrunden liggende Kalkflintesten skampilede Ankertøigene. Af Værtshusholdere havde Byen ikke mange, i det høieste 10. Den mest søgte var P. Hartkjer, eller som han ogsaa kaldtes, Peder Apotheker, han var baade Njotmand og Værtshusholder. Forresten var der temmelig mængdet i Byen, hvortil hidrog den Mængde Nordmænd, der stadig kom hertil for at indkjøbe Korn og Fedevare, og siden med deres smaa Skuder der laa paa Stranden ved Vixi med god Vind smuttede over til Norge, hvorfor og flere norske Handelshuse havde deres Handelsfuldmægtige eller Kommissionærer stadig boende i Byen. Thisted havde ogsaa en Kaper i Boen, 30 Interessenter havde indredet den. Hver Aktie var betalt med 500 Rd. d. K.

Den laa længe og svalkede i Nordøien inden at erobre en Pris, og der var Tale om at til dem Underhold atter af hver Interessent skulde gjøres et Tilskud af 250 Rd., men saa var Lykken saa gunstig, at et stort amerikansk Skib, der var ladet med ene Manufakturvarer og bestemt til Østøien, kom Jylland vel nær og saaledes af Thisted Kaper besattes som god Pris da den var lastet med engelake Varer. Den blev naturligvis prisedømt og der var særdeles Liv i Byen, da disse Varer ved offentlig Auktion, der

8
varede mange Dage, blev bortkøbt. Efter sikkeret Forlydende erholdt
hans Interessent til sin Part 50,000 Rd. eller 8266 Righd., en anseelig Pen-
gesum endog i den Tid, men mærkwardigt er det, at ingen af dem,
der saa let erhvervede en saadan Kapital, havde Lykke eller Velsig-
nelse deraf. Det kom Pengene og let gik de; jeg kan sandfærdig for-
sikre, at ikke en af dem døde som formuende Mand, men største De-
len endog i Armød; jeg har kjendt dem alle personlig.

Dette er alt hvad jeg i al Nothhed kan minde at meddele om Thisted
By i hin Tid; i Nutiden har den haaret sig betydelig, og hvem der har
kjendt Byen for 60 Aar siden og ikke senere set den eller kjendt noget
til dens Opkomst, vilde om han nu saae den, benægte at det var den
samme By. Vixi var den Tid en vigtig Ladeplads, da herfra var sta-
dig Overfart til Norge. Morsingbaer og Thyboer maatte her levere de-
res da paabudne Skatte Korn, der siden med smaa Fartøier blev ud-
skibet til Norge. I den Henseende var paa Stranden anlagt 2de
Batterier forsynede med 3 Kanoner af stor Kaliber, for i Tilfælde af
en mulig prøvet Landgang af Engelskemanden at kunne beskytte
Byen og Kornmagasinerne. Paa Stranden laa gerne 60 til 80 norske
Skuder, der naar Vinden var gunstig og ingen engelske Krigsskibe
i Sigte bleve satte i Vandet og lagte til en stor Trøbro, der forsynet
med Skjul blev skudt i Løen; efter endt Indladning afsceilede
de strax. Paa Grund af denne megen Færdsel var det saare van-
skeligt at erholde Logi i Byen, thi Alt var opfyldt med Militær
Handelsagenter, Amtsstjuens Folk ved Magasinerne og norske Skip-
per. Hos Peter Toisig, der boede i den vestligste Gaard i By-
en, en 2 Stages Bindingsværksgaard, var især en søer Rykint.

Han havde en god Fortjeneste og Pincchollen dampede jævnlig
paa Bordet. Paa Bakken eller Byergit, som det kaldtes boede den
Tid en Mand ved Navn Ole Damgaard, ogsaa kaldet Ole Gaas;
(Ole Damgaard og Son havde ogsaa en Part i Kaperen, men det gik dem
saa som andre Participanter. Herligheden fik snart Ende, og den Gamle døde
mange Aar efter i en Alder af omtrent 100 Aar i trænge Kvar, saavidt vides i
Salvborg.) Hos ham var en Stue paa alle 4 Sider fyldt fra Gulv

til Loft med Pjertes, Kattuner og andre Manufakturvarer, ind-
kjøbte ved Auktionen over Prisen Ladning. Der fandt ingen god
Orden Sted i denne paa den Tid i en saa lille By storartede Ma-
nufakturvarerbutik, thi naar man kom derind vadede man for-
melig i Alenkrum, der laa henlæggt paa det skidne Hergulv.

Daglig var der Færdsel imellem Vixø og Thisted og omvendt, da
megen Tømmerlast fra Norge landsattes her af de Skuder, der skulde
overføre Kom til Norge. Det var en gylden Tid for Vixøes Indvane-
re, men med Freden standsede derene Guldmine, og der skete et
Omslag, der ikke havde de heldigste Følger for Byens Indvane-
re.

Dette er saaledes hvad jeg i al Korthed kan meddele om Til-
standen i Thy 60 Aar tilbage i Tiden. Det er vel ikke noget be-
tydeligt, men imidlertid antager jeg at min Beretning vil
læses med Interesse, da det i Almindelighed er Mennesket
behageligt at erfare Noget om Fortiden og de tidligere Forhold
i deres Fæde- og Leveegne. (K.)

Afskrevet af A. E. Svalgaard i Apr.
1925; efter Thisted Amtsavis for 1874

Thyland og Thisted i Fortiden.

Vi dødelige formaa ikke at skue ind i Fremtiden, der er skjult for os med et uigjennemtrængeligt Slør, men vi kunne skue tilbage i Fortiden, og med en særdeles Interesse forsøge vi gjerne efter, hvorledes de mange Slægter og Generationer, der have vandret paa Jordkloden, før vi betraadte den, have levet og befundet sig. Denne Underretning erhalde vi igjennem Historiens Kilder, forsaavidt samme haves, eller igjennem Folkesagn og Beskrivelser af tilstedeværende lokale Forhold, og da jeg for kort Tid siden leverede en lille Afhandling om Tilstanden i Thy 60 Aar tilbage i Tiden, der, som jeg har erfaret, er læst med Interesse, har jeg faaet den Tanke at det kunde interessere Læsere af "Thisted Amtsbavis" ogsaa at erfare lidt om Tilstanden i denne Provinds i henfarnne Fortidsdage, og derfor er nærværende lille Afhandling nedskrevet. Hvad Thy angaar, kan man gaa langt tilbage i Tiden for at finde det første Spor af dens Tilværelse - allerede hos Snorre Sturleson omtales "Thiod" - og den maa da have bestaaet af flere Øer, idet efter Situationen at domme Vestehavet igjennem 3 a 4 Aabninger har været forenet med Limfjorden, og saaledes delt Landet i en Øgruppe. Saaledes mellem Agger og Harsboøre eller Thyborøn, ved Gjerring Sø, ved Hoxerhavn og ud sønden om Hansthalmen, og endelig ved Bygholm og Hanveiler ud Norden om Ballyng; men naar og ved hvilke Naturrevolutioner disse Udlob ere stoppede derom vide vi intet, kun en af dem, nemlig den ved Agger og Harsboøre har periodisk vedligeholdt sig indtil vore Dage.

Ved at bestige Hillerslev Kirkeetaarn faar man en Anskuelse om, hvorledes den Arm af Fjorden, som ved Hanstholm løb ud i Havet, har set ud i forlums Tid. Hansthalmen viser sig som en fuldkommen Ø, hvad den i hvir Tid ogsaa har været og ved den søndre Side af Holmen paa Thylandssiden ligger endnu en Gaard, kaldet Færgogaard, fra hvilken Overfarten til Øen har været. At disse Aabninger imellem Hav og Fjord i sin Tid have været seilbare, beviser de tilbageværende Levninger af Fortidens Borge, der endnu ere til nemlig:

Tenborg" i den nu udtørrede Gjerring Sø, Gjerring Vold, en Bergtomte strax ved Djernes paa Jæns nordre Bred, og Bergtomten i Sperring Sø, der i vore Dage staaer i Forbindelse med Gjerring Sø ved et Aaløb.

Hvem der har eiet og beboet disse Borge vide vi heller ikke, men formodentlig have de tilhørt den Tids Væbinger, der efter fuldendt Røvertog paa andre Landes Kyster her udhvilede sig.

Om Tenborg haves et Folkesagn, der her er for vidtløftigt at anføre, men findes trykt i Kapt. J. Grundtvigs "Gamle Sagn i Folkemunde." At Thy ogsaa i Hedenold har været meget befolket, beviser de mange Gravhøie, der findes, og i hvilke ofte er fundet Vaaben baade fra den Tid vi kalde Stenalderen og fra Bronsealderen. En af disse mærkelige Gravhøie er det saakaldte "Heltborg Monument," der indeholder et betydeligt stensat Gravkammer, delt i 2 Afdelinger, med Indgang fra den ene til den anden, og hvori fandtes en sjelden smukt forarbejdet Stenøxe, samt et Flags Indskrift og Bømærke, da den for omtrent 40 Aar siden blev aabnet. Indskriften ved jeg ikke om senere har fundet Forklaring.

Denne sjældne Gravhøi tilhører nu ved Njeb det oldnordiske Museum i Njolenhavn og der er lyst Fred over den. Men det er ikke den eneste Gravhøi i Thy, der har indeholdt saadanne mærkelige Gravkammer. Jeg har seet flere, der fortjente Oldgranskernes Opmærksomhed, men paa Grund af Suerens Ukyndighed om Oldsogers Værdi ere de gaaede tabte og endog Sten med Indskrifter kløvede, samt tillige med de øvrige Sten brugte til Bygningsmateriale. Tilgædes ere mange smukke Bronsesager gaaet tabte, for Sanden for disse Oldtidsager rigtig var vaket, og vandrede til Gjortlernes Smeltediger i Thristed.

Iblandt disse Oldtidsgravhøie ere de i Nærheden af Herregaarden Frup paa Haring Hede beliggende saakaldte Kvivilds Høie, hvori efter et Sagn som den lærde Puhon anfører i sin Danmarks Historie, en Kong Kvivild og hans Haldbrødre skulle være nedlagte. En Pastor Sagaard i Thy skrev for omtrent 100 Aar siden en latinsk Disputats tilegnet Hr. Helverskov paa Frup, hvori han fortæller meget om den

ne Kong Skivild og Fruis, men denne Disputats, der kun haves i Manuskript, er uden al historisk Værdi. Endelig maa det ikke forglemmes, at der mueligt i den hedenske Tidsalder har været et Gudetempel eller stort Offersted i Thy; herpaa tyder Navnet Gudenæs eller Gudenæs. Adam af Bremen, som for 800 Aar siden har skrevet om Danmark, som han selv beryste, kalder i denne sin Krønike, der endnu er til i Manuskript, Vendsyssel og Thy Ær, og han har vistnok Ret; den første var skilt fra Thy enten ved Udlobet sønden om Hanstholm eller ved Bygholm og Hanveile, den sidste fra Harsyssel ved det Fünd eller Udlob, som Limfjorden den Tid havde imellem Harboøre eller Thyborøn og Agger. Naar eller til hvilken Tid, de øvrige Udlob ere stoppede, vide vi ikke, men efter Adams Beretning er det meget over 800 Aar siden, og den Mængde Flyvesand, som Havet saa rigelig opkastede, og hvorom Thylands Klitter endnu ere Vidne, har formentlig forarsaget Tilstopningen. At dette har været Tilfældet ved Udlobet igennem Gjerring Sø, beviser Lokaliteterne og det ved Enden af Toen engang beliggende Trorup Sogn, som Flyvesandet ganske har ødelagt og hvis Kirkerudeira endnu er til som et sørgeligt Bevis derfor. Det samme er Tilfældet med Udlobene sønden om Hanstholmen og ved Ballyerg hvor magtige Flyvesandsklinter nu have sig. I Trorup Kirke fandtes, før den blev nedbrudt, en mærkelig Rønesten, hvis Indskrift oplyste, at en Tursk Engländer engang i Fortiden havde hjulpet Thyboerne at fordrive endel Forrøvere, der havde overfaldet dem, men denne mærkelige Sten er gaaet tabt, da Kirken blev som meldt nedbrudt, og er formodentlig i sønderlemmet Tilstand bortført, enten til Djernes eller til Thisted, hvorhen Kirkens og Kirkegaardens Sten blive henførte. Uagtet al mulig Eftersøgning har dette sjældne Monument ikke været til at gjenfinde.

Endnu i Begyndelsen af det 10de Aarh. maa de da levende Thyboer have været Hedninger eller bekendt sig til Odinslevn, og først i

det 11te Aarh., da Kong Oluf den Helliges Kappelan Theogorius eller Thi-
 ger 1030 gik som Missionær til Thy, er Kristendommen kommen til
 Udbredelse iblandt dem. Vi have nu intet mærkeligt at meddele
 om Thy før i Kong Knud den Helliges Tid, da Kongen var paa
 Gjæsteri derteds og opholdt sig paa Kongsgaarden i Gjerring eller
 Gjerringvold, som den i vore Dage kaldes. Her var det, at han
 modtog Efterretningen om Vendelboernes Oprør og maatte flygte
 for Oprørene til Fyn, hvor han blev dræbt i Odense.

Historien beretter, at disse Oprørere paa deres Vei opbrændte og
 ødelagde alle Kongsgaarde, og saaledes er Gjerringvold vel i den
 Tid ødelagt og ikke senere opbygget. Thy har i det 15de Aarh.,
 ja vel og før, haft rige og magtige Adelsmænd, saaledes næv-
 nes Niels Strangesen som Eier af de faste Borge Orum Slot og
 Killerslevhus, og han eiede desuden Nordentoft. Denne Niels
 Strangesen solgte til Dronning Margrethe, (der som bekendt,
 søgte at svække Adelen ved at afkjøbe den sine faste Borge)
 Orum Slot og Killerslevhus og blev første Lehnsmand paa dis-
 se Borge. Han døde 1424 og hviler i Vestervig Kirke under en
 Gravsten, hvorpaa findes hans Vaaben og en Indskrift med
 Middelalderens Minuskelskrift. Hvem Nordentoft efter hans Død
 gik i Eie til, vides ikke, men den tilhørte senere en Adelsmand
 Ebbe Skammul, og om hans Forvildelser har Bonden Peder Dyb-
 dal for omtrent 50 Aar siden udgivet en trykt Beretning.

Killerslevhus er forlængst blevet øde, og kun Borgtomten
 med Volde og Grave er endnu synlig i Nøret nordvest for
 Killerslev By. Orum Slot var endnu synlig i forrige Sekulum, og
 laa ved den nordre Ende af Orum Sø. Efter en Tegning af den i
 Resens utrykte Atlas paa Kongens Bibliothek bestod den af 4
 sammenbyggede Længder og var forsynet med 3 Taarne.

Oberst Jens Møldrup til Vestervig kjøbte Orum Slot 1738 og lod
 senere Slottet afbryde, samt opbyggede Orumgaard, hvor den nu staar.

14
Valde og Grave omkring Blottet ere endnu at se. I Christoffer af
Baierns Regjerings-tid gjorde Thyboerne Oprør i Forening med Ven-
delboer og Morsinger, men indsaa tidlig deres ulovlige Adfærd
og flyede hjem. I Visen „Hertugen af Baiernland“ hedder det der-
for: „Først saa flyede de Morsingboer, og saa de Forrædere af
Thy, Derefter saa stode de Vendelboer, for de vilde ikke fly.“

Dette fik de da ogsaa følelig at finde paa St. Jørgens Byerg
og i Husby Hule ved Aagaard i Hanherred.

I ældre Tider havde Thy ogsaa sit eget Tysselthing kaldet
Thybo-Bøjdething, desuden havde den ogsaa fire Birkething,
nemlig: Vestervig, Ørum, Thyum og Nørkaa, men da Landet se-
nere blev delt i Vestervig og Ørum Amter, der først bestyredes
af kongelige Lehnsmand og desuden i 4 Herreder med 2 Herreds-
fogder, bleve disse forskjellige Thing lagte under Herredsfogderne.

Den gamle Herredsfoged i Hassing. Peps Herreder Høier, der bo-
ede i Visby, og endnu levede for omtrent 60 Aar tilbage i Tiden,
tog for at blive Herredsfoged, sin juridiske Examen paa Herre-
gaarden Tandrup. Man kan deraf skjønne, at der i den Tid
ikke hørte saa meget til at blive Herredsfoged som i vore Da-
ge. Bemeldte Høier skal iøvrigt have været en dygtig Mand
og blev i sine gamle Dage assisteret af sin Svigersøn den i sin
Tid bekendte Herredsfoged Kjer, der døde som Herredsfoged i
Hanherederne. Thy har naar indtages nogle Ruinesten, der for det
meste nu ere borte, indtagen en i Høllerslev Hl. Katakam og en i
Thisted Kirkes søndre Side samt Gravkammer i Oltidskøiene, ikke
stort at fremvise af Fortidsmindesmærker Dog bør omtales Monumentet
paa Gjerring Kirkegaard. Paa den søndre Side af Kirken ligger
2 de prismatiske dannede eller trekantede Sten med en flad Sten
imellem, og for Enderne af de trekantede Sten er opsat en flad
Sten. Paa den søndre trekantede Sten er udhuggen en Biskop med
Krumstav; den nordre Sten er glat. Dette Monument er forarbej-
det af et Slags lysrødt Porfyr og skal efter Tegnet være op-

sat over 2 de engelske Biskopper, der paa en Reise lede Skibbrud og druknede paa Thylands Vestkyst og bleve begravede paa Gjoring Kirkegaard. For sin Sjeldenheds Skyld kunde dette Monument holdes i Skind og bevares for Fremtiden.

Foruden fornaevnte Niels Strangesen og hans Efterkommere nævnes ogsaa de Friser med Skatetaulær, Scharpenbergerne, Højerne, Gundersen m. Fl., som i Fortiden have eiet betydelig Jordegods i Thy, og i den nyere Tid Klingenbergene, Moldrupperne og Bjurregaard. En Henrik Scharpenberg forbrød sit Gods til Kro- nen, og af dette var endnu endel til hen i forrige Sekulium under offentlig Bestyrelse. At Bondestanden i Thy i Fortiden har været Adellens og de store Godseieres Trælle ligesom andre Steder i Danmark er bekjendt nok. Forordningen af 1788 om Stavnsbaandets Løsning gav det første Skud til at denne Trældom hevedes, men derved var Sagen ikke tilende. Godseiere og Kuis- mand sætte sig imod dette Lovbud med Hænder og Fødder, og de mange Skrifter, der i den Anledning udkom kunde fylde en hel Skylde i en ordentlig Bogreal. Denne Strid kaldtes "Prop- rietærfejden" men ingen af alle disse Proprietærer var dog mere nærgaaende imod Konge og Regjering end en Proprietær, Fich- er til Allingaaard, han blev sat under Tiltale og dømt til at miste Ore, Liv og Gods for sine grove Udfald, men døde under Sagen som da faldt bort. Han ligger begravet i Linæa Kirke i Nærheden af Silkeborg. Omtrent 1764, altsaa over 100 Aar tilbage i Tiden, havde Thy følgende Herregaarde med Bøndergods, nemlig: Boddumbygaard 217 Tdr., Helligkildgaard 175 Tdr., Hindsel 233 Tdr., Frup 239 Tdr., Hylbygaard 354 Tdr., Kænstrup 467 Tdr., Lyngholm 35 Tdr., Nebel 37 Tdr., Nørtorp 229 Tdr., Oland 227 Tdr., Rostrup 220., Skibstedgaard 37 Tdr., Sogaard 35 Tdr., Tan- drup 489 Tdr., Todbøl 422 Tdr., Ullerupgaard 404 Tdr., Ulstrup 271 Tdr., og Vestervig 751 Tdr., eller tilsammenlagt 4228 Tdr.,

eller lidt over, da Skpr. og Folke. ikke ere medtagne i Beregningen.

Efter at Proprietærfeiden" havde lagt sig, blev for endmere at op-
 hjælpe Bønderstanden nedsat Kommissioner, der skulde bringe Høverifor-
 eminger istand imellem Forddrotten og Fæstebonden; dette var vel et
 Skridt videre fremad til Bondens Frihed, men ikke til synderlig
 Nytte paa nogen af Siderne. Disse Høveriforeninger var paa sine Ste-
 der strenge nok for Fæsteren. Vel blev det bestemt hvormegit Høve-
 land en Fæster skulde dyrke og hvormange Spænd. og Gangdage
 han aarlig skulde præstere m. m., men Folgen blev, at Godseieren i
 Almindelighed fik sine Marker daarlig dreve og dyrkede, og Fæste-
 bonden maatte forsomme sin egen Avling, da han først skulde
 tilfredsstille Husbondens Fordringer og bringe dennes Fæd m. m.
 i Hus, forinden han kunde tænke paa sin egen, der ofte i vanskeligt
 Væx tog megen Skade. Endelig klarede det dog mere op for Bonden i
 Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aarhundrede, da de
 saakaldte Herregaardslagtere fremstod, hvis Formand egentlig var
 Kammerherre, Amtmand Föns i Randers. Dette Selskab kjøbte God-
 serne, solgte Bøndergodset til Fæsterne, som oftest paa billige Vil-
 kaar, og udparcellerede stunddom Hovedgaardene. Der var den Tid
 megen Tale om, hvor skammelig disse Herres ødte de delige God-
 ser, men det var dog en Lykke for Landet og for Bønderstanden i
 Færdelighed, der nu kunde dyrke deres Gaarde som Selveiere og bringe
 meget mere ud af dem, end under Fæstetvungen. Paa sine Steder
 var Bønderne i Førstningen ganske uvillige til at kjøbe deres Gaarde,
 men de fik omsider Øinene op for, hvilken Lykke det er at være
 Selveier istedet for Fæster, og Regeringen littede dem meget Hjølens,
 ved at tilstaa dem, der ikke selv kunde tilveiebringe Hjølensummen,
 Laan af Enkekassen. Herregaardslagterne havde ikke stort Gavn af
 de Summer denne deres Virksomhed indbragte dem. Jeg har kjendt
 dem Alle her i Jylland, men det er en Sandhed, at de alle døde som
 fattige Mænd, hvortil bidrog den stærke Dalen i Eiendommens Værdi
 efter 1814, og Statsbankerotten. Nu er der saavidt mig bekjendt, ikke
 et eneste komplet Gods i Thy, og flere af de gamle Herresæde ere

svundne ned til anseelige Bøndergaarde f. Ex. det store Vesterrigkloster.
 For omtrent 50 Aar siden blev man i Thy endog hos anseelige og
 velhavende Bønder bevareret med Ostbrød, eller Rug og Arter sam-
 menblandede, da der kun dyrkedes liden Rug; nu er ogsaa den Tid
 forbi og Thy høies til en af Danmarks bedste Provindser med Hensyn
 til Velstand imellem Befolkningen, dens Kornaal, Keste- og Krogopdræt.
 Saaledes kan et Aarhundrede foreandre meget. Forinden jeg slutter
 disse Meddelelser, maa jeg ogsaa melde et Par Ord om Thisted By:

Den nævnes allerede i det 14. Aarh., og det er nok muligt, at Thy-
 syssels Boidething har været holdt her; men den har dog tilhørt Bis-
 perne i Børglum der her havde deres Dispegård, hvor de kunde
 residere efter Behag. Kong Knud gav Thisted Bysænd den Ret at
 have Gresningsret ind i Hillerslev Mark - formodentlig den Del
 deraf, som havde hørt til det gamle Hillerslevhus - imod at
 de deraf gav 1/2 Td. Smør aarlig, som skulde leveres til Lehns-
 manden paa Orum Slot. Efter gamle Beretninger skal Kirken
 være den samme, som tilhørte Landsbyen hvorpaa Thisted er fun-
 deret, og var til i Kong Valdemars Tid. Det onseelige Taarn for-
 menes Kong Hans at have ladet opføre. I den søndre Side af dette
 Taarn er indmuret en Rønesten, hvorpaa læses: Thora Thydis
 Sol ligger her, eller: Thora, den skønneste Pige i Thy, ligger her.

Norsket paa Stenen tyder paa, at den tilhører den første kristne
 Tidsalder, og lærde Rønaloger ville antage, at denne Thora har
 levet samtidig med den bekjendte svenske Thora Linderol
 og den norske Thora. Et Sagn beretter, at hun har været fra
 Byen Faastoft. Efter en Grundtegning, der findes i Pontoppo-
 sans danske Atlas, ligger de katolske Bisperes Residens nord-
 for Byen, omtrent paa den Plads, hvor nu Thisted smukke
 Plantage er. Efter formeldte danske Atlas har Kong Frederik II
 givet denne Gaard til Præstebøli i Thisted, men da den forrige
 gamle Præstegaard ligger ved Torvet kan den ikke være Bisper-
 nes forrige Residens, med mindre Grundtegningen er urigtig.

Thorsledes Thisted By i den seneste Tid har havet sig, er bekjendt
notis, og hermed slutter jeg for denne Gang mine korte Fortidsmed-
delelser om Thy og Thisted By.

Afskrevet af N. C. Svalgaard i April og May Mnd.
efter Thisted Amtsbrev for Aaret 1875. 1985-12-26

Til Tømmesby Prestekalds Historie.

1546. Alle Mendt hette Brieff sees heller hore hesse hilser Nis
Laurisson y Voest Fogitt til Hannes Tingh, Jergig Laurisson y
Kolsgaard, Terckil Andassen y Lündt och Christen Hansen y Ky-
drop. Aar efter Guds Byrdt indlyd loffværdag nest for St. An-
tonii Dagh so for ne Hannes Tingh var skicket erligh och for-
nümstig Mandt Her Niels Massen y Kydrop (Kerup), thes bedis
och fick iett fulvt Tingswinne met otte loffast Dammemendt,
som er Jergig Lauritzson i Kolsgarde (Kolsgaard), Jens Poull-
sson y Hollm, gamell Mogens Mogenssen ib, Anders Christen-
ssen y Voest, Jens Gavnisen (Gundersen) i Klitt, Terckel An-
dassen y Lündt, hvilke for ne viij, Axel Andassen (2) y Frøstrup
och Niels Nielsson y Lündt. Mendt alle samdirectelige
vonne so Tro och Sandhen och met approact Fynger och
Kølgens Fedt attij haffvæ sit och hørdt thet Her Niels Mas-
sen haffvæ standet iii samfeldt Ting och tiidt och offte
tiellforn bode Snappstingh och andre Ting hvor Aar, syden
hand kom til Kydrop och gaffvætt Last och Here so, att
ham Prestgardt wdy Lille Logem forholdes hannem for,
att ey hand kand faa sin Prestgardt att brüge, som an-
dre Prester haffvæ att brüge. Item vonne for ne viij Mendt,
att somme myndes 6x Aar, somme 6x Aar, och 1 Aar somme
myndes, och hver themmen myndes tiell, the er thet oss

fuld-^uitterligh och haffuer thet hørdt aff Fader och Forældre
 att then Gardt po Berrett (Bjerget) som Anders Perssen vttij
 boer, skulle vere Prestegardt vti Lille Bogenn. Item er oss fuld-
 uitterligh, at vij aldrig haffuer hørdt aff Fader eller Forældre-
 ne, att thet skulle vere andere Prestegardt vti Lille Bogenn
 end samme Gardt po Berrett, som for ^{er} Anders Perssen vttij
 boer. Attij so vonne, thet vinnes vij met vore Indsegler
 trockendes neden pa thette Breff. Datum ut supra.

- Nedenstaaende er holdt i samme Knudrede Stil, men er af
 mig forsøgt oversat til Nutidsdansk, saavidt görligt. Hvor
 dette ikke har kunnet lade sig gøre, er de enkelte Ord eller
 Sætninger beholdt efter det trykte.

1547. Christen Lauridsen i Vuust Dømmer til Hannes Ting,
 Erik Lauridsen i Kvolsgaard, Christen Jensen i Nyerup og Nis An-
 dersen i Langvad, Aar 1547 Lørdag næst før St. Bartolmeusdag
 paa fornævnte Ting var skicket Hr. Niels Madsen i Nærup,
 der bedes og fik et fuldt Tingsvidne med otte lofaste Dan-
 nemænd, som var Per Jonsen i Klim, Tomas Filsen i Holme,
 Jens Poulsen i Holme, Laurits Jensen i Steadhauge, Michel
 Knudsen i Hovoll, Bo Nielsen i Højstrup, Loren Christensen i My-
 rrup og Christen Christensen i Timmerby, hvilke fornævnte otte
 Mand alle endregtelige vandt med oprakt Ting og Helgers
 Ed, at de saa og hørte i Dag fjorten Dage, at Thigvi Christensen,
 Erik Riids Ridesloger, stod her inden Tinget og befalede Hr.
 Niels Madsen at bruge then Greys "paa Timmerby Kirkegaard og paa
 Rild Kirkegaard og var Toget Christensen hans fulde, Hemmelig og Til-
 staaelse paa solig og uelbyrdig Mand Vegne Erik Riids til Vestervig
 Kloster at bruge fornævnte Kirkegaard. Det vinnes vi med vore Indsegl.

1557. Vi efternævnte Mand Niels Pedersen i Græsbøl, Jens Nielsen i Nørklit, Jens Justesen i Lünd, Anders Justesen sammesteds, og Morten Eriksen paa Gjærnes, evindelig med Gud, at Aar efter Guds Byrd 1557 Firdag „Judica“ paa Lild Kirkegaard var skikket Hr. Niels Madsen, (Præsten) der bedes og fik et fuldt Fognevidne af tolv lovfaste Dømmemænd, som er Jens Justesen i Lünd, Niels Pedersen i Græsbøl, Jens Nielsen i Klit, Anders Justesen i Lünd, Oluf Eriksen sammesteds, Thresten Nielsen sammest., Pøren Madsen Byrget, Michel Knudsen i „Kvøll“ Laurits Jensen i Skadhauge, Morten Eriksen, Nis Michelsen i Myrup, og Niels Pedersen sammesteds, hvilke fornavnte tolv lovfaste Dømmemænd alle endregteligen vandt med sprakt Finger og Helgens Ed, at de havde hørt og spurgt af Fader og Forældre, at den Gaard, som Anders Pedersen paa Byrget nu iboer, at den haver de holdt for Præstegaard i Lild Fog, og mindes somme af os i lx Aar, og somme i xl Aar, og somme i xxx Aar, og hver efter sin Alder, som de længst kan mindes, da haver de holdt samme Gaard, som Anders Pedersen iboer, for Præstegaard i Lild Fog. At saa vandt, det vinder vi med vort Indsegl neden paa dette Brev.

Datum ut supra.

Vi Christian den 3. med Guds Naade Danmarks, Norges, Venders og Gothes Koning, Hertug udi Schleswig Holsten, Stormarn og Ditmarsken, Greve udi Oldenburg og Delmenhorst, gøre alle vitteligt med dette vort aabne Brev, at Aar efter Guds Byrd, mælvij den Fredag næst efter St. Egidii Dag, udi vor Kjøbstad, Hallborg, nærværende os elskelige Erick Krabbe, Førgen Lykke, Niels Hange, Tver Krabbe og Neder Belle vorre tro Mand og Raad, var

var skikket for os paa vort Retteeting Hr. Niels Madsen, Sogne-
 præst til Timmerby og Lild Sogne Kirker, og beklagede sig, hvor-
 ledes os elskelig Knud Gyldenstjerne, vor Mand, Tjener og
 Embedsmand i di Vesterrig Kloster, mod vort aabne beseg-
 lede Brev iforretter ham paa sin Præstegaard Kjørup Gaard
 og haver ladet sin Delefoged dele hannem til Tingge imod
 vor Ordinants Lydelse, og vil trænge hannem af sin rette
 Præstegaard, han ibor, som haver været Præstegaard i et halvt
 hundrede Aar og længere, som han haver Brev og Segl paa,
 og i di Retten lagde Hr. Niels Madsen et Brev, som os elskelig
 Otte Bragde, Embedsmand her paa vort Slot Aalborghus,
 Mester Laurits Nielsen, den Tid Superintendent i di Vendelbo-
 Stift, med fler udgivet havde i di Aalborg St. Michels Dag
 anno mdlv, lydendes, at de havde set, hørt og læst et vort
 eget aabne, beseglet Pergaments Brev udgivet i di vor Stad
 Kjøbenhavn anno mdlv Torsdagen efter Føndagen „Fubilati“
 om hvad Underholdning vi have tillagt Præsterne i Vendel-
 bo Stift, hvilket Brev blandt andet bemelder Præsten til Tim-
 merby og Lild Sogne i Hanherred skal være kvit for de xv
 Pund Korn, en aalen Gjælde (?) og anden Vesterrig Klosters Tyng-
 de, som Præsten til samme Sogne hertil gjort og givet haver,
 som samme vort eget aabne Brev ydermere indeholder og
 udviser, som her nu tilstede var. Dertil svarede Knud Gyl-
 denstjerne, at han havde fundet for sig i di Vesterrig Klosters
 Jordebog, at den Gaard Hr. Niels Madsen ibor med dette hø-
 rer til Vesterrig Kloster, og der gaves af den til Klosteret ix
 Læster Korn og mer, og var der tilmed en aalen Gjælde til
 Klosteret (enn obenn Kilde), og mente Knud Gyldenstjerne der-
 for, at om Præsten efter vort Brevs Lydelse skulde være kvit
 for xv Pund Korn, burde han alligevel give de ix Pund Korn

til Klosteret efter Jordebogens Lydelse. Dertil svarede Hr. Niels Madsen, at vort Brev lyder, at han skal være kvit for de xv Pund Korn, „enn obenn Kielder“ og anden Vestervig Klosters Tynge, og Hr. Niels satte derfor alle i Rette, om han ikke bør være kvit for al yderligere Tiltale af Knud Gyldenstjerne, og om han efter vort aabne Brevs Lydelse ikke bør sin Præstegaard, han ibor, kvit og frit at beholde, med flere Ord og Tale der var dem imellem. Da efter Tiltale, Gensvar og Sagens Lejlighed var der saa paasagt for Rette, at forskrevne Hr. Niels Madsen bør forskrevne Præstegaard, han nu i di bor, kvit og frit at beholde uden al Tiltale og Afgift til Vestervig Kloster efter denne Dag efter forskrevne vort Brevs Lydelse, vi derom have ladet udgaa. Datum ut supra. Antonio Bryske.

* 1576. Jeg Anne Podelvise til Lerbak, kendes og gør for alle vit-terligt med dette mit aabne Brev, at jeg nu ved et Mageskifte har til tilskiftet Hr. Siell Nielsen, Fognepræst i di Tommerby Sogn, en af mine Agre, som ligger næst sønden til Præstegaarden i Nærup, som Hr. Siell nu vil lade bygge Hus paa, hvilken Agre fornavnte Hr. Siell skal have, nyde og bruge og beholde uigjenkaldelig af mig eller mine Arvinger al den Hund jeg nyder og beholder det Vederlag uden Trøtte, men hvis der bliver mig paaført nogen Trøtte for samme Vederlag, da skal Hr. Siell eller hans Efterkommere stande mig til Rette efter hans Brevs Lydelse, og dette Brev ingen Magt have længe inad mig eller mine Arvinger bliver nogen Trøtte paaført for samme Vederlag. Til Vidnesbyrd trykker jeg mit Eignet neden paa dette mit aabne Brev, som er givet og skrevet i di Drøstrup den 16 April Aar mdlxxvj.

* Afkr. til Nons. Kortegaard 23/5-1931.

x 1576. Vi efterskrevere Niels Jensen i Timmesby og Christen Pedersen i Lindergaard kendes og gør vitterlig for alle i dette vort aabne Brev at vi har været tilkaldt af Anders Pedersen i Dristrup, paa ærlig og vellyrdige Jomfru Anne Podeluuskedatters Vegne paa den ene, og af Hr. "Cel" i Kystrup paa den anden Side, at vi skulle overveje og granske det Vederlæg, som formentte Jomfru Anne Podeluusk skal have for den Ager, liggende næst sønden op til Præstegaardens Gaarddige, som formentte Hr. "Cel" nu vil bygge et Ladehus paa efter formentte Jomfru Anne Podeluuskedatters Bevilling og Samtykke, da have vi gransket, overvejet og forfaret samme Skifte og Udleggelse, at for ne Jomfru Anne skal igen have en Ager liggende næst norden til den sydligste Ager i Tøften mellem det Jord, som høver til den Gaard som Anne Pedersdatter iboer, da tilmed, saa langt udi Præstegaardens Rom vesten fra formentte Jomfru Anne Podeluuskens Gaard, seks Favne til (de) tre Ften som vi der har sat, hvilket er sket med formentte Anne Pedersdatters Samtykke, som nu Jomfru Anne Podeluuskedatters Gaard iboer, og dermed lod for ne Hr. Cel Nielsen og Anders Pedersen, Jomfru Anne Podeluuskens myndige Foged sig nøje, som formentte stænder.

Til Vidnesbyrd trykker jeg Niels Jensen og Christen Pedersen vore Signeter her paa. Datum Kystrup ^{Tøndes} næst efter dominica jubilate, som er den 17 Dag Maj Aar 1576

Afskrivet i Maj Maaned 1928 af A.C. Povelgaard
 efter Samlingen til Jysk Hist og Topografi II 2. II Bd
 "2.
 1890

x Afskr. til Nord. Kortgaard. 23/5-1931.

Finder i Folkebibliothek i Thisted.

Kollerup og Skram Sognes Tilstand og Beskaffenhed for 200 Aar siden.

Ved Joh. Skjoldborg.

I Kollerups Præstearkiv er fundet en Beskrivelse over Kollerup og Skram Sognes "Beskaffenhed og Tilstand" 1683 i Anledning af Jordretningen og "Landmaalingen", efter de uelæde og uelbaarne forordnede kongl. Landmaalingens commissarius indgivne Instrux, allerunderdanigst mulig uindretning af daværende Præst for Kollerup og Skram Menighedens Joens Joensen Blok. (Jens Jensen Bloch var født 1646, døde 1672, løste om dette Embede tiltraadte 1679, var Provst 1697-1713, døde 1725: Weiberg II, 240.)

Skatter paa Jorden havde allerede været anvendt i Valdemarens Tid men en fast Ordning af de herhenhørende Forhold skete først efter Enevældens Indførelse ved Matrikuleringerne i 1664 efter de ældre Landgildeydelse, hvorved Landet ansattes til 443,834 Tdr. Høst Korn. (o. haardt Korn. Rug - Dugg), og i 1682-90 efter Opmaaling og Bonitering hvorefter Landet ansattes til 372,216 Tdr. - Ved denne ældre Matrikels Ansættelse blev Commissairerne befalede at henvende sig gennem Heredsprovstene til Præsterne. (Jfr. Instruktion for Commissairerne over Landmaalingen i Danmark af 16 April 1681 og Resolution af 27 Maj samme Aar, se flere andre.)

Ovennævnte Beskrivelse er vel altsaa en Indberetning til den i Anledning af Matrikuleringen nedsatte Commission af Stedets Sognepræst - og det kan vel antages at han eller hans Kilder saa ikke har gjort Sagen lysere end den var.

Efterfølgende Skildring er udskrævet og sammenarbejdet - en Del udeladt - af dette gamle Stkstykke der paa sine Steder er vanskelig at hitte Rede i, og noget er endog ulæseligt paa Grund af Slid.

Kollerup Sogn.

I en Nota et observa er bemærket at "al Byen har været Krongods, en Del til Lejlstrips (?) og en Del til Aalborg (?) Slot (?)".

I Kollerup Sogn ligger ingen Sædegaard men efter gammel Relation skal en Del af Sogaards Ejendom have strakt sig ind i Kollerup Sogn, "hvorfor en Del af Sogaards Folk ogsaa have søgt deres Salighedsmidler i Kollerup Kirke"; men nu staar Stolene øde, "hvoraf de tvende i sølig Henrik Gyldenstjerne og Fru Mette Riids Tid 1590 med deres egne Vaaben og fuldkomne Navne ere opsatte. (Disse to Stole findes endnu i Kollerup Kirke.)"

Ved Siden af Sogaards Mark var "et Afliggge" ved Fjerritslev Vad, som i Mands Minde søgte til Kollerup Kirke og "tiendede aarlig af Jord og Øgord". Dette er nu for to Aar siden nedbrudt, og Mark og Eng underlagt Gaar-

dens Ejendom." Om Kollerup Præstegaards Beskaffenhed hedder det: Den haver ingen særlig Frihed fremfor de andre Gaarde i Byen, og Marken, som er baade lidet og ringe imod andre Præstegaards Jorder, ligger blandt de andres.

Er paa dens Grund intet Afbygge. Egheder er der tillagt den nogen Gaard eller Bolig enten i Annexet eller Hovedsognet, og end ikke det ringeste "Gadehus", som moxen paa alle andre Stæder findes; endog hvor der ikkun er et Sogn, saa er dog mestendels en Gaard eller Bolig, "Præsters ad mensam" tillagt, men her intet. Haver den ingen Engbjergning uden et lidet Stykke, hvorpaa kan aales en "byrden" og... eftersom alt det forrige ligger i hvid Sand, og er der ikke et Kløj igen tilovers bleven. Er derstil ingen Slags Aldingsbjergning, hverken Skov eller Krat [... slet intet af i Sognet] eller Bygning, Hødetov eller Skudtov, men maa (2) alt ha(ves) fra Fremmede med stor Bekostning og Besværlighed. Er der Lønden Gaarden i en Dal en liden "squat" Veyrmølle med smaa Haandkvarnsstene, opsat paa en Præstegaards Ager, i sin Højde fra nederste og til øverste Bjælke.. Alen, i sin Tvaerbredde.. Alen, som dog ikke nok kan male Præstegaardens fornødne Korn (til) Husholdningen.

Dejnehuset er saa ringe, at der til er kein en liden Klump Jord, hvori kan alene saas to tolvmaals Hjøppers Rug, og intet Engbjergning. Dette er ikke nogen synderlig lys Skildring, og det er i det hele taget en mørk Udsigt, der i disse Blade aalner sig for os; men vedrørende Beretningens Naalidelighed siger Forfatteren dog, at han har skrevet det "en Del af egen (beset) Videnskab, og en Del efter Sognefolkernes med Flid opspurgte Beretning det nøjeste og rigtigste ske kunde".

Det første Indtryk man faar ved ^{genæret} Læsningen, er, at Sognet har været ideligt og stærkt hjemstødt af Sandflugt, derover klages paa hver Side.

Sognet har, for nogle Aar siden paa det meste ganske igennem været overløben med Klitoand, saa at al Brøndum By, Borup, Andrup Hingelbjerg og.... i Kollerup By har maattet flytte deres Gaarde og Huse (2) for Sandflugten. I Borup har den næsten idelagt Marken, saa (der nævnes fire Mand) man har sin meste Næring af "Fiskeri" ved Havet, naar Vorherre vil sende Flynder til Landet om Efterhøsten

og om Vaaren, eftersom den ganske Mark er saa ilde forderuet af Sandflugt. Det er stor Ynk at se den store Flaade, Sandflugten har gjort, nu i dette Aar (1683) besynderligt; "saa det synes for menneskelige Øjne, at dersom Gud ikke af Naade stiller Sandflugten, som kommer baade af Vesten og Norden, skulde inden faa Aars Forløb (?) baade Drift og Grift ganske forderues, og end det ganske Føyn paany forødes".

Han taler om, at Føynets forrige Herlighed nu er borte, "saa med syv ferste Løer, som nu er tilføyne, at der ikke er en Pladsk Vand tilovers at se paa Stederne (?)". Baade Mark, Eng og Kær er tildels ødelagt ved Sandflugt, og om de øvrige (?) Poster kan vi nu billigen sige i denne Bø, som Phineas Austru fordiim: "Herligheden er borte".

(Formodentlig har Sandflugten rasat heftig paa Vestkysten i det 17. hundredaar paa flere Steder. (Se jydsk Samlinger 2. Række 1. Bind ~~side~~ 2. Læst side 124.) For at faa en Oversigt over Landbrüggets Tilstand, inddeler vi det, hvad der ogsaa tildels er gjort i vort Aktstykke, saaledes: Englyer-ning, Aldingslyerning, Fædrift og Agerbrüg.

Englyerning. De Strækninger mod Nord og Vest, der eguede sig til Kø-awl, men som var mest udsatte for Sandflugten, var haardt medtagne. "Det er saa nær forderuet, at det synes alle mere ligt et magert og skeipt Fædrift, fuldt af Lyng og Sandbakker med smaa grønne Pletter iblandt, end ad Engbünd, som Græs og Hø skulde lyerges paa. Her foruden er alle gamle (Udklits) Enger saa ganske øde, at ingen nær kan kjende de Steder, hvor hans Enger har været. Brøndium Eng er mestendels af Sand forderuet, og der hvor Enger skulde være, moxen ingen Engbünd kendt uden i Siden af "driften", hvor der er bleven tilovers blandt Sandbakker og Lyngtenotter nogle rølkesige", hvoraf en ganske ringe Del græsagtig lyerges af Byrmandene i Fællig. Ved Brøndium findes dog et Stykke Eng, hvorom intet ondt siges, og tillige eye to Mænd der et Indkast. Borup Englyerning er ikke mere til, men er bare Kærsand, hvor hverken grov Tag eller Græs. Andrup Englyerning er fordiim ganske ødelagt af Klitsand, og er der slet intet tilovers uden en liden smal Hale ved Agerenden, som dog er i dette Aar næsten ødelagt med Sand.

Norre og Pönder-Kingellyng Engskifter er ringe og lidet til at føde med, nappelig at føde et Høved med til den hele Bø.

Det hedder om Mølkroger, at den har været Eng, som (?) nu ganske er forderuet af Bæen og forandret i Bünden til en "hængende Bløde".

„Nock“ er et Uføre, som snart ingen kan gaa eller bünde udi. Endvi-
 dere et Morads, som kaldes Stærker, hvoraf somme Aaringer en ringe Del
 Stærgræs af nogle Holme bliver tjerget, og maa med stor Besværlighed...
 ... hoved bæres i Land. Et Stykke Eng ligger langs ud mod Aaen og
 er meget fordærvet og halv forraadmet i Bunden, og der kan ikke læg-
 ges den mindste Byrde Græs der paa stedet (?) at tørres, men maa
 bæres med stor Besværlighed gennem rille og Dynd til Land at tørres.

De bedste Enger har ligget langs med ovennævnte Aa østligst og syd-
 østligst i Fognet i Hingelbjerg, Aldrup, Aarup, Grauen (fordum Gün-
 derstedgaard) Der nævnes at her avles noget, „en Del“, „en liden Del“,
 noget er rigtig nok fuld af Tuer og „kemokker“, saa der paa kun en
 ringe Del Hi kan avles.

Fldingsbjergmning. „Dette Fogt ved ikke af Hov eller Hvat“, saa
 Brændselsemnet har været Lyng, Brændtorv og Skudtorv. Men Sand-
 flugten har ogsaa her grebet videlæggende ind, og Fldingsbjergmningen
 er for en stor Del derved „paa det meste fordærvet“. Kollerup og Brøn-
 dum By har et Stykke Klit i Fællig til Fldingsbjergmning, men siden
 det er saa ilde fordærvet af Sand, har Byrmandene ikke i mange
 Aar der faaet nogen Slags Flding. Man har kun et Hø midt i Mar-
 ken mod Østen, som ikkun er et Bisse-skud bred i det høieste, med
 nogle arme, skaldede Lyngbakker, hvor et Faar kan ilde faa at bide,
 meget mindre kan Fldingsbrand tages derpaa. Grauen, fordum
 Gundersstedgaard, den sydøstligste Gaard i Fognet, har sin Fldings-
 bjergmning udi det lidet skarp Hede sønden og Vesten Gaarden og
 saa udi Høret. Nabogaarden (e) Aarup har sin Norden Gaarden i et
 lidet Stykke øndt og skarp Hede og Hø, samt et ringe Stykke Jord
 østen Gaardene i en gammel Kalve-have til Skudtorv. Ferritslev il-
 dingsbjergmning er meget elendig for den Fattige, og hel ringe for den,
 som skatter og skylder, eftersom det lille Stykke Hede dier intet til
 Flding, men kun er løbesand; og de gamle Moser i Engsiderne i
 Grauenskjær og ... er mestendels opgravne, og det lidet øvrige, enten
 af Vand fordærvet eller med dyb Klitsand overgangen. Ogsaa An-
 drup, Aldrup og Hingelbjergs Fldingsbrand er fordærvet ved Sand-

flugten. Paa Grund af disse Forhold har man maattet kobe og hente Elding paa andre Steder i fremmede Fogne „med stor Bekostning og Besværighed.“

Fædriften. Ogsaa her er Sandflugten paa Spil. Fædriften til Kollerup By er i Fællig med Brøndum Mand langt Vester fra Byen neden for „Liden“ i den arme af Sandflugt fordervede Klit, som nu er ynkkelig at se paa, hvorudi deres Kreaturer ilde kan om Sommeren fødes og holdes ved Livet, baade for den „skarpe“ gang saa og lange Drifts Sted, hvorudover der i mange Aaringer tillige ikke en Mand i Byen har haft nogen Brug eller Nytte deraf, men har maattet have sine Kreaturer paa fremmede Steder og i andre omliggende Fogne om Sommeren at grasses.

Æ Borup, nordvestlig i Fognet, er der af Fædriften snart intet overbleven uden den bare „flyvendis Klit“, og Eldingsbjergning er i lige Maade af Sandflugt idelagt, „at der er snart intet derom at skrive, uden nogle smaa Lyngpletter imellem Klittaget.“ Fædriften i Andrup er „bar ren Sand, ganske fordervet.“ Fædriften til al Hingellyerg er i en skarp Kede og et lidet smal Stykke Kær østen af Byen, og gaar til Aalegaards Skel. Fædriften til Aldrup er meget slet og ringe i en tør skarp Kede, hvor intet Lyngsted er, fordi den overløben med Sand, og saa i et magert opgravet Kær i Fællig med Kørre-Hingellyerg, „hvor Kreativet kan ilde fødes og opholdes og meget mindre grasses eller fødes derpaa.“ Angaaende Fædrift til Ferritslev, da er der til Byen et lidet blødt opgravet Kær og en liden arm og skarp Kede, som bærer snart huerken Lyng eller Græs. - Sandflugten har ikke idelagt Fædriften i de syd-østlige dele af Fognet. Til Graven bestaar den mestendels i Aagaards Kede og saa et lidet blødt opgravet Kær sønden og østen Gaarden, hvori mange „Bække“ (Bække) ere, og stor Bløide, saa „Kreativet ikke uden i tørre Aaringer kan komme derudi uden aleneste ved de fædreste Sider deraf.“ Fædriften til Aarup er morden Gaarden i et Stykke omdt og skarp Kede og et lidet tvefuldt Kær, som er en stor Del opgravet af Torr.

Agerbrug. Agerorden er allevegne næsten gennem hele Fognet, uden en ganske ringe Del, der ligger ved Kærsiden inderst i Fognet, overløben og moxen fordervet af Sand, og en stor Del deraf (2) slet øde, saa der er ingen ret Alsdejord i Fognet. Den hele Fogneemarks Beskaffenhed er saaledes, at baade om Efterbøst, naar Vinterrug er saet, og om Foraaret

Mulden bliver saa løs, at den flyver op mod Skyen som Lne "iidi rende-
fog" om Vinteren, hvorefter Marken aarligen forværes og "skarpes".

Der falder ganske tynd Sed i denne sandblandede Jord over alt
i Fognet, saa der i mange Herreder næppe skal være nogen Fognemærke,
der overalt er saa skarp og ringe som denne, saa at snart hver Mand
armelige Kæring og Ophold derom klarlig kan "testere". Fertil kommer at
denne Agerjord ikke kan deles i visse Aar "Gjorde", eftersom den fattige
Mand undertiden maa gjøde et lille Stykke Jord i Enden af en Ager,
ligesom han kan komme afsted med, og undertiden maa han tage
en enlig Ager op blandt et stort fold, naar det andet hviler, for-
di han har ikkun saa lidet og ringe Jord at ernære sig paa, og Hø-
bygrningen er korte, saa der ydelle er nogen Opfødming at behjel-
pes af til sin Kæring: En Del af de for Sandflugten mest udsatte
Steder bruges sjelden, en Del har ikke været brugt i Mands Minde.

Det ligger mestendels opløst i mange store aabne Sandhuller
og kan aldrig bruges idem disse igjen fyldes. Ellers beskrives saa
godt som intet for god Jord, men meget som skarp og Sandli-
ben. De Kornsorter, der den Gang avledes, var de samme som nu og
brüigtes sedvanlig i følgende Orden: Første Aar Byg, 2 det Rug,
3 de Blandsed eller Havre, 4 de Havre. I denne gamle Beskrivelse
der dannes Grundlaget for nærværende Fremstilling, har hvert en-
kelt Grundstykke sit særegne Navn og sin særegne Drift.

Disse Jorder - skænes der - er optegnede saaledes, at de er satte
i det mindste Antal Aar, Jorden hviler, og i de fleste Aar, den
dyrkes "eftersom her i Byen er slet ingen anden Frelse eller
andet til Ophold og Kæring end den ringe, skærpe Mark, og den
maa derfor undertiden bruges mere, end den ellers vel kunde taa-
le, - uanset Jorden hviler mestendels baade flere Aar og bruges
til ringere Sed i færre Aar end beskrevet. Der har nok af Befolke-
ningen været ført en Kamp mod Sandflugten i flere Hundred-
aar, som et Udtryk herfor kan gjælde, at der, efter en gammel,
sandfærdig Mands Beretning, en Gang i hans Fedres Tid har
været nept et Risgarde som Varn paa det mest udsatte Sted.

Til Slutning nogle større Gaarde: Aldrup, en, Ernestigaard."

"Holmerne" er af en kold og vaad jord, hviles i 4 Aar og bruges i 4 til Byg, Blandsæd Havre og Havre; sjelden en Kær Rug imellem.

Meldfaldet hviles i 3 Aar og bruges i 4 Aar til Byg, Rug, Rug og Havre. "Gaasedals Fald", skarp sandløben jord, bruges sjelden i 3 eller 4 Aar hviles i den østre Ende i 5 Aar og i den vestre Ende i 9 eller 10 Aar til Rug, Blandsæd og Havre. "Gunderstedgaard" forðum og nu "Grauen" kaldet, er en "Ernestegaard", der gives sin Skyld til Kollerup Kirke og Herligheden til Sagaard. Den ligger østen og norden for Aagaards Mark og Hede. Det er en tør og skarp Mark mestendels af Hede Aar efter andet opbrudt og ligger paa rød Sandbund. Om Foraaret naar jorden er tilsaact, flyves den med Sand og Muld ligesom andre Steder i Sognet med den overløbne Kletsand; der falder tynd Fed og det gives og tynd Afgrøde. "Aarup" er to "Ernestegaarde" liggende østest i Sognet. De to Mand, der bor i Gaardene, har deres Agerjord hos hinanden, den ene et Stykke til sin Gaard, og den anden sit Stykke ved Siden af til sin Gaard, saa langt al Marken varer. Ingen har noget i Fællig med dem indtagen Jep Nielsen i Grauen, som har en liden smal Kirkevejsager næsten Kirkevejen.

Vestermølle, en Vandmølle, Peter Sørensen (vor Fri Anna Helvig Gyl. denstjernes tjenere) ligger med alle sine Huse udi Kollerup Sogn, hvor han haver baade sin fri Drift og Groft i Fjerritslev Kær; og dog alligevel indtil denne Dag, som er underligt, — skriver Forfatteren til vort Medstykket Præsten Hr. Jøens i Kollerup — har han ikke søgt sine Fæligheds midler i Kollerup Kirke, og eshells givet Tiende af hans Agerjord eller noget andet til Præsten der i Sognet men allene baade søger Gottrup Kirke, og tiender til den Præst, fordi en Del af hans Mølle-dam og en Del Agerjord og Eng ligger paa den søndre Side Aaen, hvor han dog ikke bor. Af jorden, der ligger i Kollerup Sogn, besaades en Del med Byg, en Del med Rug og Havre.

Skærm Sogn.

Dette Sogn er ikke alene et ringe Sogn i sin "Herlighed og Begreb", men er endog (desværre) af hel ringe Næring og "gamste igennem" beboet af et meget arm Folk, hvor idel Fællighed overalt har taget sin Bopæl, ikke alene udi disse besværlige Tider, men endog i man.

ge fremfærne aaringer, saa at ingen af dem er god for, den ene at hjælpe den anden. For for den store Skade, de tog i Åkersm By for 8te Aar siden (1678), af en forfærdelig hastig Storm og Divisalluind, — „): eftersom Byen og Kirken ligger paa en høj, flyvende Sandbakke: —, da paa en Tid medbragte 13 Ladehuse foruden „Raalinger“ midt i Kysten; og Kornet paa Marken led paa samme Tid stor Skade. For fordi der ingen Hølyngning er til Pognet. For fordi Marken er allevegne skarp og ligger paa en ond Grund, og de har saa lidet Gode at føre paa Jorden, ey heller noget ued Raanden enten af Hede eller Kær at tage af til at blande med uden det store Sandlyng i Byen. For for den slette uddrift og Tørvegrøft, som der findes. Hølegaard har fordiim været beboet, først af Bønder og siden af Adelspersoner, og har derfor biddind- til nydt Frihed som Hølegaardene. Den tilhøves nu (1683) uell. Fru Anna Helvig Gyldenstjerne, sl. .... Marsviins, Fru Helle Urne, sl. Morten Skinchels, og uell. Otthe Marsviin, og besiddes nu af uell. Fru Anna Helvig Gyldenstjerne og hendes uell. heds Søn Otthe Marsviin.

Gaardens Tilliggende, Mark og Agerjord, er mestendels optaget af Heden, som ligger trindt omkring Marken, er tør og skarp, sandig Jord, da hviler efter hinanden i 4 Aar eller mere, og der er ingen Alsdagsjord i Marken. Denne bestaar i 8 Aars Gode, 5 norden Gaarden og 3 sønden Gaarden. Engen ligger med en ringe smal Hale ind imellem Agrene, og det øvrige vesten for Marken er skarp, mestendels fuld af Tuler og baade „oasen og raadden“. Et Stykke Kærhønk strækker sig sønder paa mod Gravens Eng og vester mod Aarup tue Eng og saa ud til Aarup (?)

Heden er og „endel“; den ligger norden og østen Gaarden, strækker sig til Hingelbyerg Skel mod Vesten og Fasmalie Skel mod norden.

„Fodføeds“ (?) rinde (Rende?) mod østen og til Bonderup Skel mod sønden. Mosen er i et smalt Stykke Kær fuld af store dybe Tuler, som gaar nord ud fra Gaardens Mark nedten med Heden til Stagsted Kær, og øster og sønder paa til Hendrik Sø. Fædriften er i ovenskrevne Hede tuefuld Kær og Mose. Aldingslyngning bestaar i Lyng, Lyngtørs og Skud- tørs til Fornidimbek. Paa Hølegaards Grund og „endels“ Hede ligger et „Aflygge“, kaldet Tinghuset hvis Besiddes — det behøves nu af Jemsforen- sen — skal tage Værelse paa Heden. Der til høves et Stykke skarp Markjord

ved Huset, som Aar efter andet er optaget og opbrudt af Heden og bruges mestendels til Rug og Erter; derefter hviler det. Til dette Hus er stillet ingen Eng. Drift og Grøft nydes her i Heden ved Høene.

Aldingshyergroning er som Fædriften ond, død Jord og stenfuld Grund i Heden og der er snart intet i det raadne Hus at faa enten til Brændetov eller Pkudtøvs. Kun en ringe Del Lyng kan hyeres i Heden.

Derefter følger Gvindestrøps Grundstykker, deres Navne og deres Behandling, og der tilføjes: 4 Boliger. Ved 1 anføres: „Slottet side“; ved 1: „Hvor af halve Gaardens Tilleg er Ryttergaard“. Enghyergroningen til Gvindestrøp er ringe og snart intet. Fædriften og Aldingshyergroning er meget ringe i et opgrævet Hus sønden og vesten Gaarden, og en skarp, skarp Hede, som bærer intet Græs og snart ikke heller Lyng, der kun er fingerlang. Her er lidet til Alding og intet til Drift.

Landerupgaard fra Bunderup Bæk til Tyskjelds Bæk, 4 Aars Gide -, med „et lidet smal Karsch (?) Eng“ for Enderne af Agrene.“
 „Noch“ mere Eng midt i Gvindestrøps Hus. Til Slutning henleder Forfatteren Landmaalingssommissionærens Opmærksomhed paa et Forhold ved „den gamle Århem Kirke“. Det er mindre klart og lyder saaledes: Forbrevne side Bolig, Slottet kaldet er fordium givt til den meget gamle Århem Kirke til Vin og Brød at holde for to Tds. Byg.
 Nu havde den Mand, som sidst boede der, for Boligens Ringheds Skyld sex Agre som laa der i Marken (fordium udlagt fra Hønen med andet mere Jord andernsteds i Fognet af lige Beskaffenhed) i Brüg fra Aagaard, hvoraf nogle han endnu vides (huske) hvor de ligger, og af (bemeldte) 6 Agre gav han til Aagaard to Tds. Byg, og intet videre blev fordret eller gjort Høvarbeyde eller andet deslige, saasom og ingen Mand i det hele Fogndes der har noget af lige Hønsjord i Brüg f. sin visse Hersegift enten til Aagaard eller andet Herokab bliver bemøjet for det ringeste Arbejde deraf dog de har selv Forsvar. Men siden salig H. Henrich Ransows Tid maatte Kirkens Bonde gøre Arbejde til Aagaard etc. saalænge etc. Og nu har Boligen været side paa fjerde Aar, og den forarmede Kirke har baade maattet miste sit Korn og derforuden skatte udi alle kgl. Paahold af det, den ikke nød etc. Hvilket Præsten har skriftlig og personlig

andraget, ses for Aagaards Herred ved Fuldmejtigens Jens Viffert-
sens Haand - dog foruden af Resolution. For for Biskoppen, ses for
Commissaris Jens Visborg, saa og for Stiftsstenveren, dog uden nogen
effekt Kirken tilgode. Gud opvække den arme Kirke nogle Patroner.

Dersom de gode Herres kongl. højbetroede Landmaalingscommissarier vil-
de nu hjælpe den fattige Kirke enten med Jordens Separation og De-
ling i 2 lige Parter eller efter anden gode egen betænkende, saa
kunne dog Kirken blive med Tiden uden Skade. Nu Gud og Kon-
gens Mænd hjælpe dem.

Afskrevet af A. E. Pualgaard i May 1925
efter Jyske List. og Topografi 2 R. 2 B. 3 Hefte
1890. findes i folkebibliotheket i Thisted.

Afskrift af Fattigprotokol for
Kjettrup og Gjøtrup Sogne.
Paabegyndt Anno 1822.

Anno 1822 den 2 den Januar blev efter foregaaende Tillysning fra Prædikestolene i Kjettrup og Gjøtrup Kirker af Fattigvæsenets Commissionen for Kjettrup og Gjøtrup District, holdt offentlig Møde i Kjettrups Skolehuus. Commissionens daværende Medlemmer, Pastor Kald, paa største Lodsejer, Velbaarne Hr. Kammerjunker Mylius til Aagaard p.p. hans Vegne, Hr. Forvalter Lassen, paa Politimesterens constitueret Herredsfoged, Hr. hans Vegne, Foged og Commissionsmedlem Anders Christensen Vanmand af Gjøtrup, Møller Loren Graun i Aagaards Vandmølle, Gaardmændene Mads Andersens Figaard i Kjettrup og Jens Nielsen Vixøe i Gjøtrup; fremkaldtes 1) De Fattige som attraae Understøttelse eller Forhøjelse i den dem allerede tillagte Almisse - blandt disse bemærkes af Anders Thomsen i Oslev 62 Aar gl. forhen af Fattigvæsenet understøttet - han forlangte 4 Skp. Rug og 4 Skp. Byg aarlig, men da Comissionen har Kundskab om at han har nægtet at modtage en Tjeneste som formenes at være passende til hans Kræfter, blev ham ingen fast Almisse tilstaaet, men han beholder Adgang til Understøttelse forsaavidt han der til beføndtes trengende. 16 Ane Nielsdatter 64 Aar gl. født i Tjerritslev, men i mange Aar opholdende sig i Tjerslev Gjøtrup Sogn, hvorfra hun nyligen er henflyttet til Anders Christensen Tjerslev paa Mønstrup Mark hun er ugiort og svagelig. Hun tilstaaes aarlig 6 Skp. Rug, 6 Skp. Byg.

De Almisseydere som attraae Forandring i det dem til Fattiges Understøttelse paalignede Bidrag - Efter at være foredraget flere Klager over de trykkende Paalæg, som det ikke staaer i Comissionens Magt at give fri; de Fattige skal tilbørligen forsvorges, måtte Comissionen tilstaae Billigheden af Christen Christensen i Roldborg, Gjøtrup Sogn, hans Fordring om Fritagelse for at tilsvare Almisse saalænge hans syge og gamle Broder hos ham nyder vedbørlig Pleje

uden Udgift for Fattigvesenet. Sognepræsten anmeldte at Kirsten Ravn Almisselern i Oslev Kjettrup Sogn, hendes Svoger Niels Prænter Hæusmand i Oslev hos hvem Kirsten Ravn opholder sig, attraaer at erholde Afkald for den bemeldte Almisselern efter Niels Prænters Hone, som var Kirsten Ravns Tøster tilkommende Arv-Com-missionen indviligede at hvis Niels Prænter for øvrigt med Hensyn til andre Arveberettigede kan undgaae Skifte kald, da menes Afkald af Fattigvesenet kan gives, naar han forpligter sig til, at give Kirsten Ravn Huslye og fornøden Opvartning i Huset hvori hun er, indtil hendes dødelige Afgang, uden Byrde for Fattigvesenet. Endelig blev efter deraf fremlagt Forslag Forsørgelsesplan og Ligning for Aaret 1822 lagt, og antaget saaledes:

- Kirsten Ravn: 1 Td. 2 Skp. Rug, 2 Tdr. Byg og 3 Rd.
- Rasmus Madsen og Kustru: 3 Td. Rug, 3 Tdr. Byg og 2 Rd.
- Abild Adalfsdatter: 1 Tdr. Rug, 1 Tdr. Byg.
- Jens Pedersbøkes Enke: 1 Td. Rug 2 Tdr. Byg og 2 Rd.
- Magrethe Overgaard: 1 Td. Rug, 1 Td. Byg og 1 Rd.
- Maren Vendel: 1 Td. Rug, 1 Td. Byg og 2 Rd.
- Niels Hornum: 6 Skp. Rug, 6 Skp. Byg.
- Eschild Mikkelsen: 1 Td. Rug 1 Td. 2 Skp. Byg.
- Jens Anthonisen: 3 Skp. Rug, 3 Skp. Byg. (alt leveres i Vinter, i Som-
mer faar han intet med sin-
de hans Trang tillige.)
- Peder Graaes Enke: 6 Skp. Rug, 6 Skp. Byg.
- Niels Jørgsens Enke: 4 Skp. Rug, 4 Skp. Byg.
- Peder Hannesboe: 1 Td. 4 Skp. Rug, 1 Td. 4 Skp. Byg.
- Niels Møllers Enke i Bronnum: 2 Skp. Rug, 4 Skp. Byg.
- Alle af Kjettrup Sogn.
- Stephen Ravn: 2 Td. 6 Skp. Rug, 2 Td. 6 Skp. Byg, 10 Læs Torr (Fladtør?)
- Maren Bislev: 1 Td. 4 Skp. Rug, 2 Td. Byg og 2 Rd.
- Elsie Brønnum: 4 Skp. Rug, 1 Td. 4 Skp. Byg og 4 Mark.
- Magrethe Kjempe: 1 Td. 5 Skp. Rug, 1 Td. 1 Skp. Byg og 1 Rd.
- Peder Brøns Enke: 4 Skp. Rug, 4 Skp. Byg. afkr. til Brøns i Gjentogte.
16/7 1936. A. B. Sjøgaard.

Jens Vestergaard: 5 Skpr. Rug, 5 Skpr. Byg.
 Mette Høgsted: 6 Skpr. Rug, 6 Skpr. Byg. 3 Rd. (De 3 Rd. er til Lænsly.)
 Ane Nielsdatter: 6 Skpr. Rug, 6 Skpr. Byg.
 Alle i Gjøttrup's Sogne. (Falt i begge Sogne 22 Fattiglemmer.)

De bidragydende Beboere i Kjettrup og Gjøttrup's Sogne i Aaret 1822.: Afkøbet d. 12/6 1925.

"Kjettrup, Kammerjunker Mylius, Sagaard.

"Pastor Hald.

"Kirkesanger J. Nørgaard.

"Søren Graun, Sagaards Vandmølle.

"Niels Dign.

"Berthel Fouddal.

"Lars Bislev.

"Mads Liigaard.

"Maren Nørgaard.

"Christen Andersen.

"Niels Timmermand.

"Thomas Skredder.

"Niels Ined.

"Lars Thisted.

"Nicolai Ined, Kragholm.

"Madam Hviid, Hvidshøjgaard.

"Peder Nielsen, Korsholm.

"Ole Abrahamsen do.

"Povel Simonsen Ørebøl.

"Franz Christensen, Knorborg.

"Eskild Larsen, Drøstrup.

"Anders Stidsgaard do.

"Lars Bonke do.

"Christen Krønborg, Kildgaard.

"Lars Christensen, do.

"Christen Møller, Øslev.

"Ejstgaard, do.

- " Johannes Gertsen, Oslev.
- " Christen Benzen, do.
- " Niels Håubroe, do.
- " Ove Larsen, do.
- " Morten Baks, do.
- " Henrik Pierre, do.
- " Niels Christensen, do.
- " Laur Madsen, do.
- " Erik Thoudal, do.
- " Mette Kragt, do.
- " Niels Prenter, do.
- " Jens Chr. Lündberg, do.
- " Niels Henriksen, do.
- " Mads Christensen Sjøgaard.
- " Christen Stærk, Skjerpingsgaard.
- " Jens Tage, Halmen.
- " Jesper Mikkelsons Enke Tyettrup Vejrmalle.
- " Niels Kold, Håusbye.
- " Jens Olesen, do.
- " Søren Trul, do.
- " Jens Krag, do.
- " Mads Thomsen, do.
- " Engemann Knudsen, do.
- " Christen Svendsen, do.
- " Anders Potlioll, do.
- " Hans Berthelsen, do.
- " Anders Mortensen, do.
- " Jens Mand, Trustrup.
- " Søren Kold, do.
- " Peder Laurson, do.
- " Peder Kold, do.

- " Christen Christensen, Studsgaard.
 " Jens Faes do.
 " Erik Christensen, do.
 " Mikkel Mortensen, do.
 " Jens Christian Larsen do.
 " Christen Nørgaard, Gjøttrup.
 " Christen Mickelsen, do.
 " Madame Pedersen, do.
 " Christen Jensen, do.
 " Stephen Stephensen, do.
 " Jørgen Hjorne, do.
 " Christen Godiksen, do.
 " Anders Vadmann, do.
 " Anders Jensen Orbeke, do.
 " Niels Boilesen, do.
 " Albert Gregersen, do.
 " Peder Clemmensen, do.
 " Lars Christian Larsen, do.
 " Lars Holm, do.
 " Jens Vixie, do.
 " Jakob Jensen, do.
 " Jens Nielsen, do.
 " Frandsen Imed, do.
 " Anders Andersen, do.
 " Niels Hjortdal, do.
 " Jens Høugaard, do.
 " Lars Simonsen, do.
 " Jens Christian Inedku, do.
 " Lars Imed, do.
 " Skolelærer Jens Christensen, do.
 " Lars Jacobsen, do.
 " Peder Frandsen, do.
 " Christen Studsgaards Enke, do

- „ Abraham Rasmussen, Gottrup.
 „ Søren Højgaard, Højgaard.
 „ Mads Lunde, Hørslev.
 „ Søren Forpagter, do.
 „ Godtke Lassens Enke v. Drøstrup.
 „ Peder Pierre, Pierre.
 „ Anders Fuglsang, do.
 „ Erik Valsted, do.
 „ Jakob Møller, v. Mølle.
 „ Christen Kolborg, Kolborg.
 „ Christen Melhede, Melhede.
 „ Ole Rasmussen, do.
 „ Simon Nielsen, Rimmén.
 „ Søren Mørmester, Højen.
 „ Jens Stands Enke, do.
 „ Niels Christensen, Strand.
 „ Ambrosius Jensen, do.
 „ Christen Hansen, do.
 „ Anders Andersen, do.
 „ Mads Christensen, do.
 „ Niels Simonsen, Heden.
 „ Christen Toudal, do.
 „ Peder Svenske, do.
 „ Anders Skredder, do.
 „ Jørgen Nielsen, do.
 „ Rasmus Paarup, do.
 „ Niels Vanmann, do.
 „ Christen Korsholm, do.
 „ Peder Ørnbøe, do.
 „ Christen Skaksted, do.
 „ Christen Kornborgs Parcel, do.

1822 d 25 Febr. blev efter foregaaet Tillysning fra Prædikestolen, holdt Comissionsmøde i Kjettrup Præstegaard, hvor da Pastor Hald, som ved sin Forflyttelse til Aarhus ^{ledede} fortræder den hidtil ^(ledede) Bestyrelse af Fattigvæsenet, anviste den i sidste Aars Regnskab overførte Beholdning 4 Skp. 1 Fdk. Rug, 6 Fd. 7 Skp. 3 Fdk. Byg, som virkelig tilstedeværende i Gjøttrup hos Sognefoged og Distriktscomissionsmedlem Anders Vanmann. Beholdning af Penge haues som Regnskabets udviser ikke.

Forøvrigt foretoges følgende: Anders Thomsen i Eslev befaandedes at trænge til, og tilstaaes af Fattigvæsenet 1 Skp. Rug og 1 Skp. Byg.

Peder Thomsen Graaes Enke indfandt sig i Comissionen, til Hjælp for hende under hendes Pøns Sygdom, har Pastor Hald efter Begjæring leveret hende 1 Rd. Seddel, som han naar Penge i Fattig-Kassen indkommer, udbæder sig tilbagebetalt - hende tilstaaes en Gæve af 1 Skp. Rug og 1 Skp. Byg, samt hvis Fattig-Kassens Tilstand vil tillade det et lidet Pengetilbud, for dermed at afbetale hvad hun til Lægemidler for sit syge Barn nødsages at anvende, men Pengetilbudets Størrelse vil, ifald samme bliver at erholde, i et senere Comissionsmøde være at bestemme. Ligesom et Aarvortals Almisse i forrige Aar blev Almisseydene i Kjettrup eftergivet, saaledes findes samme Eftergivelse i Aar Sted i Gjøttrup. Altsaa eftergives April Aarvortel for Almisseydene i Gjøttrup Sogn, og det dem paalignede Bidrag for hele Aaret nedsættes altsaa til tre Fjerdedele. Ane Jensdatter Niels Jørgens Hustru paa Rimmen tilstaaes under hendes langvarige Sygdom 2 Skp. Rug og 2 Skp. Byg, som Anders Christensen besørger hende af Beholdningen udleveret. Comissionsmedlemmene Sognefoged Anders Christensen Vanmann og Jens Vixøe begge i Gjøttrup for-drede strax Entledigelse fra Fattigvæsenets videre Forhandlinger.

Da de ikke vare at formaae til at indvillige i længere et vedblive deres hidtil hædelig førte Forretninger, saa nødsagedes Comissionen til at skride til nyt Valg af Comissions Medlemmer for Gjøt-

rups Sogn, og blev da indnævnt Christen Godiksen og Jens Nielsen, begge af Gjøttrup Sogn. Til dem overleures altsaa mod Awittering, Fattigvæsenets Beholdning i Gjøttrup, efterat første Avarstal er blevet aldeles indkrævet. De Fattige i Gjøttrup have alle erholdt det dem for 1 ste Avarstal tilkommende Almissekorn. For øvrigt lovede de fratrædende Comisions Medlemmer at ville vejlede de nye indvalgte, indtil disse med Fattigvæsenet og de dem paaliggende Pligter ere bleorne nysere bekendte. Almissekornet for 2. Avarstal er i Gaar fra Prædikestolen optæruet at levere i Gjøttrup Sogn paa førstkommende Tirsdag, da de Fattige modtage det dem tilkommende. For Gjøttrup Sogn indredes Almisen af Beholdningen. Madame Petersen i Gjøttrup har anmeldt, at hun i Aarene 1818, 1819, 1820 og 1821, har lejet en Kæppebæln til Brug for Almisselem Magrethe Kjemp, men ikke faaet Lejen, som hun derfor beder betalt af Fattigkassen - Comisionen indvilligede i, at der ~~og~~ maae til hende udbetales mod Awittering 4 Rigsbank Sedler, saasnart Penge i Fattigkassen indkommer.

Denne Fattigvæsens Protocol, saavel som øvrigt Fattigvæsenet vedkommende, afgives af den fratrædende Sogneprest, til største Rodsejer, højvelbaarne Hr. Kammerjunker Mylius til Aagaard p. p. hans Fullmægtig Hr. Lassen paa Aagaard, til hvem altsaa indtil videre Fattig Comisionens øvrige Medlemmer have i Fattigvæsenets Anliggender at henvende sig. Paaledes der var forhandlet i Districts Comisionens Møde paa forberemelte Dag, til staaes ved vor Underskrift.

Kald. Lassen. Loren Graun. Mads Andersen
 Anders Christensen. Jens Vixøe.

Efter foregaaende Bekjendtgjørelse fra Prædikestolen, modte Understegnede, største Lødsejers tilforordnede, Hr. Forvalter Lassen paa Aagaard, samt øvrige Fattigcommissions Medlemmer i Kiettrups Præstegaard, for i Forening med Sognepræsten at gjøre Bestemmelse angaaende de Fattiges Forsørgelse for Aaret 1823, og blev da Forsørgelsesplan og Ligning lagt som følger

Kiettrup Præstegaard d. 30 Dec. 1822.

Abilleschou.

Lassen.

(Denne Forsørgelsesplan og Ligning er i alt væsentligt som for 1822.)
 (Ad Sølvgaard.)

Endvidere anmærkede Commissionen, at ved Bløkkens Aalering i Kiettrups Kirke d. 20 December, befandttes 4 Rd. 4 Mark 5 Sk., og ellers intet Overskud af Korn eller Penge. De til Forsørgelse ansatte Fattige bleve de samme som de hidtil, med Undtagelse af Abild Adolfsdatter, som ved Døden er afgaaet. Anders Overgaard i Kusbjerg anmeldte sig som Forsørgelsesberettiget, da han ikke er arbejdsfør og desuden har 2 uforsørgede Børn. Der blev da af Commissionen vedtaget, at han fra 1de Januar maatte tilstaaes 3 Tdr. Korn, 1 1/2 Td. Rug og 1 1/2 Td. Byg samt 1 Rd. i Penge. Peder Graaes Enke i Oslev der har en Dreng, 12 Aar gl. som har faaet Saar i Lovedet formedelst et Fald af en Hest, og af en Peder Kusk i Thisted (Nors) er tildelt Medicin, men som ikke længe vil vedblive at cures paa ham, saasnart han af Commissionen ikke faaer Visshed om derfor at modtage nogen Betaling. Der blev da vedtaget at han maatte sende Regning derpaa, og naar den befandttes billig, da skulde samme werde betalt. (Regningen blev paa 4 Rd)

Peder Hammesboe der med Kone og Datter, ve formedelst Alderdom og Svaghed yderst trængende saa de ikke kunde ernære dem med den dem for sidste Aar tilstaaede Understøttelse, ve af Commissionen foruden det dem bevilgede Korn tillagt i Penge 1 Rd 3 Mark.

Anders Thomsen i Oslev nydes for i Vinter 1 Skp. Rug og 1 Skp. Byg. Jens Tage paa Holmen fritages for Fattigskat saalange han behal-

sine 2de skadelige Forældre hos sig til Underholdning. Jens Antoni-
 sen blev som hidindtil tilstaaet Almisse for de 2de første Qvarta-
 ler. Endeligen anmærkes, at i Aaret 1822 omstyrkede Stormen
 Anders Overgaards Hus, og da han, som allerede er anmærket,
 er yderst fattig og trængende, blev Sognet nødt til at bygge ham
 et Hus igien, som kostede ialt 13 Rd. 5 Mark. (10), hvoraf de i Kassen
 indkomne, nemlig 4 Rd. 4 Mark 5 Skilling ere udlagte til Bygge-
 Kiøp; Resten ^{betaler} Forpagter Lassen paa Aagaard og jeg Pastor Bille-
 schou, som de der have gjort Forskud, at yde, og som vi vente os
 godtgiorte naar Penge komme i Kassen.

Ved Bløkkens Aabning i Giøttrup Kirke den 21 December d. A. be-
 fandtes der at vere 5 Rd. 9 Sk. Der blev saaledes vedtaget af
 Commissionen at de til Forsorgelse for indeuerende Aar, blive de
 samme som de hidtil have ydet, dog med Unntagelse, at
 Peder Bruises Enke nyder hendes Almisse for de 2 første Qvartaler,
 da hendes Datter, der i dette Aar bliver confirmet, kan og bør efter
 Confirmationen ernære sig selv ved at tiene iblandt fremmede, og Pi-
 gen desuden er rask og rørig. Niels Jungs Kone, Ane Jonsdatter, der fra
 sidst afdøde 25 Februar i Præstevacancen, af Sognefogeden og Fattig-
 forstanderen er formedelst uedvarende Sygelighed ansaas beret-
 tiget til Forsorgelse, og desaarag haues hun til Dato oppbearet af
 Sognet 4 Skp. og 1 Falk. Rug, og Bygg. Merbemeldte Niels Jungs Kone,
 hvis Sjendele vare af Sognefogeden registrerede til Indtægt for Kas-
 sen i sin Tid, der har en Dreng, 7 a 8 Aar gammel, og som trænger
 til Understøttelse, er af Commissionen tilstaaet det Korn til Under-
 holdning og Opdragelse. I min Formand Hr. Pastor Halds Tid, er
 af ham og Commissionens iøvrige Tilforordnede, vedtaget, at 4. Qvarta-
 tal skulde Giøttrup Sogns Debove, werde fritaget for at svare,
 formedelst det fra forrige Aar havende Ouskiud. Men da nu
 Niels Jungs Enke med Barn bliver at anføre til Forsorgelse, maas
 ikke alleneste svares Afgift i alle 4. Qvartaler, men ogsaa blev
 det nødvendigt at paaligne enhver iser noget mere, og saa alt er skuit

44
efter Undertegnede bedste Skønnende.

Saaledes vedtaget i Fattigvæsenets-Commissionens Møde
d. 30 Dec. 1822. tilstaaer

Billechou. Lassen. Christen Godiksen. Jens Nielsen.
Mads Andersen. Loren Graun.

I Fattigprotokollen under Regnskabet for 1823 findes følgende Anmærkning
fra Revisoren i Thisted:

En rigtig Udskrivt af dette Regnskab er modtaget 1824 4 Marts. - Jeg maa
bede, at Udskrivten har saa meget Papir, at jeg som befalet Revisor kann
faae Plads til at anføre de Bemærkninger jeg maatte finde nødven-
dige. Forsørgelses-Planen kunde været indført her i Bogen for inde-
værende Aar, som ikke er sket. Thisted, dat. ut supra.
Larstensen.

Aar 1824. den 26 Marts holdtes Commissionens Møde for Fattigvæsenets
Anliggende, for dette og næste Aar, og blev da foretaget:

De afdøde Almisselemmers Dødsfald anmeldt, nemlig:

Anders Thomsen i Oslev, da hans Ejendele vare af en saa u-
tydelig Værdi, at han derfor ikke engang kunde jordes, blev Gaard-
mand Niels Christensen i Oslev, hos hvem den Afdøde havde fast
Ophold, tilstaaet den til Rest blevene Almisse, hvorimod han be-
koster hans Jordepærd. (Der var tilstaaet Anders Thomsen i Almisse for
hele Aaret 1 Td. 4 Skp. Byg samt 2 Td. Byg.)

Kirsten Ravn i Kiettrup, da der ved hendes Død befanntes den yderste
Armod, maatte Commissionen besørge hendes Begravelse, hvortil med-
gik, foruden hendes højst u- betydelige Efterladenskaber 9 Mark
som var det der i Penge blev tilovers af hendes for hele Aaret tillagte
Almisse, og 7 Skp. 2 Faldt Byg, der ligeledes blev til Rest af den
Kornsort som hun for hele Aaret var tilstaaet. Ved hendes dødelige
Afgang blev 12 Skp. Byg i Behold. Almisse Kornet for næste Aar
opstræves og uddeles efter nærmere Tilsigelse fra Prædikestolen.
Billechou. Niels Christensen. Christen Godiksen. Christen Mille.

1824 Ved Fattigcommissions Mødet sidst i Juni Meaned, blev følgende Almisselemmes Død anmeldt: Eskild Mikkelsen af Trustrups Kietstrup Sogn. Enken paatog sig at besøge hans Begravelse paa Vilkaar, at hun for Fremtiden maatte beholde i - beskaaret den Almisse som den Aføde var tilstaaet. Dette fandt Commissionen billigt, da hun er ^{en} meget gammel, svag og skielig Kone, og derfor indvilgede i hendes Begjæring. x

Else Brünn af Gietstrup, hendes høyst i - betydelige, og i hendes Gangklæder allene bestaaende Efterladenskaber, tilligemed det lidet af Korn og Penge der var i Behold af Almissen, blev overladt den Afødes Familie, imod at de betastede hendes Begravelse.

Billechow. Niels Christensen. Christen Godiksen.

Efter foregaaende Bekjendtgjørelse fra Prædikestolene om et Fattigcommissionsmøde i Kietstrup Kirke, var Sognepræsten, tilligemed Fattigforstanderens der tilstede d. 31 Dec. 1824, for at overveje hvorledes de Fattiges Trang kunde afhjælpes for tilstændende Aar ved Rigning paa Districtets Bødsere. Til fremtidig Forsørgelse meldte sig i Commissionen, Husbmand Niels Dige fra Husbbye Kietstrup Sogn, og forlangte Almisse for sine 2de Hilsbørn, hvoraf den ene var 2 1/2 Aar og næsten blind, og den anden 12 Aar næsten vanvittig. Han blev paa Grund heraf tilstaaet for tilstændende Aar 1 1/2 Td. Rug og 1 1/2 Td. Byg.

Husbmand Peder Kold i Oslev, Kietstrup Sogn, der har to gamle og svagelige Forældre at ernære, ansøgte om nogen Understøttelse for dem. Da det ansøgte fandtes at være billigt, blev ham indvilget for 1825 1 Td. Rug og 1 Td. Byg. Noget af de ældre Almisselemmer, hvis Helbred er bleven ringere, og andre hvis Børnefloke er bleven større, anholdt om Fortøjelse i deres Almisse.

Aar 1825 d. 5 April, holdtes Commissionsmøde for Fattigvaasenets Anliggender, og blev da anmeldt: Ane Nielsdottes Død. I flere Aar har hun været til Huse hos Bøllsmand Anders Hieslev i Man-

46
strup. Da hendes højst u-betydelige Efterladenskaber vare af ringe
Værdie, blev der folgelig ikke noget til Indtægt for Kassen, men Com-
missionen maatte desuden uddrede 3 Rd. 4 Mark 8 Sk. til den Afledtes
Begravelse, som vedlagte quitterede Regning udviser. Endvidere
blev Anders Nielsen tilstaaet det tiloversblevne af hendes Almisse,
da han har hiulpet hende i hendes sidste Tid med nogle Senge-
klæder og Linned af sit eget.

Den 5. Sept. 1826 blev atter holdt et Commissionsmøde hvor der da
blev vedtaget: At Niels Millers Enke maatte modtage til en Sænk 1 Rd.

Endvidere anmeldtes Fattiglem Margrethe Kiempes Tid, hviin har
i flere Aar været Sengeliggende, var aldeles ikke Ejer af noget, men
ved Gødsdædighed af Sognefolkene var bleven forsynet med de
højest fornødne Senge- og Gangklæder. Hendes Sengkiste betalttes af
Fattigkassen med 2 Rd. Hvad der i øvrigt medgik til hendes Be-
gravelse, betøstedes af det der af hendes Almisse var i Behold.

Dodil Brünse, hos hvem Margrethe Kiempse har været til Huse
og af hvem hviin midt Opvartning og Pleie især i hendes sidste, meget
sterbelige Tid, blev efter Commissionens skjønnende tilstaaet for
hendes harte Ueflighed og Tidsspilde, 3 Skp. Røg og 5 Skp. Byg.

Til Niels Byggesens vanføre Dreng, for en Trøje og et Par Stømpes
at binde, samt lappe paa hans Klæder, blev tilstaaet 2 Skp. Byg.

Niels Fjüng til Kielp under hans Ophold i Thisted hos Lægen
for at faae et Knæ helbredet, blev tilstaaet 2 Skp. Røg og 2 Skp. Byg.

Som interimistisk Kielp til Anders Poulsens Kone under hendes
langvarige Sygdom, blev hviin tilstaaet 2 Skp. Byg.

Anders Kintoft har til forskjellige Tider modtaget 4 Skp. Byg, da han
formedelst sin Konens langvarige Sygdom, ikke har kændet ernære
sig med den ham i Forstningen tilstaaede Almisse.

Den 21 Nov. døde Almisselem Maren Vindel i Brøndum Bye
Kallerup Sogn, hvor hviin i de sidste 3 Aar har opholdt sig hos hen-
des Datter og Svigersøn, for af dem at nyde Pleie i hendes høje
Alderdom, og da de have paataget dem denne Byrde (!), samt

i sin Tid at bekoste hendes Begravelse, har Fattigcommissionen re-
monstreret paa hendes u-betydelige Efterladenskaber.

Billechon. Niels Degn. Christen Møller. Christen Godiksen.

Den 28 Dec. 1826 blev af de tilstedeværende Medlemmer af Fattig-
kommissionen i Kierstrup og Gjøstrup Sognedistrikt, foretaget Møde
i Kierstrup Skolehuus, for i Overensstemmelse med den fra Prædike-
stolen givne Kundgiørelse, at lægge Planen til de sig anmeldte
Fattiges Forsorgelse for Aaret 1827, og repartere (paaligne) det
forordnede paa Districtets Beboere m. m.

Foruden de til Forsorgelse antagne i Aaret 1826, blev Møller
Fens Jensen i Kierby, hans Stipson, Michel Jespersen, der er halv-
tossed, tilstaaet for næste Aar 1 Td. Røg.

Niels Møllers Enke, meget gammel og svag, blev tilstaaet en
fremtidig Forsorgelse i hendes faste Almisse, af 2 Skp. Byg og 1 Rd.
i Penge. Lars Wendel, der er gammel og svag, og derfor lidet eller
intet kan fortjene, blev tillagt 4 Skp. Røg og 4 Skp. Byg.

Anders Ravn, som vel er stærk af Helbred, men noget tossed, og
derfor ikke skikket til at foretage sig fast Tjeneste, tilstaaes 1 Td.
Røg som Hielp for Familien der underholder ham.

Sognepræsten proponerede at forandre de allerede 2de beskikkede
Fattigforstandere i Kierstrup Sogn, nemlig Niels Christensen eller
Degn, og Niels Møller i Oslev, hvrde en 3^{die} antages for at lette
de tvende andre Arbeidet ved Almissekornets Modtagelse og
Uddeling; dertil blev da valgt Gaardmand Peder Larsen i Fri-
strup

in Tidem Billechon.

Den 28 Marts 1827 midte Undertegrede i Kiettrup Skole for i Følge Fattigreglementets Bydende at erfare hvad der mueligen kunde vare at afhand. le. Distriktsfattigvaesenet angaaende. Forvalter Ammitshøll, der paa hans høje Principals Vegne, ~~midte~~ intet fandt at erindre imod Ansettelsen, tilbød at det halve Bidrag, $1\frac{1}{2}$ Pd. Rug og $1\frac{1}{2}$ Pd. Byg, skulde blive leveret til Fattigforstander Niels Segn i Kiettrup til 1ste April næstkommende. Endvidere blev vedtaget at Almisselem Margrethe Overgaard, der dels formedelst Legems Svagthed, dels ogsaa formedelst Vinterens Kulde, har 14 Aar gaaet om i Fognet og ~~bleven~~ bespist, nu ikke længere end til Marts Maanedes Udgang, skal paa denne Maade erindres, men at hun fra den Tid skal som sædvanlig have Ophold i sit Hus og nyde den hende tillagte Almisse. Da intet Fattiglem i afvigte Kvartal ved Dødens afgaaet, og ingen androg om højere Almisse end den fastsatte, endtes Forretningerne.

Billechou. Paa Hr. Kammerjunkers Mylius Vegne
 Christen Møller. Peder Larsen. Ammitshøll.
 Niels Segn.

1827.

Den 14 Juni holdtes i Kiettrup Skole et Fattigmøde, der havde til Sænsigt at afhandle hvad der bliver at foretage med Hensyn til Almisselemmernes Tarr og Trang i tilstødende Kvartal. De Fattige nyder fremdeles hvad dem er bleven tilstaaet ved den første Ligning.

Ved er Almisselemmet Anders Overgaard ved Døden afgaaet d. 11 Juni, men da han efterlader Kone og en talrig Børneflokk, sendt Commissionen, at disse ~~behøvede~~ ^{høvede} i det mindste for indeværende Aar, nyde den fulde Almisse, ligeledes vedtages det at hvad Kiste etc. ville koste til hans Begravelse, skulde vordes i sin Tid erstattet af de Fattiges Blok. Niels Poulsens Kone i Husbye, der vel ikke er fattiglem, men dog temmelig nødlidende, lor i Følge Commissionens Kiendelse, have frie Kiøer og Neye i hendes Sygdom,

og hvortil Præsten giver Forskud imod derfor af Kassen at gøre sig betalt. Anders Ravn, der i lang Tid har været syg og Penge-liggende, og som Følge deraf er højlig trængende til større Al-misse end det engang bestemte, faar for indeværende Lær 1 Td. Rug og 4 Skp. Byg, og som allerede bestemt, 1 Rd. i Penge og 2 Læs Tørv. Maren Fuesdatter, der hidtil ingen Almisse enten har for-langt eller faaet, meldte sig i Commissionen som trængende til Understøttelse for Fremtiden. Da hun for det meste maas holde Pengen uden at kunde fortjene noget til Livets Underholdning.

Paa Grund heraf blev hun fra Juni Maanedes Begyndelse ind-til Aarets Udgang tilstaaet 1 Td. Rug og 1 Td. Byg og 1 Rd. i Penge.

Da der intet videre denne Gang fandtes at erindre og de Fattige havde modtaget deres 2de Kvartaler, endte Commissionens sit Arbejde.

Billechau. Paa høiærbare Hr. Kammerjunker de Mylius's Vegne N C Ammitsbøll.
 Peder Larsen. Niels Christensen. Kristen Godiken. Christen Møller.

Ved Commissionens Møde d. 27 Sept. 1837, befaandedes, at ikke alle Fattige endnu havde faaet deres 2de og 3de Kvartal udbetalte, u-agtet det i Følge Bestemmelsen burde forlængst være leveret, blev der af Commissionen vedtaget følgende: For at de Fattige, der endnu ikke have modtaget deres Kvartaler, kunde faae samme som snarest udliveret, indskrives Forstanderne det manglende hos Restanterne, og over dem, der ikke forinden 8te Dage fra Dato leveret Almissekornet og Pengene til de forskjellige Forstandere, bliver der efter Commissionens Vedtegt indsendt Restance Lister til Amtmanden, med Anmodning at faae samme approberet til Udpantning hos de skyldige; hvad der imidlertid af Kornet er indkommet, er dels allerede udliveret og bliver fremdeles idag tildelt de mest trængende. Da ingen Fattige efter for-

ken givne Bekjendtgjørelse fra Prædikestolen, meldte sig her i Commissionen og forlangte hiere Almisse end den dem engang tilstaaede, og heller ingen nye andrag om Almisse for Fremtiden, blev der for denne Gang intet videre forhandlet.

4. Underskrifter.

Senere er bleven andraget for Commissionen, at Jens Liebmands Enke, Maren i Giøttrup 77 Aar gl., skibelig og sengeliggende, burde nyde nogen Almisse for Fremtiden. Hun blev attsaa fra nu af tilstaaet til Aarets Udgang, 2 Skp. Byg og 1 Skp. Rug, som bliver hende udliveret naar hun forlanger det.

N. B. Almisselemmet Maren Jersdatter, der ved Midet af 14 Juni blev tilstaaet 1 Td. Rug og 1 Td. Byg og 1 Rd., er død d. 27 Juli, men da hun efterlader et eneste Barn, som Commissionen maaske antage sig til Underholdning og Oplærelse, blev dette Barn til Aarets Udgang tilstaaet det resterende af Moderens Almissekorn og Penge.

Anno 1827 den 27 December, blev af Commissionen for Fattigvesent i Kjettrup og Giøttrup Bognedistrikt foretaget Møde i Kjettrup Skole, for i Overensstemmelse med den forhen fra Prædikestolen givte Bekjendtgjørelse at lægge Forsorgelses Planen for Aaret 1828 samt ligne den fornødne Almisse paa Distriktets Behæere.

Nogle Almisse blev forhøjet og nedenstaaende meldte dem i Commissionen som trængende til extra Understøttelse: Husmand Eriks Christensen har 6 Børn; Indsidders Mads Christensen har 4 Børn. Ole Christensens Enke har 2 Børn. Pisen Kiær Enke 67 Aar gammel. Commissionen erkjendte dem værdige til det forlangte.

Almisen blev i Færdelighed tilstaaet dem, forsaavidt de have skolepligtige Børn, som de af Mangel paa Evne ikke kunde give fornøden Underholdning. I de afgaaede Fattigforstanders Christen Godiksens og Christen Millers Hed, valgtes Gaardmændene Eskild Larsen og Anders Orbeck, til hvilken Forretning disse tvende ere dærlige, og hvortil de ogsaa fandtes villige. Det blev vedtaget,

at Almissekornet for de 3 første Qvartaler, skulde opkræves og er-
lægges til de forskjellige Forstandere, Kyndelomissedag d. 2 Febr. 1828.
in Tidem. Billechau.

Den 8 April 1828 vare undertegnede Commissions Medlemmer
tilstode i Kiettrup Skole, for efter Reglementets Bydende at over-
veje og afhandle det fornødne med Hensyn til de Fattiges
Forsorgelse i 2de Qvartal, samt hvad videre der efter Reglem. §
33 er Commissionen paalagt. Det bemærkes først, at ved Com-
missionens Møde d. 27 Dec. forrige Aar, blev Anders Lündtøfts
Kone, Margrethe Geersdatter, som i foregaaende Aaringer hav-
de nydt Almisse af Giettrup Sogn, ikke her i Protokollen an-
meldt som Fattiglem, da hun var Døden nær. Hun afgik og-
saa ved Døden d. 6 Januariar indeevrende Aar. Til hendes
Begravelse blev i et extra Møde tilstaaet for et Løgen, 3 Mark,
til en Løg-Løst 2 Mark og 8 Sk. til Kiste 2 Rd. 3 Mark, og sam-
mes Arbejds løn, 4 M. og 8 Sk., ialt 4 Rd. 1 Mark. Vel var den
hüslige Armod ikke saa stor, at jo den Capital kunde vere
üdkommen, naar den Afdødes Efterladenskaber var bleven rea-
liserede, men da hun efterlader en svagelig Mand, og en endnu
svageligere Datter troede Commissionen ikke, at burde berøve
Datteren det lidet af Klæder som Moderen efterlad, og som
Datteren saa hüjligen kunde behöve. Endvidere er meldt
Sognepresten, at Fattiglem Kirsten Nielsdatter af Oslev i Kiettrup
Sogn var död. Til hendes Fordefard havde jeg Billechau
givet et midlertidig Forsküd af 2 Rd. 3 Mark som i Comisi-
onen blev vedtaget, at kunde erstattes mig i sin Tid af de
Fattiges Blok, da den Afdöde ikke var i Besiddelse af noget der
havde mindste Værdi. Hun efterlader en meget skrikelig Mand,
Commissionen fandt derfor, at Sviger sønnen Peder Kold, der ün-
derholder den Gamle og selv er meget trængende, burde fremdeles

⁵²
nyde den hidtil modtagne Almisse, 1 Td. Rug, 1 Td. Byg og 1 Rd. i Penge.
Billechou. Paa Politimesterens Vegne. Anders Christensen
Peder Larsen. Eskild Larsen. Niels Degn. Sognefoged.

¹⁸²⁸
Den 27 Juni afholdtes atter et Møde i Kiettrup Skole af Underegnede, og blev da iblandt andet tilstaaet Almisselem Pøyle Larsen, der er og vanvittig, 4 Al. Lærred til en Skiorte, 4 Mark, og til et Par Træskoer, 20 Sk.. Endvidere til Maren Jvesdatters Barn, et Par Træskoer, 1 Mark, og forfarer Peger til et hjemgjort Trøil og Skiort 4 Al. 12^{1/2} K.
Underskrifterne.

¹⁸²⁸
Den 29 Sept. var Fattigcommissionen forsamlet i Kiettrup Skole, hvor der blev vedtaget, at Fattiglem Peder Hammesboe der er næsten 100 Aar gl. og blind, men hvis ligeledes meget gamle og skrøbelige Kone i dette Quartal er død, desaaarsag burde fremdeles afskortes 4 Skp. Rug, saa at han for Fremtiden, i tilstødende Aar, appellerer i Almisse 1 Td. 4 Skp. Rug, 2 Td. Byg og 1 Rd. i Penge, hvilken Almisse bliver en voksen Datter der sidder hjemme hos Faderen, leveret til hans Underholdning. Den Afldedes Efterladenskaber blev Fatteren skionket imod at hun bekoster Moderens Begravelse.

Underskrifterne.

Senere var Commissionen samlet i Anledning af Erik Wolstedts Ankomst til Sognet som Fattiglem. Da han lignede en Straton Røver, hvis Særveelse Enhver gerne vilde frubede sig, saa Commissionen sig nødsaget til at tilstaae den Familie der modtog ham 1 Td. Rug og 1 Td. Byg, samt 1 Rd. i Penge til Aarets Udgang. Endvidere betalttes en Dyne til ham med 1 Rd. 5 Mark, og 5 Al. Lærred til en Skiorte, 5 Mark. Sluttelig bemærkes, at jeg Billechou havde betalt Dr. Nicolassen den moderate Betaling, 2 Rd. for at have besøgt de syge og skrevet Recepter. Paa Politimesterens Vegne. Anders Christensen
Billechou. Niels Christensen. Sognefoged. Anders Orskov

1828 d. 29 Dec. blev efter foregaaende Tillysning holdt Møde i Kiet-
 trup Skole af Distriktets Fattigvesens-Commission. Fattigforstander
 Niels Christensen eller Segn i Kiettrup, der i 4te Aar med Troe-
 skab og Nidkiarked har varetaget sine Pligter, ønsker sig entledi-
 get. Commissionen har derfor i hans Sted valgt Gaardmand Jor-
 gen Knudsen ibidem, som en Mand der kunde vere skicket til
 denne Forretning, og hvortil han ogsaa fandtes villig.

Det blev bestemt, at Almissekornet og Pengene for de 3 første
 Kvartaler skulle opkræves og erlægges til de forskjellige Fattigfor-
 standere, Kyndelsmisse dag d. 2 Febr. 1829. Endelig blev der med
 Hensyn til de Fattiges Trang og Almisseydernes Evne, lagt og ved-
 taget Plan og Ligning.

in Tidem. Pillehou.

Den 13 April 1829 var underleguede Commission tilstæde i Kiettrup
 Skole for at afhande det fornødne med Hensyn til de Fattiges Under-
 holdning i 2de Kvartal, samt hvad mere der denne Sag betreffende
 kunde vere at tage under Ventilation. Der blev i Commissionen an-
 meldt, at Almisselem Joren Kias Enke, som tilligemed en fra Tho-
 rup hjemkommen syg Datter, vedvarende holdt Pungen, ikke kun-
 de ernæres ved det dem tillagte 2 Skp. Rug og 2 Skp. Byg for 2^{de}
 Kvartal, da de aldeles intet kunde fortjene. Der blev attsaa velta-
 get, at saalenge de vare i denne hjælpelose Forfatning, skulle de
 dem nærmest boende, nemlig Gaardmændene, Eskild Larsen, Lars
 Thisted og Lars Bonke i Trostrup, skiftevis tilbringe disse syge Men-
 nesker deres Middagsspise, foruden den dem tillagte Almisse 2 Skp.
 Rug og 2 Skp. Byg. Bemeldte Gaardmænd maatte derfor efter Commi-
 sionens Bestemmelse hver 3de Uge godtgjøres i deres Almissebidrag,
 1 Skp. Rug og 1 Skp. Byg. Sognepresten bemærkede, at Almisselem
 Niels Millers Enke, som opholdt sig hos en Familie i Næstbørre
 Pastorat paa Himmerland, men dog her forsørgelsesberettiget,
 var i afvigte Kvartal ved Jøden afgaaet. Paa Grund af et for

flere Par siden givet Løfte, at naar dette Almisselem ved Døden afgik, skulde Familien nyde nogen Hielp til hendes Begravelse, lod man samme beholde det den Afliede tillagte Almissekorn for hele Aaret, nemlig 6 Skp. Rug og 6 Skp. Byg, desuden betalte jeg Billechau ham 3 Mark i Penge. Da enhver nu havde faaet det dem tillagte og ingen nye Almisselemmer meldte sig endtes Forhandlingen.

Billechau.   Paa Herredspoged Kiars Vegne.   Anders Forbek.
Eskild Larsen.   Anders Christensen Sognepoged.
Peder Larsen.

Den 29 Juni 1829 blev atter holdt et Commissions Møde i Kiettrup Skole, hvor de da blev ondraget for Commissionen at den vanføre Almisselem Bjøle Larsen trængte hiiligt til en Skjorte - et Hals-Tørklæde, Uld til et Par Strømper og et Par Træskoer. Ligeledes behøvede Erik Wolsted et Dyhnevæavr, Lærred til en Skjorte, 4te Al. Vadmel til Beenklæder.

Da man ved at erkyndige sig herom fandt ovenanførtes Ansøknelse fornøden, blev saadant taget 'ad Notam.

Da Almisselemmernes Forfatning i ingen Henseende var bleven fordelagtigere end den hidtil havde været, kunde ingen Kedsattelse i de dem tillagte Portioner finde Sted. Ingen var i afgivte Qvartal ved Døden afgaet, og ingen nye Almisselemmer meldt sig til fremtidig Forsorgelse. Desarsag endtes for denne Gang Forhandlingene.

Billechau   Paa Hr. Herredspoged Kiars Vegne.
Anders Christensen Sognepoged.
Peder Larsen.   Mads Lunde.

Den 5te Oktober 1829 holdt Commissionen atter et Qvartals Møde i Kiettrup Skole. Ved denne Lejlighed bleve de d. 29. juni Almisselemmerne Erik Wolsted og Bjøle Larsen tilstaaede Klædningsstykkene foreviste. Dette alt tilligemed binde, spinde og Skæder. Løn kostede 6 Rd. 4 Mark 13 Sk., som skulde betales Vedkommende dels af det overskydende Pengebidrag, og dels af de Fattiges Blok.

At Almisselem Maren Kriebmann eller Jeppersdatter, der ved at falde har faaet et Tilfælde i Hoftten, trenger til Læge og Lægemidler, blev i Commissionen anmeldt.   Underskifterne.

Den 24 Marts 1830 holdtes det sædvanlige Commissions Møde for Fattigvesenets Anliggender, og blev da vedtaget, at i den for første Qvartal de Fattige tilstaaede Almisse, kunde ingen Forandring ske, men enhver skulde i indeværende Qvartal vedblive at yde det fastsatte, saavel i Korn som Penge. Vel meldte Lars Brüun paa Gjættstrup Kede, hos hvem Fattiglem Erik Wolsted bliver underholdt, at der som han skulde beholde bemeldte Almisselem maatte Commissionen sørge for Anskaffelse af nogle Fengeklæder og Gangklæder, hvortil han var meget trængende. Men da man ikke for Tiden kunde anskaffe saadant uden extra Paalæg, gav Lars Brüun Henstand dermed indtil videre. Fungen Forsørgelsesherrettiget androg om højere Almisse, og ingen var i afvigte Tid ved Jøden afsæet.

Desaarsag endtes Mødet.   Underskrifterne.

Den 30 Juni 1830 gave Undertegnede Møde (7) i Fattigcommissionen for at afhandle hvad der med Hensyn til de Fattiges Torr og Trang kunde være at foretage. Fognepresten propo-nerede, at da Almisselem Jens Bek var død sidst i 2de Qvartal, burde hans faae Efterladenskaber af Gang- og Fengeklæder deles iblandt de mest trængende af Distriktets Fattige. Dette fandt Commissionens Bifald, og til den Ende modtog Lars Brüun til Almisselem Erik Wolsted en Dyne, et Lager, 2 Hovedpuider, en Skjorte, 2 Par Buxer, en ilden Sat-trøie og en yder Trøie af Kind, 3 Par gamle Strømper og et Par Vam-ter hvortil han i forrige Commissionsmøde blev anbefalet som meget trængende. Det øvrige den Afdødes Efterladenskaber bestaa-ende i en gammel Dyne, en Pude, 2 Trøier, 2 Skjorter nogle gam-le Strømper og en Hue, bleve den vanføre Boile Larsen til Døel.

For at besørge dette Almisselems Begravelse, og for Anskaffelse af Kiste m. m. bleve vedkommende tilstaaet den Afdødes reste-rende Almisse. Gaardmand Mads Sigaard i Hjetstrup som mødte i Commissionen, androg paa, at den forsørgelsesherrettiget gam-

le og meget svagelige Magrethe Overgaard trængte høiligen til en Dyne. Da hendes Trang til det for hende ansøgte, var bekendt, men saadant for Dieblikket ikke kunde anskaffes, leverede jeg Billechoi 9 Rd. Marte til bemeldte Mads Sigaard, som lovede der for at anskaffe $\frac{1}{2}$ Lb. Hør. Desuden har jeg for dette Hør og noget Ulds Filleredning i Spinde- og Vevelon betalt 1 Rd. (3).

Der blev videre i Commissionen vedtaget, at da hun ikke paa hendes hidtil havde Opholdssted, nød den for hendes Alder og Uvillighed nødvendige Pleie, var man berettiget til at faa hende anbragt paa et Sted hvor der baade kunde sørges for hendes Tilsoyn og Pleie. Commissionen var ogsaa heldig i sine Bestrebelser, men de Vedkommende forlangte til Erstatning for deres Uvillighed 6 Rop. Røg til Kærets Udgang, hvilket ogsaa blev dem tilstaaet. I dette Quartal døde Almisselern Kristen Ravn, som har haft Ophold hos en Familie i Løstede i Hæverslev Sogn, og hvor hun i flere Aar som blind og yderst affældig, steds har lagt (1) paa Tungen. Paa Grund heraf bleve Vedkommende som hidtil ikkem nød en forholds- mæssig ringe Almisse, for denne nød hende havde Uvillighed og Bekostning, tillagt hendes resterende Almisse, og 2 Rd. i Penge til Hjælp til Begravelses-Omkostning. Da der nu intet videre fandtes at erindre, og Almisselernerne havde modtaget de dem tillagte Portioner, endtes Forhandlingerne.

Underkrifterne.

Pon 28 September 1830 blev atter holdt et Commissionsmøde. I samme anmeldte Sognepræsten, at Almisselern Pedes Flammislev var død den 10 Sept.

Vel blev der ved hans dødelige Afgang noget Almissebørn tilovers lige- som han og efterlod sig nogle Sengklæder, og andet ubetydeligt Bohave, men da den Afdøde har en Datter belagt med Hægtilfælde, og desvæ- get har efter Børne steds ufortroden pleiet denne 100 aarige Olding, fandt Commissionen, at der ikke burde sørges hende den resterende Almisse og det lidet Klædselsraad, som han efterlod, saa meget

mere, da h un var villig til at besørge hans Begravelse. Naar Fattigligning blev foretaget for tilstændende Aar, haabede h un, som et svagt og skr veligt Menneske at komme i Betragtning til nogen Understøttelse.

Almisselemmerne Eskild Mikelsens Enke, P lle Larsen og Erik Walsted, blev ifølge Forstandernes Forestillinger tilstaaede enhver især et Par Trestoe a. 28 Rk. ialt 84 Rk. Huusmand Jens T ke i Trøstrup midte i Commissionen og anmeldte sig forsørgelsesberettiget, men forlangte ingen Understøttelse, førend i tilstændende Aar. Hvorvidt han til Forsørgelse er qualificeret, vil blive at tage under Overveielse ved forestaaende Forsørgelsesplan og Signing. Ifølge vedlagte quitterede Apotheker Regning have Huusarme (2) og Almisselemmer af H ttrup Sogn til forskjellige Tider modtaget Medicin for 4 Rd. 3 M. 4 Rk. Ligeledes Hr. Krigsråd Ramlose afkortet hans Fattigcontingent, nemlig 2 Rd. for hans Huus og Tilsyn med bemeldte Fattige. Da Almisselemmerne havde modtaget det dem tilstaaede Bidrag, sluttede Commissionen sit Møde.

Underskrifterne.

Aar 1831, den 23 Marts blev holdt det sædvanlige Fattigkommissions Møde i H ttrup Skole, hvor Undertegnede da vare tilstede, og blev ved denne Leilighed vedtaget, at der i den Almisselemmerne for første Qvartal tilstaaede Almisse k nde ikke skee nogen Forandring i April Qvartal, men enhver beholdt det dem tillagte. Morten Andersen af G ttrup som har en talrig Børneflokk at underholde, anholdt om højere Almisse, men da Commissionen fandt Leilighed til at skaffe den ældste af Børnene Tjeneste, og Sommeren stod for, blev Almissen for denne Gang ikke forhøjet. Da der intet fandtes videre at erindre, og ingen Almisselemmer ved Tiden var afgaaet, sluttedes Qvartalsm det og Underskraves.

Underskrifterne.

Ved et extra Fattigcommissionsmøde i Dag d. 9 Maj 1831 i Kiettrup Skole, foreslog Sognepræsten at den Sengeliggende Almisselem Lars Wendel i Husbye, som i en Maaned har modtaget Pleje og Bespisning af Sognets Beboere efter Omgang burde for Fremtidens nyde hos een Familie det til hans Underholdning højest fornødne, da mange af de Bespisning ydende, fandt det for byrdefuld formædelst Vejens Længde at vedblive i den engang begyndte Tjue.

Man vedtog derfor, at naar nogen ville modtage ham for 4 Skp. Rug og 4 Skp. Byg samt 1 Rd. i Penge Kvartaliter burde saadant betales de Vedkommende. Hans egen Son, Husmand Christen Lausten i Manstrup, fandtes villig til at modtage ham for ovennævnte „Alimentations“ Bidrag, og til den Ende fastsattes Dagen d. 12 Maj til hans Flytning. Med Almisselemmet skulle Familien blive det 1te Quartals Almisse leveret, med den Reservation at om Lars Wendel ved Gøden afgik forinden sammes Uddøb, skulle det overskydende efter Billighed blive i Penge Fattigcommissionsen refunderet. Saaledes besluttet af

Billechou. Peder Larsen. Jørgen Knudsen.

Den 1te Maj blev ovennævnte Almisselem ført til Manstrup og leverede jeg da Vedkommende den ved Commissionens Møde fastsatte Quartals Almisse, $\frac{1}{2}$ Td. Rug, $\frac{1}{2}$ Td. Byg og 1 Rd. i Penge.
in Tidern Billechou.

Den 29 Juni 1831 blev i Districts Commissionens Møde forhandlet:
„At Husmand Niels Søjgaard i Kiettrup, som har til Pleje og Bespisning, den yderlig svage og stæsse sengeliggende Margrethe Overgaard, burde i Følge døgning tillægges noget mere Korn. Da Forordningen fandtes billig, modtog han yderligere 4 Skp. Byg.

Da ingen flere androg om højere Almisse og det var bleven oplyst at enhver havde modtaget de dem tillagte Portioner, endtes Forhandlingerne.

Underskriftene.

Den 12. Sept. 1831, vare Undertegnede forsamlede efter Bekjendtgjorelse fra Prædikestolen, og blev da følgende afhandlet: Det blev anmeldt, at Almisselemmerne Lars Wendel og Margrethe Overgaard vare ved Døden afgaaede i afvigte Qvartal. Deres høist i betydelige Efterladenskaber fandtes at vare af saare ringe Værdie.

Desaarsag tilstod man de Folk som havde plejet dem i deres sidste Tid, det lidet de efterlod. Da bemeldte Lars Wendel disse forend Qvartalets Udlob, og Sønnen Christen Lausten altsaa i Følge det af Commissionen af 9 Mai d. s. vedtagne, skulle derfor refundere Fattigcassen, indgik han Forpligtelse at betale Commissionen 2 Rd., men har "hanem" ikke efterkommet samme, og da det er forvist, at han er selv yderlig fattig, saa at Pengene vanskeligt ville vere at erholde uden Trængsmidler, har Commissionen anset bemeldte Capital for tabt. Ligkisterne til bemeldte Almisselemmer, har jeg Billechoen betalt med 6 Rd., og for Grauene et Raste 3 M., hvilke 6 Rd. 3 Mark jeg forventer mig ved Næstes Udgang refundere af Fattigcassen. Endvidere anmeldte Fattigforstanderen, at Almisselemmerne Erik Wolsted (faar stadig Betegnelsen: næsten Daar-kiste gal.) Boile Nielsen og Maren Juersdatters Pigebarn trængte til Uldent og Linned, som i Følge Overlag ville koste 3 Rd. 3 M. 4 Sk. Arbejds- og Syelin 1 Rd. 2 M., ialt 4 Rd. 5 Mark 4 Sk. Da denne Udgift befindtes nødvendigt, blev saadan tilstaaet.

Underskriftene.

1831 d. 28 Decbr. var Fattigcommissionen for Kjettrup og Grøttrup Fognedistricter efter Tillysning fra Prædikestolen, tilstede i Kjettrup Skole, for at overveje, hvilke Fattige der kunde komme i Betragtning til Forsorgelse i tilstødende Aar, og tillige forfatte Ligning over den Almisse, som Districtets Bøvere ville blive pligtige at yde. Foruden de allerede til Forsorgelse i dette Aar vedtagne, meldte sig nogle andre, dels paa Grund af Alderdom og Paaahel, men især fordi, at lidet og fast intet Arbejde var for dem at

60
erholde paa en Tid, da den saa vigtige Rugsed næsten og overalt
her i Pastoratet er mislykket, og desaaarsag enhver indskrænket sig
det mest mulige. Da man maatte erkende, at deres Andragende
var Sandhed, og deres Fordring derfor at vare tillig, blev dem mid-
lertidig i Følge deres Trang tilstaaet nogen Almisso.

Det udtoges at Almisen for de 3 første Qvartaler, skulle leve:
res Kyndelmisse Dag. in Tidem. Billechow.
x 76. den afbrudt d. 19/9 1835.

Aar 1832 d. 20 Marts holdt Distrikts Fattigvesens Commission
sit Aarstals Møde i Kisttrup Skole, hvori Præsten anmeldte Almisse-
lem Maren Jeppesdatters dødelige Afgang. Nogle Klædningsstykker
og en Dyne af hendes u-betydelige Efterladenskaber, blev i Følge
Commissionens Bestemmelse at anuende til Boile Larsens og Erik
Wolstedts Forbindenheder. Det øvrige overleveredes de Folke hos hvem
Almisselemmet havde opholdt sig, da de derfor besørge de hendes
Begravelse. Pionen Nicars Enke, Karen Christensdatter bad anmelde i
Commissionen at den hende tilstaaede Almisse, 4 Skp. Rug og 12 Skp. Byg, ikke
kunne være tilstrækkelig for hende, da hun vedliver at være syg og senge-
liggende og bad derfor om Forhøjelse i hendes Almisse. Paa Grund af
hendes ynkkelige Trang og vedvarende Sygelighed, blev hendes Al-
misso forøget med 2 Skp. Rug. Da der for denne Gang intet videre fand-
tes at erindre, og Almisselemmerne havde modtaget deres Portioner,
sluttedes Forhandlingen. Underkrifterne.

Aar 1832 d. 13 Juni blev i Fattigvesens Commissionen foretaget:
Det anmeldtes at Almisselemmet Boile Larsen var højest tren-
gende til en Skiorte. For sammes Anskaffelse af nyt betalt 5 M.
8 Sk., ligeledes for andet Fyning, Spinden og Binden til bemeldte
Boile, 2 M. 8 Sk. Falt 1 Rd. 2 Mark. Maren Jepsdatters Pige blev til-
staaet til et Par Strømper, Træsker, Ringe og Pøm 2 M. 12 Sk.
Sognepræsten anmeldte at Almisselemmet Michel Jørgensen var
ved Doden afgaaet d. 26 Mai, og at Ligkisten ville blive at betale
med 3 Rd.. Da han efterlader Kone og 4re u-opdragne Børn, lod

man dem beholde ikke alleneste den Afdiendes Klæder, men endog den Faderen tillagte Almisse for at fremhielppe Børnenes desto flittigere Skolegang. - Da de Fattige havde modtaget det dem tillagte, sluttedes Mødet for denne Gang. Underskrifterne.

Arno 1832 d. 5 Okt. blev atter holdt et Commissionsmøde efter forhen givne Bekjendtgjørelse fra Prædikestolen, og da foretaget:

Sognepræsten anmeldte at i Bøder for Erik Wolstedts Dørtliden, skulle ifølge Amtets Ordre udredes 1 Rd. 2 Mark 1 Sk.

Almisselemmet Bojle til en Troje og et Par Traskoe 3 M. 14 Sk.
 "Da det gamle Skolehus, hvori 2 de fattige Familier, efter fælles Overseenskomst med Skole- og Fattigcommissionen, have frie Bopæl, var yderst forfalden og brøstfældig, blev der til dets Reparation gratis leveret Tag af Tugnet. 3 Tøkkeløn paa egen Køst givet 1 Rd. Treer købt i Løgstør 3 Mark. Tømmermand Niels Aarup givet 2 Rd. 3 M. for paa egen Køst i 7 1/2 Dag for at have indsat nyt Tømmer, repareret det hele, og opmuret Væggene, ialt 4 Rd.

Underskrifterne.

Ar 1833 d. 4 Marts, holdt Fattigcommissionen et Qvartals Møde i Kiertrups Præstegaard, og blev da vedtaget, at uagtet Almisselemmet Mette Stagsted var i afvigte Qvartal ved Jøden afgaaet, og som Folge heraf, befandt^{es} den hende for de øvrige Qvartaler tillagte Almisse vilde falde Kassen til Indtægt, men man vilde dog ikke kunne nedsætte Halvaars-Contingentet, da man havde Formodning om forøgede Udgifter. Med Paalæg, at zens Westergaard, som har en talrig Børneflokk, skulle lade sine Børn flittig søge Skolen, blev han af Commissionsen tilstaaet 2 Skp. Røg og 2 Skp. Byg. Da nu intet videre fandtes at erindre, sluttedes Forhandlingen med den Bemærkning: at Afdiende Mette Stagsteds Datter modtog Moderens faae og uheldige Efterladenskaber, imod at besørge hendes Begravelse uden Byrde for Commissionen. Underskrifterne.

1833

Den 14 Juni blev i Fattigcommissionen vedtaget: at ugiftede Ane Horslevs 2de Børn skulle fra Julii Maameds Begyndelse, og indtil Moderen udgik hellvedet fra Sygehuset i Kiettrup, hvor hun bliver at indlægge for den verneriske Sygdom, forsiges og underholdes paa Fattigvesenets Bekostning, og til den Ende bleve de Vedkommende hos hvem Børnene tingedes i Kost etc. tilstaaede 3 Rkp. Røj, 3 Rkp. Byg maanedlig. Endvidere da bemeldte Ane Horslev ikke havde det fornødne Linned for at kunne antages i Sygehuset, saa man sig nødsaget til at skaffe hende Linned til 2de Gær. Rer, der kostede 9 M. ^(Lafski, til 2de R. Tølt Vertening.)
 28/1 1833.

Underskifterne.

Den 10 Okt^r. 1833 holdt atter Commissionen sit Qvartals Møde, det bemærkedes, at Almisselem Jens Føhs es Kone var ved Døden afgaaet d. 8 August, og at hendes faae Efterladenskaber bleve tilstrækkelige til at opholde Bekostningen ved hendes Begravelse. I den hende og Manden tilstaaede Almisse: 1 Td. Røj, 2 Td. Byg og 1 Rd. i Penge, kunde ingen Forandring skee Kassen til Indtægt, da han som gammel, vag og skrøbelig Mand, der nu er uden Pleje gerne kan behøve den hele Almisse. Sognepresten fremlagde et Brev, underskrevet d. 26 Sept. 1832 af Hiardemaal Fattigcommission, og mig. Pillehou tilsendt fra Herredskontoret 1 Aug. 1833, hvori de Vedkommende bleve at holde Kiettrup Fattigcommission i enhver Henseende skadesløs for den Hjælp og Understøttelse i Kornelle Penge, som Husmand Hendrik Petersen Klare af Hiardemaal Sogn, nu boende i Kiettrup Sogn maatte, som yderst fattig, attræse og nødtag af dette Pastorats Fattigvesen.
 Underskifterne.

Nar 1834 d. 29 Sept, holdt nedenstaaende Fattigcommission sit 3de Møde, hvor der blev foretaget: Forst anmeldtes at der ingen Fattige i Qvartalet var ved Døden afgaaet, dernæst, at Husmand Terkild Christensen af Kiettrup, der har 6 u-forsorgede Børn, havde hos

Sognepræsten anholdt om en Understøttelse for Vintermaanederne, af 4 Skp. Rug og 4 Skp. Byg. Da Commissionen var af den Formening, at det forlangte burde tilstaaes, udleverede man bemeldte 4 Skp. Rug og 4 Skp. Byg. Ane Horslev, som har 2 u-opdragne Børn at forsørge, anholdt om et Pengetilbud til Hielp saavel til Føde som Klæder for hende og Børnene. Hun blev dessaarsag tilstaaet 1 Rd. 4 Sk.

Ugift Margrethe Andersdatter af Gjettrup, som har et u-egte Barn at forsørge, 1 $\frac{3}{4}$ Aar gl., har anmodet Commissionen om en liden Understøttelse. Paa Grund af hendes Trang modtog hun 2 Skp. Rug og 2 Skp. Byg.

Billechou S. Præst. Mads Lunde. Peter Larsen. Jørgen Knudsen.

Aar 1834 d. 30 Dec. vare Undertegnede forsamlede i Gjettrups Præstegaard, for i Forening med Sognepræsten at tage under Overvejelse dels Fattigvesenets Status for indeværende Aar dels ogsaa for at bestemme hvilke og hvormange, der for Aaret 1835 burde nyde Almisse, og hvor stor samme burde ansættes til, for dernæst at kunne bestemme Bidragene for enhver især af Contribuenterne. Almissekommene bleve de samme for tilstændende, som afvigte Aar, med Undtagelse af Poven Kiørs Enke, der ved Føden er afgaaet. Det første Quartals Almisse Korn bestemmes til Modtagelse og Uddeling 2. Febr. 1835.

Billechou. Anders Frølsang. Mads Lunde.
Peter Larsen. Jørgen Knudsen.

Dette er det sidste Fattigkommissionsmøde som Pastor Billechou har ledet i Gjettrup. Gjettrups Sogne saa han maa være fratruet Embedet ved Udgangen af Aaret 1834.

Derpaa tiltrædes Embedet af Pastor Damkjær.

S. S. P. Valgaard
pt. Frøntlev d. 6 Juli 1835.

Mandagen d. 2. November samledes Fattig-Commissionen for at undersøge Qvartalets Udgifter i hvilken Henseende Sognepræsten paatog sig at skrive til Pastor Billechow om noiere Underretning.

Dernæst afgjordes det formodne med Hiiushandelen i Kjetterup for Tærkels Enke, Jens Christian Lassens og Christen Piondens Enke.

Endelig paatog Sognepræsten sig at skrive til Præsterne i Næsby og Jetsmark for at fordrø Erstatning for noget Korn der var udleveret til Folk, Commissionen troede at være forsorgelsesberettigede i ovennævnte Sogne.

Skolen i Kjetterup d. 2. Novbr. 1835.

Dankier.

Nar 1835 d. 30te Decemler vare Undertegnede forsamlede i Kjettrups Skole, dels for at tage foregaaende Aars Status under Overveelse, (dog kunde dette ikke bringes til noget Resultat, formedelst manglende Oplysninger fra den foregaaende Præst Billechow.) dels ogsaa for at bestemme hvo der for Aaret 1836 kunde ryde Almisse samt hvormegit enhver skulde tildeles, for derefter at bestemme Bidragenes Størrelse. Derefter blev Forsorgelsesplan og Tigning for Aaret 1836 lagt.

9 Underskrifter.

Nar 1836 d. 9. Marts holdt vi Undertegnede et overordentligt Møde i Kjettrups Præstegaard i Anledning af Koppernes Udbrud hos Henrik Hoves Familie i Drøstrup, hvori vi ~~paatog~~ ^{optog} en Oppasser til de syge, bestemte, at Mad skulde bringes dem paa Omgang af Bedsoerne i Drøstrup og Kjeldgaardene i følgende Orden:

1) Jørgen Larsen. 2) Peter Vognsen. 3) Jens Christensen. 4) Chr. Jensen. 5) Anders Andersen. 6) Chr. Møller. 7) Chr. Bentzen. 8) Mads Thomsen. 9) Søren Pedersen. 10) Jens Christensen Akerk. 11) Mads Larsen. 12) Jens Christensen Siggard. 13) Lars Christensen. 14) Chr. Kronborg, af hvilke enhver skulde have sin Dag. Men de Henrik Hove og Familie var forsorgelsesberettiget i Hverdemaal, tilskrev Sognepræsten paa Fattigkommissionens Vegne under samme Dato, Hverdemaal Sogns Fattigkommission sin Refusion for de under Lygdommen faldende Udgifter.

Underskrifterne (3)

Kor 1836 d. 23 Marts holdt vi Undertegnede igjen et over-
 ordentligt Møde i Anledning af Henrik Floues Families
 Sygdom. Imidlertid var erholdt Efterretning fra Hjerdegaard
 af 17 Marts 1836. Da Sygdommen endnu vedblev og Trangen
 til Fidemidler som en Folge deraf forøgedes, bestemte vi at
 nedenstaaende Beboere af Huisbye skulde yde dem disse i
 følgende Orden: 1) Mads Thomsens Enke. 2) Albrecht Diernes.
 3) Niels Niidsk, og i Trustrup 4) Lars Voldum, 5) Peer Nielsen.
 6) Peer Larsen. 7) Jens Christensen. 8) Jens Fage. 9) Herredsfoged
 Ørstedgaard.

3 Underskrifter.

Torsdagen d. 11 August vare vi Undertegnede forsamlede i Hjerstrup
 Skole til et overordentligt Fattigmøde, for at bestemme: 1) Husly
 til anstændende Vinter for følgende Almisselemmer med hviilke
 Commissionen vedtog som følger: a) Afdøde Jens Faes' forrige
 Hus, som Commissionen bestemte at købe paa Sognets Tegning,
 skulde Andes Overgaards Enke tilligemed Else Christensdatter
 Bonde indflytte. b) Christen Svendsens Enke skulde blive hvor hun
 var, i Husby imod at hendes Hus repareredes. c) Ved Hr. Godsfor-
 valter Simonsens Godhed, blev Niels Niidskes forrige Hus i Husby
 indrømmet til Terkils Enke og Jens Christian Lassen med Familie.
 2) bestemtes at Auktionen over afdøde Jens Faes' Efterladenskaber
 skulde holdes Fredagen d. 19de August Form. Kl. 11.

Dankier. Jørgen Knudsen
 m. f. P.

Hjerstrup Fattigkommission d. 11 Aug.
 1836
 Pede Larsen. Las Holm.

Foranlediget ved et Brev fra Distriktslegen dat. 15de Aug. 1836,
 holdt Sognepresten og Godsforvalter Simonsen et overordentligt
 Møde i Hjerstrup Præstegaard Torsdagen d. 18de August 1836, hvorved
 bestemtes, at Jens Christian Lassen, der ifølge Distriktslegens Skrivelse
 var syg og trængte til igjællikkelig Vinstøttelse, skulde tilbringes
 det nødvendige til sin Underholdning. Vi henvendte os derfor

66
til Fattigforstander Jørgen Knudsen for at denne skulde paatage sig Tilbringelsen imod Godtgjørelse af 1 Mark daglig, men da han vægrede sig, og ingen andre i Byen viste sig villig dertil, paatog Sognepresten sig dette, for ved sit Exempel at opmuntre Andre til lignende Beredvillighed.

Kjettrup Præstegaard. d. 18de Aug. 1836.

Dam Kier.

Tirsdagen d. 11 Oktober vare vi Under tegnede forsamlede til et ordentligt Fattigcommissions Møde i Kjettrup, hvor følgende passerede:
1) Modtog og uddelte Almissekorn for 4de ell. sidste Kvartab
2) Foreleste Sognepresten for Commissionen en Gjæmport af en Skrivelse fra ham til Distriktslegen, dat. 10de Aug. 1836, hvori Sognepresten paaminder denne at give den lovbealede Underretning om de syges Tilstand, især Kiur og Pleie foranstaltede paa Fattigvæsenets Regning; tillige forelestes Distriktslegens Svar til Commissionen. Dette indeholdt adskillige Uortigheder, men da det var tydeligt af hele Skrivelsen, at Hr. Krigsraaden (Pam. løse) havde overilet sig ansaae Commissionen det for rigtigst aldeles ikke at bryde sig om denne Skrivelse.

Begge Skrivelser henlagdes i Arkivet.

Fattigkommissionen i Kjettrup d. 11 Oktbr. 1836.

4 Underskrifter. afbrømt hertil til 71. Nov. d. 30 Okt. 1835
i. C. Præstegaard.

Da 1836 d. 29 December vare vi Under tegnede forsamlede efter foregaaende Tilsigelse fra Prædikestolen, i Kjettrup Præstegaard til et ordentligt Commissionsmøde, hvor passerede som følger: 1) Gjorde Sognepresten Commissionen og de øvrige Tilstedeværende af Menigheden bekendte med Fattigkassens Status efter foranstaaende Regnskab for Aar 1836, idet han tillige tilkjendegav, at Regnskabet, forsynet med de fornødne Bilag, vilde i Løbet af Januar Maaned ligge til Eftersyn hos ham. 2) Tilkjendegav Sognepresten, at den væsentlige Hensigt af Commissionen var at legge Forvoigelsesplan og Signing for

Aar 1837 men inden Commissionen stred til dette Arbeide, toges først følgende under Overveielse: a) Fremstad Sognepræsten og gjorde opmærksom paa at den Understøttelse, som blev tildelt Forældre til Børns Skolegang, i Almindelighed blev yderlig sløt anvendt.

Erfaringen havde nemlig lært at disse Børn næsten aldrig besøgte Skolen, men istedenfor dette af Forældrene henvistes til at ligge. Da saaledes Hensigten af Understøttelsen aldeles forfeiledes var det Fattigcomissionens Pligt at træffe saadanne Foranstaltninger, hvormed det Onde kunde hemmes uden at derfor Børnene ved uimaturlig Haardhed bleve tvungne til at sidde paa Skolen uden at have Brød med dem. Han foreslog derfor: „at den Almisse, som tildeelttes i ovennævnte Qiemed, for Fremtiden ikke skulde gives Forældrene men umiddelbart Børnene, der ved nemlig, at disse paa Skolen bleve forsynede med den fornødne Kost.

Han mente, at man derved i alle Henseender vilde sørge bedst både for Børnenes værdelige og legemlige Torr. Forslaget fandt enstemmigt Bifald, man vedtog derfor i Ligningen at betegne de i denne Hensigt anvendte Kornsummer (?) med: „Til N.N.s Børns Skolegang.

Gaardmand Mads Thomsen i Oslev paatog sig at bage det fornødne Brød, i det mindste for første Kvartal med en Godtgjørelse af 3 Mark Sølv og Tegn for Tinde Rug, og Skolelærers Mølle paatog sig at brygge Øllet, hvortil Mølltet leveredes ham af Fattigcomissionen, imod han enten kvartaliter eller aarlig indgav Regning til denne paa Kuml, Ullilighed o.s.v.. b)

fremstad Herredsfoged Kvistgaard og gjorde opmærksom paa, at al Understøttelse som gives arbejdsdygtige Personer, uden at den forbindes med Arbeide for disse, i alle Henseender virker skadeligt for Personen selv, og er en i og for sig uforholdsmæssig stor Byrde for Cominen. Han foreslog derfor, at man for Fremtiden skulde træffe saadanne Foranstaltninger at Arbeide forbandtes med Understøttelse, ikke blot saaledes at Arbeidet var en Betingelse for Understøttelsen, men at Understøttelsen selv bestod i den Betaling, som gives for Arbeidet.

- Forslaget fandt enstemmigt Bifald. Imidlertid bemærkede

man, at Sagen var for vidtløftig til at den endelige Afgjørelse kunde skee i denne Commissionsforsamling. Derfor bestemte man at Herredsfoged Quistgaard, Godsforvalter Simonsen og Sognepræsten skulde træde sammen, for noisagligere at overveie Sagen og udarbejde en Plan, som kunde (følges?) ved Arbeidsanstalten. Sån vedtog man paa Grund af Forslaget dette: "at den lovede Understøttelse for de Personer, som Comissionen fandt arbeidsdygtige, kun skulde gjælde for første Qvartal, under Forudsætning nemlig af, at Arbeidsanstalten inden det næste Qvartals Begyndelse var traadt i Virksomhed.

Følgende Almisselemmer bestemte Comissionen for Aaret 1837 skulde komme i Betragtning med Hensyn til den paatænkte Arbeidsanstalt: Hjerttrup Sogn. Niels Horniums Familie. Niels Diges Pinner. Annten Svendsens Enke. Kirsten Hammes. Else Staget. Jens Chr. Lassen. Svend Northemen. Huis Else Staget kom ind med i Arbeidsanstalten, skulde hendes Barn tages fra Simon Poulsen.

Hjerttrup Sogn: Anders Raun. Kristine Lindtofte. Anders Lindtofte. Disse i Comissionen saaledes tagne Beslutninger bleve protocolle-rede af Sognepræsten og underskrevet af ham, Comissionens øvrige Medlemmer, samt tvende af Sognenes bedste Mænd.

Hjerttrup Præstegaard d. 29 December 1836.

Jamkier. Quistgaard. Simonsen. Mads Lunde. Lars Holm. Anders Fuglsang. Jørgen Knudsen. Peder Larsen.
m. f. P.

Aar 1837 d. 2de Marts vare vi Understegnede forsamlede til et overordentligt Fattigkommissionsmøde vedkommende den paatænkte Arbeidsanstalt, og hvor vi besluttede at Arbeidet skulde bestee for det første i, at forarbeide Hamp til Sække, og i at oplukke Touguværk; og at af de omtalte Almisselemmer skulde fire beskæftiges med at plukke Touguværk, og af Hjerttrup Sogn, en med samme Arbeide, hvorimod de øvrige kom til at forarbeide Sække. Arbeidslønnen blev foreløbig bestemt til 10 Sk. pr. Pund af Hamp, og 20 Sk. Lb. af Touguværk. Foruden de nævnte, kunde ogsaa andre af Al-

misselemmerne henvende sig til Fattigkomisionen og erholde Arbeide mod for dette at faae den halve Arbeidsloen. Endelig vedtog vi, at Arbeidsanstalten i det seneste skulde tage sin Begyndelse fra 1ste April d. A., fra hvilken Tid det ordinære Almissebidrag for de nevnte Almisselemmer skulde falde bort.

Hjottrup Præsteg. d. 2^d Marts 1837

Dankier. Quistgaard. Simonen.

Mandagen d. 20 Marts vare vi Under tegnede forsamlede til et overordnet Fattigkomissionsmøde da det for Fattigvesenet var anmeldt at Terkel Christensens Enke der laae meget syg, trængte til Alderbremsel. I den Anledning bestemte vi som følger: „at Husbyboerne skulde tilbringe hende uopholdelig Torr saaledes: Mads Thomsens Enke 3 Snese, Niels Kudsk 3 Snese, Niels Kold 2 Snese, af Frustriupboerne skulde leveres: Jens Christensen 3 Snese, Peder Larsen 3 Snese, Peder Vendelbo 3 Snese, Lars Waldum 4 Snese. Til at afhente disse fra Frustriupboerne bliver en Vogn at voigde til imorgen Tirsdag d. 21 Marts. Hjottrup Præsteg. d. 20 Marts 1837.

Dankier.

Jørgen Knudsen m. f. P.

+ Apprøvet til F. Avis d. 18 Nov. 1925 A.C. Svangaard.

Aar 1837 Mandagen d. 3 April holdt vi Under tegnede et ordentligt Fattigkomissionsmøde, hvor passerede som følger:

1) Underrettede Sognepræsten de tilstedeværende om, at Almisselem Christen Eriksen var død, men da han aldeles Intet efterlod sig, erholdt Fattigvesenet ingen anden Indtægt ved denne Almisselemes Død, end den, som umiddelbart flyder af Besparelsen af hans Almissebidrag, medens det naturligvis havde maattet betorte hans Begravelse. 2) Underrettede Sognepræsten Komisionen og de andre Tilstedeværende om, at Arbeidsanstalten med dette Quartal skulde tage sin Begyndelse og saaledes Understøttelsen falde bort for dem der skulde ind i Anstalten. Men da det havde været ham aldeles umuligt at skaffe gammelt Touiquærte, saa maatte det ved Uddelingen af Quartalet tages Hensyn hertil ved de Personer

hvis Arbeide skulde bestaae i at opplukke, da man ikke kunde berøve dem deres Understøttelse saalænge man intet Arbeide havde at give dem.

3 Underskrifter.

Aar 1837 d. 4te April vare vi Under tegnede forsamlede til et ordentligt Qvartalsmøde, hvor passerede som følger: Underrettede Sognepræsten de Tilstedeværende om at Auktionen over afdøde Anders Lündtofts Efterladenskaber havde beløbet sig til 5 Rd. 2 M. 6 Sk. og at denne Sum næsten var medgaaet til hans Begravelse og Fattigvesenet saaledes Intet havde at refundere sin Understøttelse med, og at der saaledes Intet blev til et Skifte mellem hans Arvinger.

Underrettede Sognepræsten de Tilstedeværende om de Beslutninger der vare tagne med Hensyn til Arbeidsanstalten; men da det havde været ham umuligt at skaffe noget gammelt Touguværk, vedtog man at uddøle dette Qvartals Bidrag til dem, hvis Arbeide skulde have bestaaet i at opplukke glt. Touguværk.

Uddøltes Almissebidrag for 2^{det} Qvartal, og tilstode vi Margrethe Lündtoft 1 Skp. Røg, fordi hun opvartede den syge og fattige Else Skjot. Morten Andersen erholdt det hele som var ham løvet i Aar 1837, med at han for Comissionen forpligtede sig til ikke at forlange mere i Aarets Løb.

Fattigkommissionen i Gjøttrup d. 4 April 1837.

J. h. Damkjær. Mads Lunde. Anders Fuglsang.

Mandagen d. 3de Juli holdt vi et ordentligt Qvartalsmøde, hvor passerede som følger: 1. Underrettede Sognepræsten Comissionen om det vigtigste hvad der passerede i Qvartalet: a) At Vogn Christensen (ogs) Else Støged havde meldt sig til Forsørgelse. Uagtet Lidelighed og Dovenskab havde styrtet ham i Armod, var der intet at gøre, uden at antage ham. Og formænte Sognepræsten, at han var forsørgelsesberettiget i Klum Bye, og havde desarsag tilskrevet Provst Obel under 7de Juni; men fra ham havde han under 11te s. M. erholdt Svar, hvori Provsten yttrede den modsatte Mening. Imidlertid havde Sognepræsten dog under 13de Juni igjen tilskrevet Provst Obel, og i denne sin Skrivelse paahævet

sig Vogn Christensens Skudsmaal, paa hvilket Forspagter ^{Kristensen} (2) havde skrevet, at han havde tjent ham i 2 1/2 Aar, samt hans Skrivelse af 24 Dec. 1849. Men under 25 Juni havde han modtaget Provstens Gjensvar: at Vogn Chr., foruden at have tjent Reichmann ogsaa havde tjent Amnitybiel, sammesteds. Under 29 Juni havde Sognepræsten tilskrevet Amnitybiel om Oplysning, men intet Svar var fra ham indløbet. Dag yttrede Sognepræsten sin Mening at Vogn Chr. med Familie kom til at høre til Njettrup Sogn.

Sognepræsten underrettede Comissionen om, at han under 7 Juni havde modtaget Skrivelse fra Amtet angaaende Christian Andersen Fierbo, der havde hængt sig i Næsborg, og for hvis Begravelsesomkostninger vare medgaaede 4 Rdl. 1 M., som Næsborg Fattigvæsen fordrede refunderede, og som man formodede burde udbetales af Njettrup Sogn, da han var født i Oslev. Under 21 Juni gjen-svarede Sognepræsten bemeldte Person angaaende, og gav i denne sin Skrivelse følgende Oplysning, støttet nemlig paa Personens Brodersøns Berthel Fierboes Erklæring: at Chr. Andersen Fierbo meget tidlig havde forladt Njettrup Sogn, og havde opholdt sig i Thorslev Sogn; derfra havde været i 18 Aar i Randers ved Dragon regimentet, derfra var flyttet til Gudumlund, og endelig havde levet af at bette omkring i Sognene, dog med staaende Ophold i Tholstrup og Brøndum Sogne. Paa denne Skrivelse var intet Svar indløbet.

Peder Larsen anmeldte at han formodedet Svagelighed, ikke længere kunde være Fattigforstander. I hans Sted valgte Comissionen eenstemmigt Gaardmand Jens Fage paa Hølmen, og i den Anledning tilskrev Comissionen ham saaledes: „I vort Møde af Dags Dato, have vi i den fratrædende Fattigforstander Peder Larsens Sted, udnevnt Eder Gaardmand Jens Nielsen Fage. Idet vi herved tilsender Eder dette vort Valg, gjøre vi os en Ære af at forsikre Eder vor Agtelse og vor Tillid; hvorfor vi ogsaa eenstemmig og uden Deliberation(?) have valgt Eder og vi forventer med Sikkerhed at I ikke vil skuffe vor Agtelse og vor Tillid.

92
lid. Paa førstkommende Løndag vil F fra Predikestolen blive
indsat, og Comisionens Beslutning blive Menigheden bekendt.
gjort. Uddeltes Almissebidrag for 3de Aartal. Da Forpagter
Diechmann og Godsforvalter Simonsen ikke havde indfundet
sig med deres Bidrag N. 12 (sige Tolo), uagtet Comisionsmø-
det var tilsagt til N. 9, tilskrev Comisionen Godsforvalter Simon-
sen saaledes: „Da Fattigkomisionen naturligvis ikke kan vente
paa det Korn der skal leveres, 3 a. 4 Timer over den fastsatte Tid,
vil Forpagter Diechmann efter denne min Anvisning udlevere
af det resterende Fattigbidrag for indeværende Aar til Tjenkels
Enke 4 Skp. Rug, 3 Skp. Byg. Det øvrige som rester, forventes
tilsendt til Jørgen Knudsen imorgen (Tisdag Formiddag N. 9)
Til samme Tid forventer Comisionen ogsaa Bidraget fra de
vide Gaarde.

H. Godsforvalter Simonsen.

Gjøttrup Fattigkomision d. 3 Juli 1837.

Gamkier. Jørgen Knudsen. Lars Holm.

Torsdagen d. 13. Juli holdt vi vort ordentlige Aartal, mede hvor
passerede som følger: 1) Anneldtes at Almisselem Christen Skjær
var død, og at Boet var taget under Behandling af Fattigvesens,
men at Ingen Auktion endnu var afholdt. Hvorfor Boet ikke
var sluttet. Til hans Enke bestemtes det halve Almissebidrag for
Fremtiden. Auktionen over den afdivid. Efterladenskaber be-
medes til Onsdagen d. 26de Form. N. 10. 2) Tilkendegav Fogne-
presten, at han under 4de Juli havde tilskrevet Børst Fattig-
komision angaaende Christen Nielsen kaldet Husar gift med
Dorthe Freiberg, der for Fattigkomisionen havde erklæret, at han
ikke søgte sig istand til at ernære sig med Familie. Men under
8 Juli havde han modtaget Svar fra Pastor Jakobsen i Børst
paa den derværende Fattigkomisions Vegne, at den var villig til
at modtage Familien saafremt Christen Nielsen virkelig der er
forsørgelsesberettiget. Da det nu er uden for al Tvivl, at Manden
der er forsørgelsesberettiget, tilskrev Fognepresten paa Gjøttrups
Fattigkomisions Vegne, Børst Fattigkomision saaledes:

73
" I vort Møde af Dags Dato, ~~foranlediget~~ fremlagde jeg de imellem den respektive Fattigkommission i Brønst og Gjøttrup Fattigkommission verserende Skrivelser, betræffende Christen Nielsen, gift med Dorte Nielsdatter af Gjøttrup Sogn. Da den Tvivl, som der er yttret i deres meget ærede Skrivelse af 8de Juli, er ugrundet, eftersom den henværende Fattigkommission fortroster sig til at kunne bevise at Personen virkelig har erhvervet sig Forsørgelsesret i Brønst Sogn, tillader man sig hermed at tilkyndegive den respektive Fattigkommission i Brønst, at Familien førstkommande Mandag vil paa anordningsmæssig Maade, paa leiet Vogn blive tilbragt Brønst Commission.

Ovennævnte med denne Skrivelse blev Fogedens anmodet om at besørge en Vogn leiet til ovennævnte Tid, og Regning tilsendt Fattigkommissionen i Gjøttrup.

Vel havde Morten Andersen i Kvartalsmødet af 4de April d. s. lovet, ikke at ville forlange mere Understøttelse, men han var i Kvartalets Løb bleven syg, hvorfor han var bleven understøttet med 2 Rkp. Røg d. 18. Juni. Da Understøttelsen især blev givet for Børnernes Skyld, toges hans Bo ikke under Behandling af Fattigvæsenet. Man venttog at vedblive med at understøtte Familien, og for Diællikket tilstodes Moderen 1 Rkp. Røg og 1 Rkp. Byg. Almisseelem Margrethe Freilerg, som hidtil havde opholdt sig hos sin Datter, Dorte Nielsdatter, gift med Christen Nielsen, blev indtænget hos Lars Juersen, med at hun beholdt det hende lovede Almissekorn, og Lars Juersen tilstodes 2 Rk saelig i Husleie. Gjøttrup Fattigkommission d. 13 Juli 1837.

Dankies. Anders Fuglsang. Mads Lunde.

Tirsdagen d. 17te Oktbr. 1837 holdt vi Understegnede et ordentligt Qvartalsmøde, hvor passerede som følger: 1.) Underrettede Sognepræsten Komisionen om, at han under 3. Oktbr. havde erholdt Skrivelse fra Amtet, hvori dette resolverede, at Næsby Sogns Udgift ved Christen Andersen Fierboes Begravelse, skulde uddædes af Nyttstrup Sogn samt, at Sognepræsten derfor havde tilsendt Amtet under 11te Oktbr d. A. denne Refusion stor 4 Rd. 1 M. 2.) Modtoges og uddeltes Almissebidrag for 4. eller sidste Qvartal. Efter Uddelingen opmaalktes det Overblevne med 7 Skp. Rug, 30 Skp. Byg, som Fattigforstander Jørgen Knudsen havde den Godhed at lade oplægge paa sit Loft.

3.) Mads Thomsen, der hidtil havde lagt Bridet til Forbrug paa Skolen meldte, at han ikke længere kunde besørge denne Forretning. Fattigforstanderne Jørgen Knudsen og Jens Fage viste sig derfor beredvillige til, indtil Udgangen af indeværende Aar, at besørge dette. 4.) Jens Christian Lassen meldte, at han for Vinteren manglede Husly, eftersom den ham anviste ved Else Bonde var for lille. Comisionen var ogsaa enig med ham deri, hvorfor den paatog sig - saavidt muligt - at forandre det, og tænkte den i denne Henseende paa at indrette det fornødne i det Sognet tilhørende Hus hvori Svend Morthensen boer.

5.) Lars Bislev mødte for Comisionen. Klagede over, at han manglede Husly til sig og sine Børn, og forlangte derfor Comisionens Hjælp, saavel hertil som ellers til Understøttelse. Lars Bislev er forsorgelsesberettiget i Sognet, men han og hans Kone ere begge stærke og arbejdedygtige, hvorfor Comisionen ikke kunde indlade sig paa videre end at understøtte hans Børn efter de almindelige Regler, efter hvilke der understøttes Børn. Til anden Understøttelse maatte Com. ansee L. Bislev og ham Kone aldeles uverdige

Nyttstrup Fattigkomision. d. 17 Oktbr. 1837

4. Underskrifter

Aar 1837 d. 18 Oktbr. afholdt vi et ordentligt Qvartalsmøde, hvor passerede som følger: Modtoges og uddeltes Almissebidrag for 4. eller sidste Qvartal. Efter Uddelingen betraedes til Opbevaring hos Sognesfogeden 4 Skp. Byg ½ Skp. Rug. Afholdtes Auktion over afg. Christen

Skjærer, Efterladenskaber, hvilken beløb sig til - 2 Rd. 4 M. 14 Sk. 25

Gjættstrup Fattigkommission d. 18 Oktbr. 1837.

3. Underskrifter.

Fredegen d. 8 Decbr. (1837) holdt vi Undertegnede et overordentligt Fattigkommissionsmøde. For Fattigkommissionen havde Vaagn Christensen nemlig andraget paa, at han kunde erholde nogen Understøttelse til sig og Familie, eftersom han i lang Tid havde ligget syg. Fattigkommissionen der allerede tilforn inden Sygdommen havde understøttet Familien med Kledningsstykker tilstod dem 2 Skp. Rug og 2 Skp. Byg, idet den tillige alvorlig betydede disse Personer at de, eftersom de begge vare arbejdssterke aldeles intet Haab kunde gjøre dem om Understøttelse for Fremtiden. Ligeledes androg Gunild Olesdatter, der for Pasten ikke tilforn havde faaet Almisse, paa at erholde nogen Understøttelse, da hun i lang Tid havde ligget syg. Naagtet Comissionen paa ingen Maade kunde erkjende denne Kvinde verdig til stadig Understøttelse ansaa den det for sin Pligt, sieklitkekelig at komme hende tilhielp, og tilstod hende 2 Skp. Rug.

Gjættstrup Præst. d. 8^e Decbr. 1837.

3. Underskrifter.

Nar 1837 d. 28 Decbr. vare efter foregaaende Tilsigelse fra Prædikestolen vi Undertegnede Fattigdistriktets Kommissions Medlemmer, i Forening med en talrig Forsamling af begge Sognene tilstede i Gjættstrup Præstegaard til et ordentligt Kommissionsmøde, hvori passerede som følger: „Sognepræsten gjorde Kommissionen og de øvrige Tilstedeværende bekendt med prinstaaende Regnskab, samt fremlagde dets Bilage, og tilkyndegav han tillige, at saavel hiint som disse vilde ligge til Eftersyn hos ham i løbet af Januari Maaned.“ Sognepræsten gjorde dernæst de Tilstedeværende bekendte med Arbejdsanstaltens Natur, han gjorde opmærksom paa de gavnlige følger, som den allerede havde haft, dels med Hensyn til Udredelse af Arbejdsomhedslysten, dels ogsaa til Besparelse for Kommissionen. Da Indretningen imidlertid endnu var aldeles privat eftersom aldeles Intet var lignet paa Sognet i dette Diemed, for-

76
meente saavel han som de øvrige Kommissionsmedlemmer, at intet
desangående blev at indføre i denne Protokol, hvorimod Sogne-
præsten ikke indlod at udtale sit Ønske og sit Flaab at denne
Indretning ad Aare vilde blive offentlig, naar man ret havde fæ-
et Forstand paa dens herlige Indflydelse; og vilde han ikke und-
lade at gjøre Alt hvad der stod i hans Magt, baade offentlig og
privat, for at tilbringe sin Menighed denne Forstand, selv de Gam-
le formenter han, maa ved passende Arbeide, s. Eks. at spinde og strik-
ke, og deslige, og ved mindelig Arbeidsløn paa denne Maade kunne
forsørjes. Han gjorde dem opmærksom paa Pauli Ord: "Hvo som ikke
vil arbeide, skal ikke have noget at æde."

- 7 Arbeidsanstalten forsynes uden noget videre Tilskud: A. Nyttip Sogn:
• Presten Svendsens Enke. Kirsten Flammis. Jens Christian Lassens kone.
Svend Morthensens kone. B. Gjøttrup Sogn. Margrethe Sundtaft.

Af samme Sogn forsynes ogsaa Kistine Sundtaft (2. Klasse N° 9) med
stadigt Arbeide. Og iøvrigt er Bestyrelsen beredt til at skaffe et
hvert Fattiglem Arbeide som desangående henvender sig til den.

Da Guinild Olesdatter vedblev at være syg, besluttede Kommissio-
nen at indtænge hendes mindste Barn hos Niels Aarup i Nyttip Sogn,
og var han ogsaa villig til at modtage samme imod en Gøttgjælde
af 1 M. 8 Sk. i egentlig, hvilket blev af Kommissionen tilstået.

Efterat Forsørgelsesplan og Ligning var lagt efter Kommissionens
bedste Afseende, i Overværelse af en talrig Forsamling af begge Sog-
nes Beboere, reiste Sognepræsten sig og bemærkede: "At han til Be-
tryggelse kunde for Kommissionen og vedkommende Almisseyder
ikke ansaa det for uvigtigt, at enhver indrettede sig en Fattig-
skat-Quitteringsbog lig med Skattebøgerne, i hvilken Bog der af
Kommissionen indførtes hvormeget enhver skulde yde for hele Aa-
ret, og af samme quitteredes for Alt der var modtaget, derved vil-
de man foruden meget andet ogsaa indgaa de idelige og
trættende Forespørgsler, der hvert Aar indlød til Kommissionen om:
"Hvormeget der var ydet, og hvormeget der endnu restede." 24/11 25/7/1849

Endelig holdt Sognepræsten et efter Omstændighederne udførligt
Foredrag over en Gjenstand hvorefter han allerede oftere havde ytret
sig, nemlig om det herkende, og stedsse tiltagende Botler. Han viste,

at dette i sin Rod er foragteligt, i sine Virkninger skadeligt og for-
 dærende for Staten i Almindelighed og for Tiggeren i Færdelighed.
 Derfor var ogsaa Bøtteri strengelig forbudt i vor Lovgivning.
 Men ikke blot den jordiske Lovgiver havde forbudt det, det
 misbagede ogsaa den himmelske. Foruden flere diidhen hørende
 Yttringer af den hellige Skrift, mindede han om Ordene: „Det er
 bedre at døe end at trygle, samt om Apostl. Jakobs Ord: „at den
 rette Gudsdygt bestaar i at besøge (maaskee rettere opsøge ^{Frøsting} ^{2. Idung})
 Enker og de Faderløse,“ altsaa ikke i at lade Enkerne og de Fader-
 løse gaae for Hver-Mands Dør for paa denne nedværdigende Maa-
 de at friste Livet. Ogsaa berørte han, at den ubetydelige men
 daglige Udgift, som hermed forarsagedes, imellem Aar og Dag,
 løb op til Mere end man vistnok forestillede sig. Han antog -
 og de Tilstedeværende bekræftede hans Antagelse - at enhver
 Gaardmand daglig bortgav paa den Maade blot 1 R Brød;
 men dette udgjorde aarlig 365 R eller 22 R 12 S , hvilket kunde
 anslaaes til henved to Tønder Rug aarlig; og naar man nu for
 hver Huusmand anslaa det halve, saa vilde herved udkomme
 en Facit, der langt oversteg det der efter Fattigkommissionens
 Regning skulde udredes. Men, foiede han til, vi have nu i
 saa mange Aar kunnet undvære disse Tønder Korn, vi kunne
 vel ogsaa med Guds Hjelp undvære dem i de Aar som kommer;
 derfor ville vi ikke henlægge dem for derved, at forstørre vore egne
 Kornfynges, nei! lader os kum blive ved at give dem ud, men
 lader os anvende dem paa en mere passende og kristelig Maade.

Lader os tænke paa de smaa uskyldige Børn iblandt os hvis
 Forældre enten ikke ville eller ikke kunne opfylde deres Forældre-
 pligter! og lader os for disse aabne et Tilflugtssted, der kan vær-
 ne om deres Uskyld. Han foreslag paa Grund heraf: „ved fri-
 villige aarlige Bidrag at oprette et Asyl for de smaa uskyldige
 ge Børn i Nyttøp og Hjertøp Sogne, og lovede han ved andre
 Leiligheder at tale udforligere om denne Gjenstand.

Det passerede blev af Sognepræsten protocolleret og underskrevet af Fattigvesenets Bestyrelse.

Nytrrup Præstegaard d. 28 Decbr. 1837.
6 Underskrifter.

Aar 1838 d. 27 April holdt vi et overordentligt Fattigkommissionsmøde hvor der afholdtes Licitation over Flyttelsen af et Fattigvesenets tilhørende, og paa Stuegaard Mark beliggende Hus, samt Opførelsen af nogle Fag til samme. Da det var uafgjort, om Huset kunde taale at flyttes helt som det stod, eller ikke, blev det optraadt betingelsesvist med følgende Konditioner:

1. Huset, beliggende paa Stuegaards Mark, henflyttes til Husby til den saakaldte Kobekke, der er Sognet tilhørende.
2. Naar det er der henflyttet, opfores til samme en Stue $5\frac{1}{2}$ Al. lang samt paa hver Side af samme et Hjokken, og i hvert Hjokken en Kærsten.
3. Murerarbeidet besørjes af den der paatager sig Arbeidet, medens Tække og Aline - Arbeidet udføres af Fattigkommissionen selv, og paa dens egen Regning.
4. Alle Materialier indkjøbes af Fattigkommissionen selv, dog er det dem Pligt der paatager sig Arbeidet, efter Ordre at følge Fattigforstanderen, eller andre, som Fattigkommissionen i disses Sted udnævner til det Sted hvor Fattigkommissionen bestemmer at disse skulle indkjøbes. Handlangens tilstilles af Kommissionen, efter Ordre af den der paatager sig det. Hødet.
5. Arbeidet begyndes uopholdelig efter Fattigkommissionens Tilsigelse med kortest Varsel, og fremmes med den størst mulige Hvirvtighed.

Efter disse Konditioner optraadtes Arbeidet. A i Tilfælde at Huset kunde flyttes helt, og blev det laveste Bud gjort af Christen Mogensen i Sogaard med Rd. 2. 40 Sk. Rd. Naar Huset ikke saaledes kunde flyttes - det laveste Bud blev ligeledes her gjort med 2 Rd. 64 Sk.. Begge Budene blev af Fattigkommissionen approberede, og Arbeidet altsaa overdraget til nevnte Christen Mogensen, at udføre efter ovenst. Konditioner.

Fattigkommissionen i Nytrrup d. 27 April
1838.
3 Underskrifter.

Den 1838 d. 15 Juni holdt vi et overordentligt Fattigkommissionsmøde, hvor passerede som følger: "Flere af de Fattige havde for Kommissionen andraget paa at de havde lidt stor Mangel i sidst afvrigte Vinter paa Alderbændsel, og at isædant igjen var at befrøgte hvis Kommissionen ikke kom dem tilhielp. Kommissionen ansaa deres Fordring for billigt og tilstode Alderbændselshiehp for følgende Vinter til Kirsten Hannisko, Christen Svendsens Enke, Lils Korniums Familie og Svend Northensen. De disse Almisselemmer tilstaaede Torvehøiib lignedes over Sognet, med 8 Torv pr. Tonde Hætt., og skulde disse af Gaardmændene (dem der have 1 Td. og derover) - Husmændene fritoges for denne Leverance - leveres som følger: Forpagter Dieckmann samt Trøstribløerne, samt Trøstribløerne leveres til Kirsten Hannisko i Kjettrupholme, med Undtagelse af Herredsfoged Quistgaard, Bendigsen, Niels Chr. Forpagter, og Jens Korshalm, samt Drebro - til Svend Northensen dog indtægen samt Oslevløerne til Niels Kornium og endelig Sigaard, Kjeldgaardene, Hølmen og Høstlyløerne til Chr. Svendsens Enke. Det paalignede bliiver at udrede efter nærmere Ordre af Fattigforstanderne.

Kjettrup Fattigkommission d. 15 Juni 1838 3. Underskifter.

Den 1838 d. 15de Oktbr holdt vi vort ordentlige Qvartalsmøde, hvor passerede som følger: Modtoges og uddeltes Almissebidrag for 4de eller sidste Qvartal: "Lagdes Sægning over 7 Læs Tag som behøvedes til at takke det flyttede Hus og nedtoges, at der af hver Tonde Hættkorn skulde leveres 1 1/2 Kjev. Sognepræsten paa sig at udarbejde de noisigtige specificerede Lister at overgive dem til Fattigforstanderne førstkommende Onsdag, for at disse derefter kunde optræde det til førstkommende Loverdag.

Kjettrup Fattigkommission d. 15 Oktbr. 1838 3 Underskifter.

Den 1838 d. 1ste Decbr. afholdtes et overordentligt Fattigkommissionsmøde i Kjettrup Præstegaard, betreffende et Andragende af 16 Torv. fra Lars Christensen Oslev, hvorover Amtet havde forlangt Fattigkommissionens Erklæring. Sognepræsten fremstillede Sagens Sammenhang for Kommissionen saaledes: I Begyndelsen af Foraaret d. A. var Peder Nielsen, Hjørn til Lars Christensen, hjembragt meget syg, fra sin Husbønde Christen Levisen i Klim. Da han var Tjenestetjyende i Klim, var han forsynelsesberettiget der indtil Firdag eller 1ste November d. A. Han blev derfor paa Klim Sogns Regning under Kjettrup Fattigbestyrelses Opsyn taget under Behandling af Distriktslægen Niels Rasmose. Men pludselig blev han kjort bort til Niels Kudske i Kors,

80 uden Distriktslægens eller de nævnte Fattigkommissioners Vidende. Paa 4 Novbr. Kom, meldte Stiffaderen Lars Christensen sig hos Sognepræsten med Begjæring om Understøttelse til sin syge Stiefsøn; men blev denne Understøttelse ham nægtet: fordi - som Sognepræsten sagde til L. Christensen, han egenraadig havde sendt ham til Niels Kudske, og derved selv havde indbragret sig al fremtidig Hielp. Paa Grund heraf indgav L. Chr. sit Andragende til Amtet: at Nyttrop Fattigkommission maatte tilpligtes at give ham Understøttelse, og anførte han i samme at hans Henseendelse til Niels Kudske var skeet efter Foranstaltning af Kløim Fattigkommission.

Og herover havde nu Amtet forlangt Nyttrop Fattigkommissionens Erklæring under 21 Novbr. Under 27 Novbr. havde Sognepræsten tilskrevet Distriktslægen, og i denne sin Skrivelse, og i denne sin Skrivelse forlangt følgende Oplysninger: 1. "Hvorledes Drengens Tilstand var, da han tog ham under Behandling. 2. "om Drengen ikke havde forbedret sig under hans Behandling - samt, 3. "om Distriktslægen vidste nogen Bested med hans Henseendelse til Niels Kudske; endelig havde han anmodet Distriktslægen om d. 28 Novbr., at se til den syge, for derefter at bedømme Niels Kudskes Indflydelse paa hans Sygdom. Under 30 Novbr. modtog Sognepræsten Distriktslægens Skrivelse saalydende: "Ifølge Fattigkommissionens Forlangende, har jeg undersøgt benevnte Peder Nielsens Tilstand, og har at meddele følgende: "Hvad Skrivelsen til Amtet angaar, ses at den i flere Henseender er en urigtig og løgnagtig Fremstilling af Sagen, nemlig: "at Drengen strax var taget under Kudir, thi det er noksom bekendt at han var i Hjemstedet 3 a. 4 Uger, og maaskee i længere Tid, før jeg blev kaldet til ham. Jeg fandt den Syge i en elendig Tilstand; Laaret havde en moxen(?) Omfang, saa at jeg strax bestemte mig at gjøre dybe Indsnit (3) i Laaret, som havde tilfølg, at adskillige Potter Materie udflød; men da Materien, formedelst det lange Ophold ved ei at bruge passende Midler til at blive udtømt, havde banet sig Vei til Knæets Huelhed, som forarsagede, at der var lange Udsigter til Hælbredelse; dog blev hans Tilstand saaledes bedre, at den Syge kunde løvæge Laaret og Benet, som ogsaa bevises deraf, at hans sygelige Tilstand, maaskee været i Forbedring, da han kunde transporteres til benevnte Person Niels Kudske, som aldeles ikke kunde have været en Huelighed tidligere i Sygdommen. Hvad det besynderlige Spørgsmaal angaar: "om der er skeet en Overenskomst imellem mig og Kløim Sogns Fattigvæsen, at han blev bragt til Niels Kudske, saa har jeg, for at indgaae et passende Svar, herpaa at fremsende en Erklæring fra Kløim Fattigkommission, Mandens Udsagn er altsaa ætter en Usandhed. Hvad Drengens nuværende Tilstand angaar, saa er han i høi Grad Hørling, og

vil altid blive det. Saadanne (2) udfordre en bestemt Behandling grun- det paa Medicinens Kunstunders Erfaring, og ikke enkelte Menneskers vakkende Erfaringer, som blot kjende nogle Midler. Derimod bliver der en Forsømmelse af den kunstmæssige Behandling, som den syge lider ved.

Naar saadan en Person kunde opgive en Judication for hans Behand- ling, samt Midler der frugter, saa kunde Kiuren bestemt bedimmes.

Men kan han dette? Den i Distriktslagens Skrivelse paaleraatte Erklæ- ring fra Klum Fattiguassen var indhentet under 1te Aug, og lyder saaledes: Un- dertegnede Fattigforstander og Sognefoged for Klum, have paa given Anledning herved at erklære: „at vi vel have hørt, at Moderen til Drengen Peder Nielsen af Hjettrup, der har gænt Christen Levisen i Klum og i den senere Tid har lagt (1) sig hos Skiffaderen Lars Christensen i Hjettrup, har yttret Ønske om, at bemeld- te hendes Søn kunde blive taget i Klum af Niels Nudsk i Nors, men at vi derimod ikke vidste om Drengen virkelig er kommet til Nors, og ingen af os have hørt nogen Deel i hans Henbringelse dertil, om den virkelige Skat.

Klum d. 1te Aug. 1838.

Thidermand Nielsen. Mads Godtesen. Niels Rasmussen. Niels Myrup.
Ovenstaaende Erklæring gjælder ogsaa for mit Vedkommende.
Klum Vestergaard d. 1te Aug. 1838.

Christen Levisen.

Efter disse Aktstykker havde nu Sognepresten udarbejdet sin Erklæring til Kristed Amt saalydende: „I Anledning af Husmand Lars Christensens Andragen, de til deres Høiælsbaarendhed af 16. f. M. hvorom J. H. under 31. f. M. har begjæret den høiærende Fattigkommissions Erklæring, skulle jeg ikke undlade herved paa Fattigkom. Vegne at meddele følgende Oplysninger: „Det er med Sandheden overensstemmende, at jeg paa Hjettrup Fattigkommissions Vegne har neget Sup- licanten af Oslev enhver Understøttelse af Fattiguassenet til hans syge Hifion Peder Nielsen, og er det min uforgribelige Mening, at jeg i denne Henseende har handlet overensstemmende med Retfærdigheden almindelig og vore Love i Sædeleshed. Grunden til denne min Mening vil J. H. behagently erfare af Distriktslege Hingraad Ramboies Skrivelse af 30te f. M. - hvilket begge Her- foranlediget ved Fattigkommissionens Skrivelse af 27. f. M. - hvilket begge Skriv- ser jeg har den Ære at fremlægge tilligemed de til samme hørende tvende Bi- lag: Af Distriktslagens Skrivelse fremgaa følgende 4 Oplysninger: 1. „at Dre- gens Tilstand, da han toges under Behandling af ham var yderst maadelig, og at der kunde være længe Udsigter til hans Helbredelse. 2. „at sammes Tilstand forbedrede sig betydelig under den af Distriktslegen anvendte Kiur og Forplei- ning. 3. „at hans Tilbringning til Niels Nudsk i Nors er saavel Klum og Hjet- trup Fattigkommissioner som Distriktslegen ubekyndt. 4. „at Drengens Tilstand ved Niels Nudsk i irrational (2) Behandling har forværet sig, saa

at hans Helbredelse bliver endnu mere langvarig end den i sig selv vilde være om ikke aldeles iemulig. Men af disse Omstændigheder følger lige frem: 1. at iagtet Forsørgelsesbyrden ikke kunde komme til at hvile paa Hjettrup Sogn inden 1de Nov. d. A. eftersom Drengen var Tjenestetjyende i Klitm og saaledes der i sin Tjenestetid forsørgelsesberøvet, kunde dog paa Grund af Sygdommens Langvarighed, hans Helbredelses og Forpleinings-Maade ikke bestemmes uden efter Overenskomst med den Kommune, som efter 1de Novbr. skulde antage sig den syge eller i dette Tilfælde, med Hjettrup Commune. 2. at der aldeles ingen Grund var til at tage ham bort fra Distriktslegen og sende ham til andre da hans Helbredelse gik fremad under dennes Behandling. 3. at hans Hensendelse til Niels Kudske er sket ved egennægtig Råvaadighed af Skuffaderen Lars Christensen, der nu maa tage Skade for Hjemgjæld, saa meget mere, som han ved, paa sin egen Haand at sende ham til tidtævnte Niels Kudske, der lig har erklæret sig istand til selv at sørge for sit Barn. 4. at Lars Christensen ved at sende sin Skjæb til en ulægekyndig Person, paa uforsvarlig Maade har forbrødt de Udgifter, som Hjettrup Fattigkommission vil komme til at bære fra 1de Novbr.

Af alt dette forekommer det Hjettrup Fattigkommission klart og uimodsigeligt, at Lars Christensen selv maa udrede de Omkostninger, som ere forhandne med hans Skjæb Peder Nilsen's fremtidige Helbredelse. Thi den Rettighed vil man vel neppe kunne indrømme den syge Fattige, at han, fordi han saaledes finder det for godt, kan indrage sig den af vedkommende Fattigkommission forstævne Behandlingsmaade og deslige, naar han ved Qualesalveri og uirrigt Kuumethode har forverret sin Tilstand, igjens fordrer Understøttelse af Fattigvesenet.

Hjettrup Præstegaard d 1de Decbr 1838.

Sognepræsten meldte at Jakob Christensens Enke hos ham havde endraget paa en Understøttelse af Rbd. 8 til Hjælp til at tilkjøbe sig et Par Stuer i et Hus paa Hjettrup Mark; at han derpaa havde undersøgt hendes Forhavende og fundet, at hun af Christen Kudske kunde for Rbd. 16 tilkjøbe sig den ham tilhørende Halvdeel af Huset, der ligger imellem Apotheket og Gaardmand Niels Christian Eversen; at han havde anset denne Forboelse for passende til Konen og hendes Børn, og han derfor havde udbetalt hende de ønskede 8 Rbd.; med den Forpligtelse, at hun skulde tilbagebetale Fattigvesenet disse, da de kun vare givne hende som Forskud i de 4 nærmeste Aar, og bemærkede han tillige at han havde troet saa meget mere at burde gjøre dette, som benævnte Kone var Fattigvesenet bekendt som strælsom og flittig, og som Fattigtestyrrelsen der ved blive fritagen for den Byrde at skaffe Husly til tidtævnte Familie.

Hjettrup Fattigkommission. d. 1 December 1838.
2 Underkrifter.

Ved et Møde den 20 Decbr. 1838, opmuntrede Sognepræsten, til at fare fort med Arbeidsanstalter, hvortil ogsaa Kommissionen var villig. Men den bemærkede dog, at den ansaa det for rigtigst, at forfatte Ligning for Aar 1839, paa den sædvanlige Maade, dels da de for Publikum ikke var ret mange, som kunde tage Del i Arbeidsanstalten, dels da man manglede passende Arbeide for alle dem, der kunde arbejde, og dels endelig, da det maasker vilde vække altfor stor Uvillie iblandt Sognemændene, hvis en Forandring, der var saa gennemgribende, blev foretaget inden Gemyttens vare rigtig be- arbejdede, og dette formænte man, de endnu ikke vare. Sognepræsten for- meente ogsaa, at man burde tage noget Hensyn til disse Grunde for U- blittet, og da derfor de Mænd der havde skuddt sammen for at bringe Arbeidsanstalten istand, ikke fandt dem beqvemt til længere at lade deres Penge staa i samme, og Arbeidsanstalten altsaa ophørte som privat, saa besluttede man ved den Ligning der nu snart skulde lagges, aldeles intet Hensyn at tage til Arbeidsanstalten; men at gaa frem efter de Regler, der vare fulgte, førend denne kom istand. Men denne gamle Frem- gangsmaade blev nu kun interimistisk, thi saasnart omtalte Grund- til at ophøre med Arbeidsanstalten nogenlunde vare hævede, skulde en saadan oprettes for Distrikts-Sognets Regning; og vilde man derfor strax kunne forstaae de gavnlige Følger af en saadan Anstalt, og saaledes med Gode og Villedighed komme en saadan Forandring imide - dels at forskaffe passende Arbeide. Og man sluttede med det Haab, at en almindelig Arbeidsanstalt vilde komme istand i Løbet af Aar 1839; i det mindste lovede Sognepræsten at gjøre Alt, hvad der til dette Diocesis Opnaelse stod i hans Magt.

Kjettrup Fattigdistrikts Bestyrelse d. 20 Decbr. 1838.
 Til Gjortals d. 26/11 38. 4 Underskifter.

Aar 1838 d. 26 Decbr. forsamlede Kjettrup og Gjortrup Fattigdistrikts Bestyrelse sig i Forening med en talrig Menige af begge Sognes Betsire - efter forudgaaende Tilsigelse fra Prædikentolen - til et ordentligt Distriktsmøde. Samtlige Medlem- mer af Bestyrelsen vare tilstede, nemlig: Sognepræsten, Herredsfoged Qvistgaard, Fattigforstanderne Christopher Larsen, Christen Andersen, Jørgen Knudsen og Jens Nielsen Fage, og som største Lodseiere, afgave efter skrevet Anmodning Gaard- mand Christen Kronborg af Kjettrup og Ejereren af Nørbyregård Bendtsen. I denne Forsamling passerede som følger: Sognepræsten henlede de For- samlingens Opmærksomhed paa at der i Aarets Løb, ved at flytte og udvide det Kjettrup Sogn tilhørende Hus, var indrettet en god og beqvem Bolig for 4 a 6 fattige Familier. Udgiften herved havde beløbet sig til 24 Rbd. 3 M. 12 Sk. Da dette var en overordentlig Udgift, formænte han det ogsaa passende, at

den blev udrædet ved overordentlig Ligning paa Nytttrup Sogn, samt at denne overordentlige Ligning baade ved Affattellen vilde forårsage mindst Vanskelighed og ved Opkrævningen mindst Umage og Uvillie, hvis den blev lagt med udelukkende Hensyn til Skatteydernes Hættehorn, og fremlagde han et af ham forfattet Udcast til en saadan Ligning. Saavel Kommissionen, som alle de øvrige Tilstedeværende var enige med Sognepræsten i disse hans Anskuelser, og udtvarede dem villige til at betale det dem paalignede. Men da der müelig kunde opstaae Indsigelser, naar Opkrævningen var begyndt, fordi man alene havde lignet efter Hættehorn, besluttede man, for at forebygge alle saadanne, at meddele Sagen til Fattigdirektionen og udtvare sig dennes Approbation til Opkrævning, og, i Mangel af mindelig Betaling, til Fradrivelse ved Udpantning paa lovlig Maade.

Jens Ravn, Ole Byerg og Niels Northansen havde til Kommissionen indgivet Inddragende om at fritages for Fattigskat, da de selv vare meget fattige. Kommissionen indvilligede i deres Forlangende og udslettede dem af Ligningen for 1839.

Med Undtagelse af foranførte erklærede Kommissionen, at den vilde udføre Ligningen for 1838 uforandret til 1839, og bad derfor enhver som var misfornøjet med den tidligere Ansættelse, at andrage saadant. For Kommissionen fremstod da: Thomas Nielsen, Jens Thomsen, Jens Høugaard og Christen Stagsted og forlangte Kedsættelse i deres respektive Fattighedsreg.

Men, da ingen af dem kunde anføre nogen videre Grund for dette deres Forlangende, end at de saaledes ønskede det, kunde Kommissionen saa meget mindre indlade sig paa at opfylde det, som den vidste, at Thomas Nielsen havde ved Handel tjent mange Penge, som Jens Thomsen i Aar 1838 endog havde kunnet købe sig en Parcel og lagt til sit Hus; som Jens Høugaards Stilling var aldeles uforandret og endelig, som Christen Stagsted havde mistet ved Døden en gammel Fader, der var Aftægtsmand hos ham, og saaledes smærere havde faaet bedre Haar end ringere. Ingen desuden meldte sig. Sognepræsten bemærkede, at man med Hensyn til Modtagelsen af Kornet agtede for 1839, agtede at følge de sædvanlige Principer. De der havde anskaffet sig de af ham foreslaaede Fattigskat-Quitterings-Bøger, havde fundet sig vel fornøjet med dem, og han bad derfor ogsaa de øvrige at anskaffe sig saadanne.

Endelig skred man til Valget af nye Medlemmer af Districtsbestyrelsen: Største Lodseiers Plads i Nytttrup Sogn, havde været ubesat siden 1st Mai d. A. og kun interimistisk beklædt af Gaardmand i "Vesterhølggaard" Christen Kromborg. Med Hensyn til Valget af Hr. Godsforvalter Røgger, yttrede der sig Trivul, hvorvidt det var lovligt maassigt at vælge en største Lodseiers Botjent istedenfor største Lodseier selv; og Sognepræsten formæente navnlig med Hensyn til Kollegialtidende for

1804 § 141 at Udtrykket: Lodseier, (Reglem. 5 juli 1803. Pt. 14 Dec. 1810) maatte forståas i egentlig Betydning. Dog vilde man intet afgjøre, men vedtog at indstille Sagen til Amtes fattigdirektionen, og vilde man i denne Endstilling tillige gjøre opmærksom paa at Godsforvalter Pagger saa nyelig var ankommen til Sognet, og derfor ikke kunde antages at være tilstrækkelig bekendt med Beboernes Tarr. Fattigforstander i Hjettrup, Jørgen Knudsen indtraadte sin Funktion, og i hans Sted valgtes Gaardmand ved Ørebro, Jens Christian Christensen. Da Sognepræsten endelig gjorde opmærksom paa at det med Hensyn til Forretningens hurtigste og bedste Expedition var ønskeligt, om flere agtbare Mænd indtraadte i Fattigbestyrelsen, valgtes til nye Medlemmer af samme: Gaardeier Rensdorph og Gaardmand Steffen Stephensen af Hjettrup, og Gaardmand Mads Thomsen Oslev af Hjettrup Sogn.

Det passerede protocolleeredes og underskrevs
 Hjettrup og Gottrup Fattigdistrikts Bestyrelse d. 28 Decbr. 1838.
 8 Underskrifter.

Aar 1839 d. 9 januar holdt vi et overordentligt Fattigcommissionsmøde hvor passerede som følger: Sognepræsten meldte at han under 5te januar havde uholdt Amtesfattigdirektionens Skrivelse til Gjensvar paa hans Endstilling overensstemmende med Fattigbestyrelsens Bestatning i forrige Møde: at den ansaae det for rettest at Forvalter Pagger blev indnævnt til Medlem af Fattigbestyrelsen. Paa Grund af denne Skrivelse udstedte Fattigkommissionen til berømtede Pagger følgende Skrivelse: - At vi i vort Møde af Dags Dato have indnævnt Dem til Medlem af den berøvede Fattigbestyrelse, ville vi ikke undlade hermed gjemestligst at communicere Dem, idet vi tillige gjør en Bøn af at forsikre Dem at det er os kjær at kunne tale Dem i vor Midte.

Efter de hidtil fulgte Regler er - med Undtagelse af 1te Kvartalsmøde der holdes efter nærmere Overenskomst - de befaalede Kvartalsmøder afholdes den 1ste Mandag i hvert Aartal, og det aarlige Bestyrelsesmøde, hvor Forsørgelsesplan og Ligning for næste Aar lægges, den 28 eller 29 Decbr, og saafremt De intet derimod har at erindre, ønske vi at fare fort med denne Fremgangsmaade. Hjettrup Præstg. d. 9 Jan. 1839
 5 Underskrifter.

Anders Andersen, der forhen havde været Fæster ved en Gaard under Aagaards Gods, men nu var sat bort paa Gaarden klagede for Kommissionen at han ikke kunde komme ind af det uden Hjælp. Kommissionen tilstod ham for 1te Aartal 2 Skp. Rug 1 Skp. Byg. Hjettrup Fattigcommission d. 16 Jan. 1839
 3 Underskrifter.

Aar 1839 den 18te januar holdt vi vort ordentlige Aartalensmøde hvor passerede som følger: Sognepræsten meldte at han under 5te januar d. A. havde modtaget Amtets Resolution betreffende Lars Kimmersens Søn Peder Nielsen, at da det var bleven oplyst, at Gaardmændene i Klim, Mads Godiksen, Christen

Levisen og Tidemann Nielsen, af Godhed for den syge havde bevirget Ud-
 giften hos Niels Kildsk vilde Kjettrup Sogn komme til at bære de fremtidige
 Udgifter med ham. Som en Folge af denne Resolution fremstod for Kommi-
 sionen Lars Himmelsbo og androg paa: at de maatte give ham nogen Under-
 støttelse til Hielp i den Stifinnens Sygdom, og androg paa, at understøtte
 ham med 1 Td. Korn: at Sognet vilde give ham Understøttelse til Læge og
 Medicin, som da der ingen Forbedring var set under Distriktslegen Krigs-
 raad Ramløse's Behandling saa maatte han andrage paa, at Kommissio-
 nen forhielp ham til Lægehielp og Medicin hos Niels Kildsk i Næs.

Med Hensyn til dette Andragende, erklærede Kommissionen ham: at den
 ikke vilde tilstaa ham noget bestemt kvartaliter, men derimod understøtte
 ham efterhaanden som han befandt sig trængende til Hielp, og gav den ham
 for dette første Kvartal 1 Skp. Rug og 1 Skp. Byg. At Kommissionen ingen Un-
 derstøttelse kunde eller vilde give ham medmindre han vilde afhentytte
 den autoriserede Lægehielp, vilde han dette saa tillod den ham Læge-
 hielp af Krigsraad, Distriktslege Ramløse, og Medicamenter efter dennes
 Requisition hos Apotheker Bendixen.

Det passerede protocolleeredes, forelåstes og underskrevs
 Kjettrup Fattigcommission den 18 Januar 1839.
 5. Underskifter.

Peder Thøgersen androg for Kommissionen ved Møde d. 4 April 1839 om en in-
 terimistisk Understøttelse til sine Børn. Kommissionen kunde ikke indlade sig
 paa dette Andragende eftersom begge Forældre var arbeidsdygtige, eftersom Bør-
 nene fik Brød paa Skolen og man desuden havde tilstaaet ham 2 Skp. Byg
 i Mødet af 28 Decbr. s. A. -

Det passerede protocolleeredes og forelåstes lydlig.
 Kjettrup Fattigcommission d. 4 April 1839.
 4. Underskifter.

Næs 1839 d. 27 April afholdt Kjettrup Fattigcommission et overordentligt
 Kommissionsmøde, hvor passeret som følger: "Kirsten Hannebo havde andraget
 for Kommissionen, at det Hus hun eier og som staaer paa Anders Christensens Eien-
 dom i Trustrup ikke længere kunde blive staaende der eftersom benævnte A. C. selv
 vilde benytte den Plads hvorpaa det staaer: tillige forklærede hun at Bestyrelsen
 af dette hendes Hus var aaben idet A. Christensen havde flyttet et ham tilhø-
 rende Hus hvortil hun havde opbygget Kuset, quaestionis: - Kommissionen
 besluttede, at lade dette Hus flytte hen til Kobanken, ved Siden af det i
 forrige Næs opbyggede Fattighus, dog saaledes, at det eftersom det ikke pas-
 sede til det dervedende Hus skulde staae for sig selv, og at altsaa den aabne
 Ende af Kuset quaestionis blev lukket. For Kommissionen mødte Tommer-

mand i Husby, Berthel Fierbo, som forklarede, at den øverste Deel kunde flyt-
 tes uden at adskilles, derimod maatte den nederste Deel adskilles, at der til
 dets Flytning og Læsning vilde medgaae af Tømmer 3 Rbd. - Kommissionen
 spurgte ham efter denne Forklaring, hvormegit han altsaa - forinden de
 nævnte 3 Rbd. vilde have for at være tilstede ved Huset's Flytning, samt
 besørge dets Opførelse - forsaavidt Tømmerarbeidet angaaer. Han erklære-
 de at han vilde have 1 Rbd. 2 M., saa at han altsaa for 4 Rbd. 2 M. vilde
 paatage sig det hele. Kommissionen tilstod ham dette, og blev saaledes
 Arbeidet overdraget til ham naturligviis med Ansvar for Kommissionen
 for Arbeidets Forsvarlighed. Arbeidet bliver at begynde saa hurtigt som
 Veio og Vind tillade det, og, naar det er begyndt, fortsættes det uafbrudt.

Christen Holms Kone mødte for Kommissionen og forklarede, at de vare
 præstjaalne deres Smør og Kjød, og androg derfor paa, at man vilde hjælpe
 deres gamle Moder, Johanne Christensdatter lidt, hviin meente, at denne Hielp
 kunde anslaaes til 3 Rbd. Da Kommissionen ikke kjendte, hvor stort Tyveriet
 var, kunde den ikke indromme hende hele den attraaede Sum denne Gang;
 den tilstod hende 1 Rbd. for det første, indtil der blev noiere oplyst om Tyve-
 riets Beskaffenhed; Og dermed erklærede hviin sig tilfreds.

Gjettstrup, Præstegaard d. 22 April 1839.
 4. Underkæfter.

Aar 1839 d. 7 Mai afholdtes et overordentligt Fattigcommissionsmøde, hvor da:
 1. Sognepræsten fremlagde en Skrivelse af 22 April fra Christen Jensen om at faae
 Understøttelse, hvilken Skrivelse var ledsaget med Pastor Felds Erklæring. Denne
 Mand er forsørgekubehæretigt i Gjettstrup Sogn, men Kommissionen, som veed at
 han, da han for et Aar siden forlod Gjettstrup Sogn eiede i det mindste 300
 Rbd., og som tillige kjender denne Mand som idiel, kunde derfor ikke indlade
 sig paa at give ham nogen Understøttelse, saalænge han opholder sig i Bei-
 strup Sogn, og tilskreve derfor Pastor Feld saaledes: "Christen Jensen har i Sri-
 velse af 22 f. M. andraget for Beistrup Sogns Fattigcommission, paa nogen Un-
 derstøttelse til sig og Børn, hvilken Skrivelse deres Velværdighed har ledsaget
 med deres behagelige Erklæring - tilskikket Fattigcommissionen for Gjettstrup.

I tjenestligt Gjensvar paa denne Skrivelse skal Kommissionen ikke
 undlade herved at communicere, henevnte Christen Jensen, at den ingen
 Understøttelse kan indlade sig paa at give ham saalænge han opholder sig
 udenfor Fattigdistriktet, thi ligesom den i Almindelighed anseer det for
 vigtigt at lade dets Almisselemmes boe udenfor deres Distrikt, eftersom
 det saaledes bliver den uimueligt at have det daglige og nødvendige Tilsyn

med disse, saaledes maa den i dette Tilfælde aldeles indskyde⁽²⁾ denne sin Anskuelse, eftersom det er den bekendt, at hverken Ansøgeren Christen Jensen eller hans Hustru er saa noiesom taruelig og sparsommelig som det sommes sig Fattigfolk at være, hvilket ogsaa den Omstændighed, at han siden 11 Dec. f. A. har kunnet forbruge 100 Rbd., uden at skabe sig det nødvendige til indeværende Sommer, noksom beviser. Saasnart derimod Christen Jensen forlader Beistrup Sogn, forinden han der har erhvervet sig Forsørgelsesret og flytter til Gjøttrup, da skal Kommissionen gøre Alt hvad der staar i dens Magt baade for ham og hans Pørn. Sognepræsten henlede Kommissionens Opmærksomhed paa, at Amtmanden under 6 April d. A. havde tilskrevet ham, at han ønskede Arbeidsanstalten fortsat. Kommissionen besluttede da med Fær at lægge Haand paa Værket men da den ønskede, at flere af Sognets fornøjelige Mænd skulde være med for at gøre det nødvendige Forslag, udvalytes da hertil at være de Tilforordnede Sognefoged Anders Christensen, Gaardmand i Gjøttrup By Jørgen Pedersen, og Gaardmand Niels Sørensen Møller.

Det passerede protocolleeredes og forelåstes.

Gjøttrup Præstegaard d. 7 Mai 1839.

3 Underskrifter.

Aar 1839 d. 5te Juli afholdtes vort ordentlige Kommissionsmøde hvor passerede som følger: Sognepræsten fremlagde en Skrivelse fra Jens Lassen' Skand at han paa Grund af Vandfloden, maatte ansee sig fritagen for at yde Fattigbidrag for indeværende Aar, saa meget mere, som de andre, der havde lidt Tab, efter hvad han havde hørt, var af Kommissionen fritagen. Kommissionen underrettede ham om, at den aldeles ikke kunde inclade sig paa dette Andragende, thi dels var hans Skade, hvis han havde lidt noget, hvillket Kommissionen betvivlede, under alle Omstændigheder saa ubetydelig, at Overigheden ikke engang havde fundet sig foranlediget til at taxere den, dels havde Kommissionen, da de andre Vandlidte fik Understøttelse andetsteds, aldeles ikke troet, at disse for Fattigskat kunde erholde nogen Fritagelse.

Gjøttrup Fattigcommission d. 5te juli 1839.

(Jens Lassen boede ved Gjøttrup Skand)

4. Underskrifter.

H. Anin Afd. d. 4/12 1925 JES

Aar 1839 d. 17 Oktbr. afholdtes det ordentlige Aarstalsmøde hvor da passerede som følger: "Forinden Commissionen skred til de sædvanlige Forretninger, udbad Prokurator Kühnel sig Ordet og efter given Opfordring udviklede han: "Da det var Commissionen noksom bekendt, at det paa de traule Aarstider ofte faldt Landmanden vanskeligt at faae det Leilighedsarbejde som da tilbød sig udført, og det desaaarsag var ønskeligt at Kommissens Fattige i Overensstemmelse med Lovgivningens Aand kunde findes passende Beskjæftigelse

og Heilighed til Fortjeneste ved saadant Heilighedsarbeide; saa tillod han sig for Commissionen at ondrage at foranstaaende maatte blive taget under Overveielse til Fordel saavel for Komünern, som de Fattige.

Comparenten fandt at de Fattige maatte være forpligtede til at prestere ethvert Heilighedsarbeide som tillid sig og han androg derfor paa at disse ved Fattigvesenets og Politiets Kraft maatte blive tilholdte at opfylde denne Pligt, og i modest Fald at de ved Kommissionens Foranstaltning maatte blive draget til Ansvar.

Sognepresten bemærkede hertil: For det første meente han at Kommissionen maatte aflegge Prof. Kühnel sin Tak for den Interesse han ved Ovenstaaende havde lagt for Dagen i et for Komünern saa saere vigtigt Anliggende, og han yttrede, at ogsaa han fandt, at Ovenstaaende burde tages under alvorligste Overveielse af Kommissionen. Dog formeente han det bedst, at Debatten om og Beslutningen desangaaende passende kunde opsættes, indtil det Kommissionsmøde han haaledt snart vilde blive afholdt i Anledning af det af ham gjorte Forslag om en Arbeidsanstalts Oprettelse, hvorfor han dog indstillede om det ikke maatte skjønnes rigtigst allerede idag at tilbageholde det 4. Qvartals Almisse for dem, om hvilke man havde grundet Formodning om, at de i dette Efteraar ikke havde vist den Flid, som man havde kunnet forlange, hvortil han dog foiede, at dette Qvartal naturligvis maatte tildeles dem, saafremt det ved fulin anstillet noiagtig Undersogelse bekræfttes, at Kommissionens Formodning havde været rigtig.

De tilstedeværende Kommissionsmedlemmer erklærede dem enige i Sogneprestens Anskuelse, dog med Undtagelse af det til Slutning yttrede. De formeente nemlig, at Frøgen til 4. Qvartal var forhaanden, og at dette, da ingen Kommissionsbeslutning iforveien desangaaende var publiceret for Vedkommende, altsaa burde uddelles. Sognepresten, skjønt han ikke aldeles delte ovenstaaende Anskuelse, indrømmede dog, at 4te Qvartal strax uddeltes. Prokurator Kühnel erklærede, paa given Anledning, at han havde Intet videre at erindre men han lovede derimod ved det omtalte Kommissionsmøde at fremkomme med en noiagtigere Udvikling af sit Forslag.

Sognepresten henlede Kommissionens Opmærksomhed paa, at den forrige Forpagter af Møllen under Sogaards Gods havde betalt det halve af den ansatte Fattigskat; at Forpagter Colding Intet havde betalt, hverken som Kontorist eller som Forpagter. Sognepresten underrettede Kommissionen om, at han desangaaende under 26de September havde tilskrevet Herredsfoged Christ.

90
gaard og yttret til ham den Formening, at Colding kunde betale det halve af begge Ansættelserne, altsaa 4 Rkr. Byg, 3 Rkr. Byg 4 Rkr. Mark og 8 Rkr., samt at Herredspoged Quistgaard under 9 Oktbr. havde gjen været, at han tiltraadte denne Formening. I Kommissionen vedtoges det ogsaa som almindelig Beslutning, og Forpagter Colding, der just var tilstede, erklærede sig dermed tilfreds. Det passerede protokolleredes, forelåstes lydelig og underskrevs.

Kjettrup Fattigcommission d. 17 Oktbr. 1839.
H. Aris. afskr. d. 14 Dec. 1925

4 Underskifter.

Aar 1839 d. 20 Novbr. afholdtes af os Undertegnede et overordentligt Fattig-commissionsmøde, hvor da: „toges under nærmere Overveelse et af Sognepræsten forfattet Forslag til en Arbejdsanstalt for Kjettrup og Gjøttrup Fattigdistrikt, hvilket Forslag havde cirkuleret saavel mellem Fattigcommissionens Medlemmer, som mellem de efter Kommissionens Beslutninger i Møderne af 7 Mai og 12 Juni d. Aar, udvalgte Sognemænd. Forslaget lyder som følger:

Forslag til en Arbejdsanstalt for Kjettrup og Gjøttrup Sognes Fattigdistrikt:

Allerede længe haaden her varende Fattigbestyrelse at den meest passende og mindst bekostelige Maade at understøtte de Fattige paa, var at give dem Arbejde og saaledes lade dem selv, ligesom alle andre Mennesker selv for tjene deres Føde. I Mødet af 29^e December 1836 besluttede den derfor at gjøre et Forslag til en Arbejdsanstalt i 2 Aar. Da disse 2 Aar vare forløbene, og man havde erfaret at Forsøget i flere Henseender havde fundet Modstand og Modvillie, vedtog man i Mødet af 20 December 1838 at indføre den gamle Forsørgelsesmaade for 1839, men tillige lavede Fattigcommissionens Medlemmer, og navnlig Sognepræsten, at bearbejde de Modvillige Gemytter, og til at oplyse de mindre Forstandige, paa det at een i sig selv saa gavnlige Indretning igien kunde træde i Kraft. Samt paa Grund heraf, som af een fra Amtet til Bestyrelsens Formand, under 6^e April d. A. udgangen Opmuntring, har Fattigbestyrelsen i sit Møde af 7^e Mai og 12 Juni d. A., besluttet igien at lægge Haand paa Værket, og paa det at Sagen paa den mest alsidige Maade kunde drøftes, har den i samme Møde udnævnet flere agtbare og forstandige Mænd, til i Forening med den at tage Sagen i niøieste Overveelse og derefter udarbejde et Forslag, der saavidt muligt maatte svare til Hensigten. I den Tanker at Sagen endelig skulde bringes til en endelig Afgjørelse, og forvisset om, at de udnævnte Sognemænd ville imødekomme Fattigbestyrelsens Oppfordring, er det, at jeg hermed lader udgaa min Betænkning i denne Sag til niøiere Overveelse. Privet af samtlige Fattigbestyrelsens Medlemmer, samt de af samme udnævnte Mænd er: Gjøttrup Gaardm.

Anders Christensen, Jørgen Pedersen og Niels Petersen. Hætteup: Apotheker Ben-
 dixon, Prædikant Højhel, Gmnd. Christen Kromborg og Peder Lassen, og er det
 til disse mine kjære Sognemænd min ærbødige og kjærlige Bøggjering: at
 de paa det allernøieste vilde overveie denne min Betænkning, om og hvor-
 vidt denne paatænkte Arbeidsanstalt kunne indrettes efter den, samt
 ellers betænke, om ikke Arbeidsanstalten ved deres gode Forslag paa anden
 Maade kunne indrettes, samt endelig i det Plenumsmøde, som denne Sag
 betreffende bliver at afholde, at fremkomme med, og til Fattigprotocollen
 lade tilføie deres behagelige Kommentarer, og sammes begrundelse, paa det
 at Fattigtystyrrelsen, som da igjen tager Sagen under allernøieste Overveiel-
 se, da bedre kan see sig i Stand til at fatte en endelig Betænkning.

Altsaa i Guds Navn til Betænkningen.

Som bekendt ere de Grundsætninger hvorefter Fattigvesenet paa Lan-
 det skal bestyres udtalte i Rgl. 5. juli 1803, og senere modificeret og niire
 udviklede i Plakat af 14 Dec. 1810. Noget tidligere nemlig 1796 havde Eng-
 land under den Pettiske(?) Indflydelse organiseret sit Fattigvesen, og
 imellem begge disse Fattigvesens Organisation (er) var der ikke nogen
 synderlig eller væsentlig Forskjel, hvis Aarsag en Sammenlig (ning)
 imellem de Resultater hvortil disse to Systemer havde ført, i flere Ken-
 seender maa være lærenrige for os. Engelland kom først med sin Fattiglov,
 det var derfor ogsaa billigt at det var kommet os i forkjøbet med Forandring
 og Forbedring i samme. Allerede 1817 blev af Underhuset nedsat en Kom-
 mission for at tage Fattiglovgivningen under Overveielse, og allerede denne
 udklærede, at dersom Forholdsregler ikke toges derimod, vilde Udgifterne
 tiltage indtil det opslugte Indtægterne af den hertil bidragende Blem-
 dom. Fra Tid til anden søgte man at arbejde imod Uvesenet, og Aar
 1834 udtalte en nedsat Komitee i et særegent Værk (report from the
 commissioners for inquiry in the administration and forait operat of the
 P.L.) interessante Erfaringer og lærenige Grundsætninger for et forbedret
 Fattigvesen. Til de første høre de noget mest (?) fragante Expl. paa de
 Summer hvortil Fattigvesenets Udgifter vare stegne, saaledes udkjendte
 Fattigskatten i et Sogn 1801 10 £ Sterling, og i samme Sogn var den 1832
 367 £ St., altsaa mere end 30 Gange højere. Paa andre Steder kunde
 Landeieendommene ikke mere sælges eftersom Fattigskatten beløb (sig) til
 1 £ Sterling pr. Pd.. Af de udtalte Grundsætninger for Fattigvesenets
 forbedrede Indretning fortjener især følgende 3 Opmærksomhed:

"Intel Fattiglemes Stilling maa være saa god som den selvstændige Arbej-
ders selv af den laeveste Klasse. Naar Arbeidshuset eller Fængslets Fide er
bedre end Hyttons, uender (dette) op og ned paa Tingenes rette Orden ^{Fl. 1005}

Naar altsaa den Arbeidsfore forlanger Understøttelse, bør denne Under-
støttelse gives ham for Arbeide, der betales noget laevre end Andres Arbeide.

Ingen maa faae Understøttelse, uden i Arbeidshuset hvor der er streng Di-
ciplin. Al Understøttelse som hidtil er bevilget efter blot subgusten (?)
Overbevisning, ophoer som udsat for uindgaaelig Misbrug ved Egen-
mytte, bedregjorte, Fygtagelse, o.s.v. Af disse Bemærkninger bliue nu noget
at læse for os: Ved flere af mine Embedsbrøders Godhed, ser jeg mig istand
til at meddele ikke uinteressante Oplysninger om Fattigvesenets Forsørg-
se i Vesterhanhøved, jeg udhæver exemplarvis:

" Kollerup Fattigdistrikts Fattigskat 1811:	13 Tdr. Rug,	13 Tdr. Byg	og 24 Rd..
" Kjerup Fattigdistrikts Fattigskat 1811:	21 - -	37 - -	164 - -
" Øslø - - - - -	7 - -	30 - -	112 - -
Gamne Fattigdistrikters - - i 1838:	17 - -	16 - -	155 - -
Mskr. til Fl. Avis d. 7/1 26.	51 - -	51 - -	148 - -
	24 - -	25 - -	115 - -

F 27 Aar er Fattigskatten i disse 3 Pastorater voxet med 51 Tdr. Rug 22 Tdr.
Byg og 118 Rd.. At en lignende Tilvæxt har fundet Sted i Hjettrup og Gjøtttrup
Bygne behøves jeg ikke med Tal at dokumentere, eftersom enhver Mand
iblandt os veed, at Fattigskatten ingensinde har været saa stor som den
nu er. Og, ville vi nu, som vi uindgtelig bør betænke, at kun saare faae
Fattiglemmer faar saamegen Understøttelse, som de behøve, saa ville vi
vel i det ovenanførte finde den kraftigste Opmuntning til ogsaa hos
os at træffe Forandringen ved vort Fattigvesen. Spørge vi da nu, om de
af den engelske Komitee udtalte Grundsætninger kunne have deres An-
vendelse paa os, saa har jeg allerede tidligere, saavel i Fattigprotokollen,
som især Danske Folkeblad 4te Aargang No 9-12 og 13, udviklet min
Anskuelse at Tvangs-Arbeidshuse ikke være tilraadelige, eller dog i
det mindste ikke nødvendige, for at begynde med at lade de Fattige
arbeide, da saadant kan skee frivillig. Derimod tiltræde jeg aldeles de
af Komiteen under No 1 og 3 udtalte Grundsætninger, og jeg foreslaar
altsaa: "at fra Udgangen af indeværende Aar ophoer al Understøttelse
i Korn og Penge til arbeidsdygtige Personer, at disse derimod under-
støttes ved Arbeide, at Arbeidslønnen bliue ansat noget laevre
end den almindelige; at dette Arbeide udføres hjemme, samt

at Fattigkommissionen overlader det til de Fattige selv hvor meget eller hvor lidt de ville bestille. Spørgsmaalet bliver da nu: "Hvem skal ansees for ikke Arbeidsdygtige"? Jeg svarer: "Dette kan kun afgjøres ved Nødskaab til Personerne, og ikke - saaledes som den Engelske Komitee har gjort - efter almindelige Regler, ved at fastsætte f. Ex. 60 Aar, som den yderste Tid een skal understøttes ved Arbeide; jeg formener nemlig, at der ogsaa for meget gamle Folk maa kunne findes passende Arbeide; jeg udelukker derfor fra Arbeidsanstalten kun Skolepligtige Børn, og aldeles vanføre eller vanvittige Personer.

II.

Jeg kommer dernæst til den vigtige Undersøgelse: Hvor skal Arbeidet bestaa: Vor hidtilværende Arbeidsanstalt har kun beskæftiget sig med at forfærdige Pækketoi og Gylvtappetoi. Af disse 2 Genstande bør vistnok det sidste udgaae, eftersom Færdningen, idet mindste naar det forfærdiges af Flamp, kun skee med store Omkostninger, og næppe bliver agte, maaskee kunne man dog indføre Fælhaars Gylvtappetoi.

Hvad vort Pækketoi angaar, da forfærdigede vi det i Forhold til den Pris vi kunne erholde for det, altfor forsvarligt, idet vi havde tvundet saavel Rødegarnet som Islet. Da man nu bør iagttage Omstændighederne, ville det vel være mest passende at have kun Rødegarnet tvundet, eller vel maaskee begge Dele utvundet.

Et tredje Slags Arbeide, som allerede tidligere har været paa-tænkt, var at oplukke gammelt Touguark. Jeg har i denne Henseende henvendt mig til flere Kjøbmænd i Aalborg og Løgstør men har stedsse faaet til Svar, at af den Slags Arbeide kun høvdes ganske ubetydeligt. Imidlertid bør man dog næppe udelukke denne, især for gamle Folk saa passende Erhvervsgeen, og naar vi passe paa, kunne vi vel ved Reilighed, især ved Strandinger overkomme gammelt Touguark for godt Kjøb, og da ved oplukning have Fortjeneste paa samme. Maaskee ogsaa noget kunne omlegges til Toiarbeide, og vi ville da ogsaa her have et passende Arbeide.

Tvende saare vigtige Arbeider have hidtil ikke været ommentilerede i Kommissionen, jeg mener Strikning og Pinesroning, begge disse ere vel skikkede for gamle Folk, og de forarbejdede Tager ville vist ogsaa finde god Afsetning. Med disse kunne man forene Ironing af Toirer af Tvinehaars (2), Kestehaar og Pene. Endelig anseer jeg det ikke for umuligt.

24
ligt især paa Grund af Agerdyrkingens Fremskridt iblandt os, at flere Sognemænd kunde forene dem om at anvise de Fattige passende Arbejde paa deres Marker, og lover jeg herved, at jeg selv vil være villig til at indtræde i en saadan Forening naar den indrettes paa Hensigtsvarende Maade, hvilket da noiere maatte bestemmes. Paa Grund af alt foranførte, tillader jeg mig at foreslaae at Arbejdet kommer til at bestaae af: a. At forarbejde Hampesækstov med tvændet Røndegarn og utvændet Føllet, eller maaskee begge Dele utvændet. b. At forarbejde Faars Gulotteppetoi (Denne Indretning kunne maaskee ogsaa bidrage til, at man fik Folk til at strigle deres Kier, hvilket er saa saare gammelt. c. at opflikke gammelt Touguark. d. At legge Toire af Reb eller maaskee Hamp. e. At strikke ildne Strømper, Kattries, Sukker og Kattrier. f. At snoe Simer. g. At snoe Toirer af alle Slags Kreaturhaar og Lener. (Semegres?) h. Ved (i) Forening at skaffe de Fattige Markarbejde. i. At gjøre Tretøfler. Kunne man desuden bringe det dertil, at de Fattige bearbejdede Jord til at avle det fornødne Hamp, ville det være saare ønskeligt, og lover jeg i denne Henseende, saavidt det er mig mueligt at overlade Sagnet noget Jord paa billigt Vilkaar. Disse Slags Arbejder fordeles jeg imellem vore Fattiglemmer saaledes:

(Her følger en Fortegnelse over Fattiglemmerne, og det Arbejde som Præsten mener er mest passende for Vedkommende. s. 29.)

De udladte Fattiglemmer har jeg ikke onseet for Arbejdsdygtige, og af de opførte formener jeg, at Poul Simonsen og Erik Wolsted paa Grund af disse 2 Mænds personlige Vilkaar, (Erik Wolsted har Betegnelsen tøstet, og Poul Simonsen, gammel og blind) iagtet det paalægges dem at karte Uld, dog bør have en Deel af deres Fattighidrag eller maaskee det hele, i hvilket sidste Tilfælde de da skulde foretage Kartningen uden Betaling. De skolepligtige Børn bliver som hidtil forsynede med Kost de Dage de komme i Skole. afskr. til H. skriv d. 8 Jan. 1826.

III.

For at komme paa det rene med, hvor stor Arbejdslønnen bør ansættes, har jeg erkendigt mig om, hvormeget der i Almindelighed betales for de ovennævnte Gjenstande, og har jeg i denne Henseende erfaret som følger: „Et Pund Hamp spindes for 10 Sk. Løveløn retter

sig efter Toiets Bredde, saaledes at der betales 1 Sk. for 1/4 Al.; Et Pund Vld spindes for 12 Sk.; 2n Nattoie strikkes for 3 Mark. Et Par Strømper 20 Sk.. Et Par Sotker 12 Sk.. 2n Natthue 8 Sk.. 1 & gl. Toiguark at opluette 24 Sk.. At snoe Simer betales med 6 Sk. for Hundrede Favn. At legge Toire 1 Sk. pr. Favn. Følge det under 1. i' udtalte Princip, (de engelske Grundsætninger) burde denne Arbeidsløn nedsættes, og jeg foreslaer i denne Henseende at forringe det med 1/6 Del. Dog indtages jeg dem af Almissemødderne hvis Alderdom forhindrer dem i at arbeide saa meget som andre, thi disse bør tilstaaes heel Arbeidsløn, eller maa skee efter Omstændighederne mere end den sædvanlige.

III.

Dermed har jeg henvendt min Opmærksomhed paa, hvorledes den til Iværksættelsen af Arbeidsanstalten nødvendige Sum bedst burde udredes. Efter nyste Overregning tror jeg ikke, at vi bør begynde med mindre end Rd. 200. Den nemmeste og i enhver Henseende mest passende Maade at tilveiebringe disse paa, ville upaatrivellig være - efter de for Fattigligningen gjældende Regler - at ligne dem i Penge, saa at al Kornleverance til Fattigvesenet ophørte, saasnart Arbeidsanstalten traadte i Kraft, med Undtagelse af det Korn der nødvendig maae udredes til dem, der ikke kunne forsiges ved Arbeide. Men paa den anden Side formener jeg dog, at en saadan Forandring naar den pludselig indførtes, ville - især paa Grund af den eensidige Bedømmelse af - - i Naturalia og Pengestættelse (2), som nu og da findes - vække mere Uvillie imod Arbeidsanstalten end fornøden gjordes.

Jeg tror desuden, at den nødvendige Driftskapital uden mærkeligt Tilskud, kan udredes ved Salg af det ved de nu bestaaende Indretning 4 (?) ligmede Korn.

V.

Endnu har jeg troet at burde overveie hvorledes Forretningene bedst kunde fordeles, og tillade jeg mig i denne Henseende at foreslaae som følger: Det daglige Arbeide - bestaaende i at uddøle Materialis, modtage de forarbeidede Sager, samt betale Arbeidslønnen, udfores af Fattigforstanderne som til den Ende fordele de Fattige imellem dem. Fremdeles bliver det Fattigforstandernes Pligt, hver Maaned

til den der fvingerer paa største Lodseiers Vegne, at aflægge Regnskab, samt overlevere de forarbejdede Sager, samt endelig at gjøre Kommissionens Formand bekendt med Status. Største Lodseier modtager da disse Sager, dels til daglig Udsalg, dels til omhyggelig Oplevring; i hvert Kvartalsmøde fremlægger han udførligt Regnskab, saavel efter Fattigforstandernes maanedlige Beretninger, som over det han har solgt; ligesom han naturligvis efter Forlangende ligger forevise Kommissionen - især dens Formand, som tillige er Regnskabsfører - Beholdning saavel af Vare som af Penge.

Sognepræst og Politimester dele Opsynet imellem dem saaledes at enhver af disse Mænd stræbe at bringe ud i Livet det Princip hvis Representant han er.

VI.

Endelig bemærkes: „Paa de forarbejdede Sager fastsættes af samtlige Kommissions (med)lemmer en bestemt Pris hvorefter der ufravigelig sættes i det daglige Udsalg. Det overblevne sælges ved offentlig Auktion i September Maaned, efter de Konditioner, som nærmere bliver af Kommissionen at bestemme. —

Efterat Sognepræsten kortelig havde gjentaget for de tilstedeværende, Hovedpunkterne i dette Forslag, indbød han til at diskutere over det og yttrede han at det især var I, III og VIII, der vilde komme under Overvejelse af samtlige Tilstedeværende, medens derimod de øvrige Punkter, som især angaaende Detailler, men henhørte til den egentlige Kommissions ressort (?), men tilføiede han, hvad der fortrinlig er af Vigtighed i denne som i enhver anden Undersøgelse, er, at de der undersøge, betragte Tingene der skal undersøges, fra samme Side og med samme Bine. Vi maae altsaa stræbe at stille os paa samme Standpunkt, og er det da her min uforgribelige Mening, at vi ikke maae betragte den paatænkte Arbejdsanstalt fra et økonomisk, men fra et politisk Standpunkt, saaledes at man kunde begynde selv om man formærkede, at den vilde blive ligesaa dyr eller endog dyrere, end den nuværende Forsørgelsesmaade. Derpaa fremstod Hr. Prokurator Kihnel og oplæste et Forslag til den fremtidige Forsørgelse af Kommunens Fattige, hvilket Forslag han afleverede til Kom =

missionsprotokollen. Ligesom Kjønl derhos bemærkede at dette Forslag var fremkaldt ved Kommissionens Ønske om at give et saadant; saaledes maatte han endvidere i (Anledning) gjøre opmærksom paa, at det var hans fældkomneste Overbevisning, at den Forsorgelsesmaade, som med Hensyn til de arbejdsføre Fattiglemmer har været brugt, er aldeles udenfor Lovgivningen.

Sognepresten tiltraadte denne Anskuelse, de øvrige Kommissionsmedlemmer ansaae det ikke for nødvendigt at erklære dem derover. Hvad iøvrigt Sogneprestens og Prokurator Kühnells Forslag angik, da indlod man sig ikke paa nogen Enkeltthed, da man eenstemmig antog, at det ikke var betimeligt at indføre nogen Arbejdsanstalt. Til Slutning yttrede Sognepresten, at, iagtet det gjorde ham ondt, at dette Møde havde ledet til et saadant Resultat, ansaae han dog den moralske Kraft, som saadanne Møder iue, for yderst gavnlig, og sluttede med Ønsker og Forhaabninger, samt Løfte om for sit Vedkommende, at arbejde for Kommunens Vel.

Det passerede protokolleredes, forelestes lydelig og undersøgtes.
 Njætrup Skole d. 20 Novbr. 1839.

Dankier. samt 14 Underskrifter. bl. a. Jens Niels. Fage.
 Christen Andersen. Peter Larsen. Jens Chr. Christen Jørgen Pedersen.
 H. Rendtorff. C. Kromborg. Kühnel. Stepan Stephanen
 Christoffer Larsen. Niels Sørensen Begges Godsforvalter.
 afskrevet til Hveritalen Avis d. 3 Februar 1906.

Aar 1840, d. 19 Juli afholdtes et overordentligt Fattigkommissionsmøde, hvor da passerede som følger:

Under 26 Mai d. A. havde Sognepresten indmeldt til Lænehedspolitiet for Njætrup Sogn, at han ansaae det for en yderst betænkelig Sag at lade Bøllsmænd Thomas Sørensens Pinds Familie i Husbj blive saaledes som den var da den Usælsked hvori den befandt sig, høist sandsynlig vilde afstedkomme Sygdom baade for den

selv og dens Kæbber, hvorfor han tillige havde indstillet, om det ikke var passende at tage Børnene fra denne elendige Familie. Sundheds- politiet havde indmeldt Sagen for Amtet, og under 20 Juni havde Amtet tilsvaret dette ved en Skrivelse fra Herredsfoged Quistgaard d. 19. Juli saalydende: "Thisted Amt har under 20 p. M. tilskrevet mig saaledes: "Efter den Elendighed der ifølge Deres Velbyrdigheds Skrivelse af 31. p. M. hestev i Thomas Christian Jørgensen Pinds Hus i Husby, og den Fare for Børnenes Helbred, som af Sognepræsten Hr. Jørgensen, og Districtskirurgen Hr. Romløse er bevidnede, maa jeg antage, at det i Overensstemmelse med Bestemmelserne i Lovens 3-18-7, og Kancell. Skrivelse af 22. Aug. 1818 bliver nødvendigt, at de endnu levende Børn fratages Forældrene og hensættes til Underholdning og Opdragelse hos skikkelige Familier, saa længe indtil Forældrene mueligen kunne komme i den Stand at Børnene igen kunne antroes dem. Til den Ende maa jeg tjenst- ligt anmode Dem om at undersøge til hvilken Pris disse Børn kunne udsættes, og derom at meddele mig fornøden Underretning, paa det at jeg derefter kan bedømme hvorledes Omkostningerne skal udføres, og hvorvidt Amtets Fattigkasse i den Henseende kunne komme vedkommende Kommune til Hjælp." Ved at meddele Fattigcommissionen. Forantaaende maa jeg have den anmodet om, behageligen smaaet mueligst at meddele mig hvorledes, eller paa hvilke Vilkaar og paa hvilke Steder indberemlede Børn hensigts- mæssigst kunne blive udsatte. Fattigcommissionen skønnede ikke at man paa anden Maade hensigtsmæssig kunde sørge for Børnene end ved at udsætte dem hos skikkelige Familier i Nyttstrup Sogn.

Den havde derfor gjort sig Umage for at opspørge hvilke Familier der fandtes villige til at modtage (saadanne) disse og havde anmodet disse om at lade møde for Kommissionen til dette Møde, for der med dem at træffe den fornødne Aftale. For Kommissionen mødte kun Berthel Nielsen Fårbo, Boelmand i Husby, og erklærede at han vilde modtage de 3 Børn men kun paa følgende Vilkaar: "at der tilstodes ham 20 Sk. daglig for hvert Barn, samt at Børnene forinden de kom i hans Hus, forsynedes med de nødvendige Klædnings- stykker, eller at der i alt Fald tilstodes ham en passende Godtgø."

velse hvis han selv skulde besørge disse, hvilken Godtgjørelse han i det
 mindste ansatte til Rbd. 5 for hvert Barn. Med Hensyn til de to øv-
 rige Børn (e det ældste og det yngste; P. N. Furbo vil tage de 3 mellem-
 ste) erklærede Fattigforstanderen Jens Tage og Mads Thomsen at de vare
 bemyndigede af G.m.d. Christen Mikkelsen Brüin i Oslev til at erklære,
 at han (Chr. M. Brüin) var villig til at modtage disse paa ovennævnte
 Vilkaar. Kommissionen kunde ikke skjønne, at dette Forlangende
 var ubilligt, og den tilstrev derfor - saa meget mere, som den - al sin
 Umage iagtet - ikke havde kunnet formaae andre end de nævnte
 Mænd til at modtage disse elendige, skivuede og fnattede Børn -
 Herredsfoged Kamelliraad Quistgaard saaledes: „Deres Velbyrdighed
 har i Hensyn til af 30 f. M. betreffende Udsættelse af Boelsmand Tho-
 mas Christian Sørensen Pinds Børn i Husby, anmodet os om at med-
 dele Dem hvorledes, paa hvilke Steder og Vilkaar disse Børn hensigts-
 mæssigt kunne udsættes. I den Anledning skulle vi ikke undlade
 tjenstligt at meddele Dem at Kommissionen har formaaet Boels-
 mand i Husby, Berthel Nielsen Furbo til at modtage de 3 mellem-
 ste Børn, og Gaardmand i Oslev, Christen Mikkelsen Brüin de 2 an-
 dre paa Vilkaar, at der tilstaaes dem 20 Sk. daglig for hvert Barn
 samt 5 Rbd. een gang for alle - ligeledes for hvert Barn, til Anskaf-
 felse af de nødvendige Uddragsstykker. Ligesom Kommissionen
 mener, at Børnene kunne være vel tjente med at være hos ovennævnte
 Mænd saaledes skjønnes den ikke at de Vilkaar, under hvilke
 disse Mænd ville modtage dem - naar tages Hensyn til den elen-
 dige Tilstand hvori Børnene befinde dem, og som mulig kan
 være farlige for deres Sundhed, hos hvilke de indtages - er ubillige
 hvorfor den maa tilraade, at denne Udsættelsesmaade tages tilfølge.

Det passede protokolleredes, forelestes lydelig og underskrevs.
 Kjettrup Fattigcommission d. 19 Juli 1840.

J. R. Damkier. samt 4 Underskrifte.

Aar 1840, d. 14 Noobr. afholdtes et overordenligt Fattigcommissionsmøde,
 hvor passede som følger: Med Hensyn til disse Børn af denne Familie,
 (Thomas Christian Sørensen Pinds) overhovedet, vedtog Kommissionen at

tilskrive Herredsfoged Quistgaard, da der ikke var kommet noget Resultat til Fattigcommissionens Kündskab siden dens Forhandling i denne Sag angaaende i dens Møde af 19 Juli d. A.

Ved et d. 16 Decbr. 1840 afholdt overordentligt Møde, meddelte Pognepresten, at han under 30 Novbr. havde tilskrevet Herredsfoged Quistgaard, og fra denne under 9 d. M. modtaget følgende Skrivelse: "F. Anledning af Deres Velværdigheds behagelige Skrivelse af 30 p. M. underlader jeg ikke at tilmelde Dem, at den omstrevne Thomas Christian Jørgensen har tilligemed sine Børn forlange siden forladt Kjettrup Pogn, og som ligeledes denne Jurisdiction."

Fra Fattigcommissionens Side var altsaa i denne Sag Intet videre at gjøre.

Aar 1841, d. 6 April afholdtes det sædvanlige Kvartalsmøde, hvor passerende som følger: "Skolecommissionen androg for Fattigcommissionen, at der var to Børn, nemlig Morten Ludusens Hendrik og Christen Siigaards Dorte, som skiondt de havde gaaet til Præsten i 2 Aar, dog ikke var aldeles modne til at udskrives af Skolen; og at den derfor ønskede ved Fattigcommissionens Hielp at faae dem udsatte hos saalidelige Folk, som vilde tage sig af dem med deres Undervisning.

Man gik ind paa Andragendet og lovede at gjøre sig Umage for at skaffe saadanne Folk, hvilket man dog bemærkede var meget vanskeligt, og derpaa, hvis man havde fundet saadanne, gjøre Indberetning til Skolecommissionen inden Midten af Ugen efter Paaske. Takker, samt 3 Underskrifter.

Aar 1841 d. 13 Juli afholdtes det sædvanlige Kvartalsmøde, hvor passerende som følger: "I Kvartalets Løb var Indsiddet Niels Nielsens Kold død. Da han var meget fattig, havde Sognepræsten requireret Læge til ham, efter at der ved Fattigforstanderens Skrivelse til ham af 26 Mai sidstleden var sket en anmeldelse til ham om Mandens Sygdom. Hans Enke der nu sad tilbage med 2 smaa Børn og desuden har sin gamle Moder, Maren Abrahamsdatter at passe midt for Commissionen og bad om at denne vilde tilstaae hende nogen Hielp til Mandens Begravelse. Kisten havde kostet Rbd. 3. De øvrige Udgifter til ved Begravelsen anslaaet til 2 Mark (!!). Hun bad derfor om at erholde Rbd. 3. og 2 Mark. Samt at der maatte tilstaaes hende nogen Understøttelse

i Horn, til Hjælp til hendes og Børnenes Underholdning samt at der maatte tilståes hende Rbd. 2, som udgjorde hendes syge Moders Husleie. Kommissionen fandt hendes Andragende billig og tilstod hende derfor Rbd 5, 2 Mark, samt 2 Skp. Rug og 2 Skp. Byg.

Gjætttrup Fattigcommission d. 13 Juli 1841

Dankies. samt 3 Underskrifter.

I Fogneforstanderskabets Møde af 10 Mai 1842, passerede følgende: „Til Hør-
~~boret~~ bieder Anders Henniksen havde Pnedsted Pogn under 8. Marts tilstaaet 1 Td. Byg aarlig, betalt efter Kapiteltext. Man ansaae den tilbudte Understøttelse meget for lille, og vedtog at forlange 1 1/2 Td. Rug og 1 1/2 Td. Byg i aarligt Bidrag. Pastor Feld (Aggesborg) havde forlangt en Skudsmaalsbog til Niels Larsen Vendels Søn. Forvalter Daggis fandt det havde vart rigtigere, om Hr. Pastor Feld havde henvendt sig directe til Fogneforstanderska- bet. Dog vedtoges det, at Summen skulde udbetales, men at Pastor Feld skulde underrettes om Forvalter Daggis Mening.

Fens Chr. Christensen, forhenv. Gaardfester i Sigaard, mødte for For- standerskabet og erklærede han ikke havde Husly til sig med Hone og 3 Børn, samt begge Honeis Foreldre, og bad derfor, at denne maatte for- skaffes ham. Man syntes der her i Betragtning af Omstændighedene pas- sende kunde indgives fra Forstanderskabet Andragende til Rentekamme- ret, om paa en eller anden Maade at komme denne trengende Familie til Hjælp, navnlig ved at skaffe det et Hus ifeste, og til at affatte dette Andragende idualgtes ved Stemmefflerhed: Pastor Dankies og Skole- lærer Müller. For Øieblikket vidste man ingen Bolig, men man louede hinanden at giøre sig den bedste Umage for at finde en.
Dankies.

Under 9 Juni Quittering fra Feld for de udbetalte 3 M. og 6 Sk. (for Skudsmaals- bogen?) tilligemed en Henviselse af 28 Mai betreffende Daggis Tilførsel til Proto- rollen i denne Sag.
Dankies.

Til d. 31 Aug. 1842 Efterm. Kl. 3, havde Fognepresten tilsagt et Møde. Vi Under- tegnede mødte til fastsat Tid, men da vi havde ventet mere end en Time, uden at flere indfandt sig, ansaae vi os ikke forpligtede til, at vente længere, og skittedes derfor ad. Gjætttrup Skole d. 31 Aug. 1842.

Dankies. N. M. Müller. Christen Andersen.

1842.

Under 2 Septbr. anmodet Apoteker Bendixen om at tilsige Møde til
 Torsdagen d. 8 Septbr. - Da han ikke gjorde det, tilskrev jeg ham pr. 8. Septbr.
 saaledes: „Deres Velædelhed vil - som jeg haaber, ikke regne mig det til
 Onde, at jeg herved ærbødigt spørger dem, hvorfor de ikke har tilsagt
 Sogneforstanderskabets Møde til idag, saaledes som jeg tillod mig i Peri-
 uelse af 2. d. M., i Henhold til Anordn. 13 Aug. 1841 Paragraf 2) ærbødigt
 at begjære af dem. Jeg veed sandelig ikke, hvorledes vi skulle faae Sager-
 ne til at gaae ordentlig her, jeg gjør mig den bedste Flid, men det kan
 dog ikke gaae. Deres ærede Fvarskrivelse udbeder jeg mig med Overbringe-
 ren heraf. Ærbødigt. -

Under 6 September 1844 til Allim Sogneforstanderskab: „Det ærede Forstanderskab,
 har ved at tilstille 4 Hk. Bilag i beh. Meriuelse af 23 juli d. A. affordret det
 henværende Forstsk. som Refusion for Udgiften ved Murer Søren Bisgaards Be-
 graavelse, 10 Rd. 3 M. 12 Sk. Idet man herved aflegger det ærede Forstanderskab
 sin Tak for den Beredvillighed, hvormed det har betalt de store Summer,
 som Vedkommende i den Anledning have fundet for godt at fordr, kan
 man ikke tilbageholde sin Forindring over at det ærede Forstanderskab som
 man ikke paatvivler ligemeget Paakør i den nødvendige Økonomi, enten Udgif-
 ten skal uddedes af dets egen, eller af en fremmed Kommune, ikke har fundet de næv-
 te Summer saa store, at de ikke burde betales. Henværende Sogneforstanderskab, der
 naturligvis har besørgt mange Afdødes Begravelser, mener, at det har en temme-
 lig vel begrundet Formening om, hvad der til en saadan Begravelse kan med-
 gaae, og det er ikke taaligt nok til at finde sig i, eller tage for gode Vare, hvad man
 i den eller nogensomhelst Henseende forsøger paa at byde os. Idet man derfor
 herved tager sig den Frihed at remmittere de tilsendte Bilag, undlader man
 ikke at ledsage disse med de fornødne Bemærkninger, og man smigrer sig med
 det Haab, at det ærede Forstanderskab vil ansee disse for grundede:

„Man ændrer sig over, at der i Allim Sogn behøves 2 Mand, for at kaste
 1 Grav, samt at der derfor kan tilkomme dem 3 Mark. I nærværende Di-
 strict kan 1 Mand meget vel besørgte dette Arbejde, og det høieste, der til-
 staar ham for et saadant, selv om det udføres paa den mest vanskelige
 Aartid, er 24 rb. Sk. Til denne Sum bør altsaa nærværende Regning nedsettes.

„Hvorledes man kan regne 1 Dag og 4 Nætter for den Afdødes Sygdom med til
 hans Sygdom, eller endog til hans Begravelse, kan det henværende Forstan-
 derskab umüeligt begribe. Har man et saadant Krav, maa dette naturligvis
 anføres blandt Boets øvrige Fordringer, og i denne Sag uvedkommende.

Om det derfor end er Allet i Allim Tegn at henføre det, der vedkommes en Person, imedens han endnu er frisk og rask til hans Begravelse, kan den nærværende Komüne ingenlunde admittre en saadan Allet, hvoraf det næppe kan undgaaes at adskillige Ulemper ville flyde. Altsaa maa af dette Bilag for det første udgaae de herfor anførte 5 Mark. Dernæst er der anført Pleie, Nat og Døg i hans Sygdom, 4 Dogn a 3 Mark. Ifølge det ære. de Forstanderskabs behagelige Skrivelse hertil af 26 Marts d. A., ankom Perso- nen til Jens Christian Odde Fredag Aften, og døde Mandag Morgen, men dette Tidstrim udgjør, som bekendt ikke 4 Dogn, men kun 2 ½ Dogn, og det nærværende Forstanderskab kender ikke de Regler, hvorefter 2 ½ Dogn med Grund af Ret kunne udvides til 4 Dogn; men det maa ansee det for rettest at blive staaende ved den almindelige og af alle andre Mennesker vesttagne Maade at regne paa. Den forlangte Betaling af 3 Mark pr Dogn maa desuden, i Betragtning af at den syge intet kunde nyde, at han ingen Opvartring fik, samt at der ikke blev vaaget over ham om Natten, anseet meget for høi og bør forment- lig nedsættes med det halve eller 24 Sk. pr. Dogn, hvilket er 3 Mark og 12 Sk.

Endelig kan det nærværende Forstanderskab ikke begribe, hvorledes en gam- mel Syne og et gammelt Lagen, som vel næppe tilsammen er 2 Rd. værdt, kan ved den Afdødes korte Sygeleie have taget Maade for 2 Rd.; men det maa, da den Afdøde ikke lød af nogen Sygdom, hvorved Syne og Lagen kunde paa nogen som helst Maade fordæres, paa det bestemteste vægre sig ved at betale nogen Godtgjørelse i den forlangte Henseende. Bilag 2 bør saaledes, istedenfor det er opført med 5 Rd. 4 M. 8 Sk., opføres med 3 M. 12 Sk.

Endvidere maa Forstanderskabet huse, at da 6 Alen Lærred ere til- strækkelige til saavel Liglagen som Ligskierte, men den Afdøde blev be- grauen i den Skierte, hvori han ved Døden befandt sig, i det Mindste har man ikke her erholdt denne Skierte tilbage med den Afdødes øvrige Efterladenskaber, skjønnest det ikke rettere, end af det anførte Beløb bør udgaa Værdien af 3 Alen Lærred, d. 4 M. 14 Sk., og at saaledes Bilag 3 bør opføres med 1 Rd. 2 M. 14 Sk.

Vagtet man her ikke betaler mere end 16 Mark i det høieste for en Lig- kiste til en saa lille Person som den Afdøde, vil man dog ikke gjøre Ind- sigelse mod de opførte 3 Rd., men er villig til at betale samme.

I Henhold til Ovenstaaende, bliver altsaa Udgiften at opføre saaledes: Grauen, 1 M. 8 Sk. Kost og Pleie 3 M. 12 Sk. Ligkiste og Fortæring, 1 Rd. 2 M. 14 Sk. Ligkiste 3 Rd. Falt 5 Rd. 2 M. 2 Sk., hvilken Sum man er villig til

at betale. Endelig maa man endnu i underrette Forstanderskabet om at den Afdøde, ifølge den hertil under 2 April d. A. indsendte Optegnelse, efterlod sig 3 M. 6 Sk. i Contanter; men at Konen i det Hus hvor han døde nægtede at ville udløse disse. Man beder derfor det ærede Forstanderskab om at betyde den nævnte Kone, at hun ufortøvet har at indsende disse 3 M. 6 Sk. til det henværende Forstanderskab, da man ellers skal vide hvor at træffe de fornødne Foranstaltninger i denne Henseende.

afskrevet til Forstale-avis d. 15 Febr. 1846.

Under 11 November 1844. tilskreves Thisted Amt ang. Søren Bisgaard: Dem af det høie Amt under 7. f. M. forlangte yderligere Erklæring, betæffende Refusion af Omkostningerne ved Møder Søren Bisgaards Begravelse, skulde man ikke undlade herved tjenestligst at meddele: Frinden man umiddelstid gaar ind paa de enkelte Udgiftsposter, maa man tillade sig at bemærke at den Afdøde ingen Understøttelse nød af Fattigvæsenet i levende Live, men at det kun var paa Grund af Begravelser og kostningerne, for hvilke alene man da ogsaa kun har indstævnt Kjøbm Forstanderskab - at man nu lagde Beslag paa hans Eiendele og overhovedet tog hans Bo under Behandling, og at derfor den Anskuelse har ledet Forstanderskabet under dette Bø's Behandling, at man paa den ene Side ikke maatte paabyrde den Kommune paa hvis Vegne man maa handle, større Byrder eller Udgifter end der var absolut nødvendigt; hvis nemlig den Afdødes Efterladenskaber ikke kunde dække Udgifterne, samt at man paa den anden Side hvis der endelig blev Overskud fra disse, ikke maatte favorisere nogle enkelte Kreditorer til Begravation (e) for de andre, men at man overhovedet, naar man havde faaet sit Udslag godtgjort, kunde overlade den egentlige Skifteforretning til den ordinære Skifteforvalter. Man tør herved at det høie Amt er enig med Forstanderskabet i den her udtalte Anskuelse, og man skal saaledes gaa over til de enkelte Poster.

Naagtet man vedblivenile maa antage, at 3 Mark er en for høi Betaling for en Graus Kastning, vil man dog ikke gjøre Ophævelse for denne Ubetydelighed, men tilstaae det saaledes forlangte.

Man kan ingenlunde erkiende sig forpligtet eller, naar Sagen betragtes fra Kommunens Standpunkt, for berettiget til at betale den Afdødes Logi, forinden han rejste til ~~Sannes~~ ^{Sannes}, men maa i et og alt henholde sig til det i den Henseende i Anrøelse af 6 Sept. d. A. Anførte. Og ligesom denne Betragtningssaa end yderligen retfærdiggjøres ved det i Begyndelsen af nærværende Hensætte fiemsatte, saaledes er den ved samme bleuen bestyrket derved, at man un-

den 12. p. M. har uddelt sig den ordinære Skifteforvalter Lillienstejns Bo-
 tankning herom, og at denne Embetsmand under 18. s. M. har svaret, at han
 ikke skønner, at Kvittrips og Gøttrips ~~Fattigvæsen~~ kan ansees pligtig at betale for
 den ene Dag og 4 Nætter i hvilken den paagældende opholdt sig hos J. Chr. Odde
 forinden han tiltraadte Reisetil Hannes; ~~hvorimod~~ bemeldte Odde for-
 mentlig for hans Tilgodehavende i den Anledning alene haade at hol-
 de sig til den Afdødes Bo. De anførte 5 M. bør altsaa bortfalde.

At betale Kost og Pleie for en død Mand, maa man her skiondt det
 ærede Forstanderskabi Klim finder saadant aldeles i sin Orden dog ansee for
 aparte, og i højeste Grad i sin Uorden. Men for nu ogsaa her at komme imi-
 de med den det henværende Forstanderskab eiendommelige Velvillie vil man
 da det paastaaer man, og dette maa man for den mielige Fremtids
 Skyld bedes lagt Mærke til, herfra ikke indrømme, at den Afdøde har levet
 i tre Døgn hos S. C. Odde, og saa betalt for 3 Døgn, ligesom man ogsaa i Betrag-
 ning af, at Kosten har bestaaet i Pinch, (1) Kaffe, The og andre deslige Sager
 som man i Klim ansees det for passende at beværte den med, der lider i
 sin Døds sygdom vil tilstaae de forlangte 3 Mark pr. Døgn.

Endelig er man ogsaa hvad Dyrrens Beskadigelse angaar villig til at betale
 de derfor forlangte 2 Rd., naar det godtgjøres paa en for Forstanderskabet til-
 fredsstillende Maade, at en saadan Beskadigelse virkelig har fundet Sted.

Kan saadant ikke godtgjøres, er det naturligviis heller ingen Grund lige-
 saalidt som der dertil kan være nogen Forpligtelse til at betale Erstatning.

Uagtet man maa ansee det her for en sær aparte Maade at ære en
 Afdød paa, eller som det saa smukt heddes i Betænkningen, at hedre
 Mennesket, selv i Fattig^{lemmets} Live, at lade dette Menneske beholde
 paa i Graven sin smudsige og ilde tilredte Skiorte, saa vil man dog
 her, da det paastaaes, at man har besaret sig ad paa denne sær aparte
 Maade, ikke gjøre videre Ophævelse i denne Henseende, og det saa me-
 get mindre, som Skiorten - forunderligt er det at sige, og endnu forun-
 deligere at troe - ikke kunde (sic) (Pastors Anm.) bruges af Liget. Paa gien-
 stridig kan en smudsig og ilde tilredt Skiorte være.

I Henhold til Alt foranførte, udtaler man sig altsaa villig til i
 ethvert Tilfælde at betale: Graven 3 M. ~~3 M.~~ Kost og Pleie 1 Rd. 3 M.
~~3 M.~~ Legekleder og Beværning 2 Rd. 1 M. 12 Sk. Kosten 3 Rd., samt un-

der Betiingelse, at Skaden bevises for Dynnens Beskadigelse 2 Rd.. Og man tør haabe at D. N. vil vere enig med Forstanderskabet i, at det her giorte Tilbud er saa billigt som det kan tænkes.

Hvad nu endelig de tilbageholdte 3 M. 6 Sk. angaar, da henholder man sig aldeles til sin Periuellu af 6. Septbr. d. A. Den Ret 3. Q. Odde paaستاar at have til at beholde dem, er aabenbart en saadan som ingensteds har hjemme, og som kun Uvidenhed kan have forgioglet ham, og man iudbeder sig derfor D. N. gode Bistand til at disse 3 M. 6 Sk. kunne erholdes, hvilket lettest vil kunne skee med Afdrag naar Regning betales. Sagens Documenter har man den Ore at remmittere.

Under 11 Novbr. til Lillimskjold om Joren Bisgaard: "Den 26 Marts d. A. dode iunder et Ophold i Klim Mieser Joren Bisgaard. Da denne Person som dog ikke i levende Live havde nydt nogen Understottelse af Fattigvaesenet, var forsorgelsesberettiget i Kiettrup og Gottrup Fattigdistricet, maatte man her besorge hans Begravelse og man lagde derfor, for at dække de med denne megaaende Uldgifter Beslag paa den Af-dodes Eiendele, og tog i ~~det~~ hele hans Bo iunder Behandling.

Under denne Boets Behandling, er det blevet forebragt for Forstanderskabet, at der hos Parmo Nicolai i Aggersborg-Ullerup, heror en gl. Kiste, en Dyne og en Mandskjote (2), som tilhore den Afdoede, at den Afdoede hos Husmand Niels Christen Jensen i Kiettrup havde 1 Faar og 2 Lam, at den af-dode, ved at prange med en Hest, har faaet 1 Td. Rug til gode hos Gaardmand Joren Pedersen i Gottrup, at endelig den afdode havde levert til Forarbeidning noget Uld til ugift Fruentimmer Dortha Smed ligeledes i Gottrup, uden at have faaet det tilbage.

Da nu de her nevnte Personer til hvem Forstanderskabet har henvendt sig, dels have maegtet at iudlevere de hos dem hersende Sager, nemlig paa Grund af at de, som de foregav, men ikke beviste, havde Penge til gode hos den Afdoede, dels have afgivet for Forstandersk. Forklaringer hvorad Sagen ingenlunde kunne ansees for at vere, bleven tilstrækkelig oplyste, saa giver man sig herved den arbidigste Frihed at henvende sig til D. N. med Anmodning at de vil yde Forstandersk. Deres gode Bistand til at forskaffe den Oplysning Forstandersk. ikke ved egne Kaeftur har kunnet tilveiebringe, og til derefter at foranledige iudleveret til Forstandersk. hvad der efter det anførte maatte tilhore den Af-dodes Bo.

Afskrift til Fjerntaler Arin Lunday d. 7 Marts 1926.

Overordentligt Møde d. 4 Febr. 1846.

Grandestævne.

Kornindsamling. Formanden havde foranstaltet Lister fremlagte hos Fogden, fogden hvorpaa de havde tegnet sig, som mente at komme til at trænge til Korn inden Høsten, og for hvis Skyld de paatænkte en Indsamling. Disse Lister bleve gennemgaaede, og derefter forfattedes Lister hvorpaa Beløbet blev for Hjettrup Sogn 15 Tdr. Røg og 13 1/2 Td. Byg, og for Gjøttrup Sogn 8 Tdr. 6 Skp. Røg, 9 Tdr. 2 Skp. Byg. Man enedes om at forsøge paa, at faae et saadant Quantum Korn bragt tilveie, og det paa følgende Maade: at man foranstaltede et Grandestævne og der enedes om de nærmere Betingelser.

Krigernes Familie.

Møde d. 3. Juli 1848.

Justitsministeriets Cirkulære af 29 Mai med Amtets Paategning af 15. Juni oplæstes. Det blev i den Anledning overdraget Sognepræsten at svare Amtet, at man var aldeles enig med Justitsministeren, samt at foranstaltede Betjændtgjørelse om, at saadanne Familier i enhver Henseende skulde anmeldes deres Trang for Forstanderskabet, der da vilde drage Omsorg for, at den blev opfyldt.

Tjenestekarle i Krigen.

Møde d. 8 Mai 1849.

Tjenestefolkes Fattigskat. Paa Grund af Krigens Gjenudbrud, vare flere af de i Vinter faste (2) Tjenestekarle afgaaede til Krigen; man optog derfor en Liste fra 1te Mai d. A. og overdrog Sognepræsten at faae den fremlagt til almindeligt Eftersyn.

Paa Omgang i to Sogne.

Møde d. 10 Marts 1852.

Anders Hede havde hidtil gaaet paa Omgang i Gjøttrup Sogn men der derfra var yttret Ønske om, at Hjettrup Sogn ogsaa maatte tage Del i denne Byrde, og man maatte erkende, at dette var billigt, vedtoges det, i det mindste som Forsøg, ogsaa at sætte ham paa Omgang i Hjet-

108
rup Sogn, saaledes at han, naar hans Omgang i Byerne er til Ende, begyn-
der ved Ørebro og derpaa gaaer Sognet igjennem, saa at han ender i Drø-
strup, for derpaa at gaae til N. Chr. Godiksen i Gjøttrup Sogn."

Fattighuset i Kluisby.

Møde d. 5 Mai 1852.

"Fattighuset i Kluisby er i saadan Stand, at det maa ansees for ufors-
varlig at lade nogen beboe det i forestaaende Vinter og der maatte derfor
enten bygges et nyt Hus eller ogsaa maatte de Fattiglemmer, der nu boe
der, indleies andetsteds. Forinden der blev tagen Beslutning herom, blev
det overdraget Formanden at henvende sig til Kammerjunker Lillien-
skjold samt til Sognefogderne i Kjettrup og Gjøttrup, for at indhente
den førstes Betænkning samt anmode de sidste om at forsamle hvert
Sogns Beboere og derefter indgive skriftlig Erklæring fra disse inden
d. 14. d. M., paa hvilken Dag der vil holdes Møde igjen, hvortil i denne
Sag saavel Politimesteren som Districtslegen indbydes af Formanden.

Ved et Møde d. 24. Mai 1852, bemærkede Sognepræsten at han i Over-
ensstemmelse med det i Mødet af 5. d. M. besluttede, havde henvendt
sig til Sognefogderne og de der nævnte Embedsmænd hvorfor han
fremlagde Skrivelse fra Sognefogderne og tilføiede, at han, da han
ikke havde modtaget Svarskrivelse fra Kammerjunker Lillienkjold
og Krigsråd Münster havde indbudt disse Mand til Mødet idag,
kun den førstnævnte havde indfundet sig. Man var fuldkommen
enig i at det nærværende Fattighus i Kluisby var ubrugelig og
saa forfaldent, at det ikke kunde repareres samt at det maatte an-
sees hensigtsmæssigere at opføre et nyt Fattighus, end at forøge
de Fattige anbragt i Leiestue. Da Gjøttrup Sognelæber i den frem-
lagte Skrivelse havde ytret Ønske om at deres Fattige ikke blev
anbragte i et Fattighus i Kjettrup Sogn, og man ogsaa samstem-
mede i at meget talte for et saadant Ønske, ansaa man det til-
strækkeligt at Huset indrettedes til 4 Familier, alene bestemt for
Kjettrup Sogns Fattige, dog saaledes, at det maatte ansees som en
Følgesag at Gjøttrup Fattige kunde anbringes i Fattighuset naar
der var Plads, og Omstændighederne tilraadte det, ligesom det og-
saa er en Følgesag at Gjøttrup Sogn tager Del i Opførelsen og Ved-
ligeholdelsen af Bygningen. Med Hensyn paa Bygningens Hør-

relse, ansees det hensigtsmæssigst at fortsætte følgende almindelige Regler: "Længde 14 Al. Bredden 10 Al. foruden Udskuddets i Enderne, og iøvrigt indrettet saaledes at hver Familie faaer egen Indgang; Eldsted og Luikaf til Toir og deslige, foruden Værelset.

Loiden paa Muren bestemtes til 2 3/4 Al., og derpaa lægges Mursliveren og ovenpaa samme Bjælkerne; Leergulv og Fjelloft. Kalkelovn i hver Værelse. Med Hensyn paa Pladsen, var det yttret af Hjettrups Beboere at det ansaaes hensigtsmæssigst at bygge Huset længere ~~ligger~~ i Sognet, og da man ogsaa for de Fattiges Skyld, navnlig for deres Nærhed ved Kirke, Districtslege og Præst, samstemmede heri, antog man, at Huset skulde opføres enten i Hjettrups Bye, eller dog i Nærheden deraf, hvorved det navnlig blev bemærket, at Pladsen hvor den gamle Skole staaer, maatte ansees passende, saafremt man iøvrigt kunde træffe det fornødne Arrangement med Skolelæreren, som har Ret til Bolig i samme saalænge hun lever.

Portonedsættelse.
Møde d. 29 juli 1852.

Følge Indenrigsministeriets Circulaire af 14 Mai d. A., er den ved Kongelig Resolution af 3 januar 1834 Fattigvæsenet tilstaaede Portonedsættelse af Forsendelse af Penge- og andre Pakkepost-sager ophævet.

Afskr. til Fjentslev Avis Fattighuset.
den 13 Marts 1926 Møde d. 20 Sept. 1852.

A. C. Fvalgaard. Oppførelsen af Fattighuset.
Møde d. 27 Sept. 1852.

Til det nye Fattighus bestemmes Pladsen nord for Ane Marie Toudals Hus, paa venstre Side af Landeveien.

Der blev truffen Accord med følgende Haandværksmand: Mårmester og Husmand Jens Meilhede af Hjettrups pastog sig Måsarbeidet for 38 Rd. 4 M.; han stillede Gaardmand Niels Jensen Møller paa Holmen som Cautionist, der vedgik

at han indestod for dets Udførelse. Gaardmand Niels Jensen Møller paa Holmen paatog sig Tømmerarbeidet for 37 Rd. 5 M.

Man antog ham gyldig og sikker for Udførelsen. Huusmand Lars Larsen i Kjettrup paatog sig Tækkearbeidet for 8 Rd., han antoges for paalidelig. Samtlige Haandværkere paatog sig Arbeidet uden Haandlangere af Tognet; dog skal Tognet ved leiede Folk og Heste lade Leret alle til at mure med. Arbeidet paategyndes saasnart de underrettes om at Materialerne ere tilkjorte.

Fattighuset.

Møde d. 1 Decbr. 1852.

Fattighuset var saavidt fremmet med Bygningens Opførelse, at det om frie Tid bliver færdigt. De indkjøbte Materialer havde kostet: Tømmer og Fjæl c. 100 Rd., Miuursteen og Kalk c. 80 Rd. Arbeids- løn efter Accord 84 Rd. 3 M. Imøde og Oglarmester Regninger resterende endnu saa man ikke kunde antage at Huset i det hele vilde koste under 300 Rd. Deraf havde man ved Salget af det gamle Fattighuus i Huusbye 143 Rd. som dog ikke blive disponible for til 11 Juni Termin 1853. Man mangler altsaa for Tiden den hele Capital. Hvorledes denne skulde tilvejebringes, derom dreiede Taler sig. Man blev enig om at søge at erholde et Laan paa 300 Rd. imod at tilbagebetale 200 Rd. til 11 Juni Termin 1853 og 50 Rd. til 11 Juni Termin 1854, og endelig de sidste 50 Rd. til 11 Juni Termin 1855. Den aarlige Tilbagebetalings Udredelse lignes under den aarlige Fattig- ligning. Hr. Kammerjunker Herredsfoged Lillienstjold, som var nærværende ved Forhandlingen herom, tiltraadte dermed Be- stemmelse. Gældet i Huerne i Fattighuset besluttede man at lægge i 2 Huur med brændte Miuursteen, hvis saadanne kunne er- holdes. De 2 Værelser som man ventede at blive beboede i Vinter, skulde der indrettes Spisekammer i saavidt dette kunde lade sig udføre i denne Aarstid. Kakkellorne til 2 Værelser skulde indkjøbes saasnart muligt til en lille Hørrelse, for en billig Priis. For- gangen skal pikkes med Kampesten i hver Indgang.

Fattighuset.
Nåde d. 30 Decbr. 1852.

De tilstedevæsende Forstandere tog det nye Fattighuus i Besigtigelse, for at paasee hvorvidt Arbeidet var fuldfoert efter Aaerorden. Muurarbeidet var der ikke videre at udsætte paa især da Været havde været særdeles ugunstig for slikt Arbeide, at det kun med den yderste Vanskelighed havde ladet sig udføre. Ogsaa maatte man erkjende, at der var anvendt mere Tid og Arbeide derpaa, end det vilde medtaget paa en anden og gunstigere Aarstid, saa Muurmesteren neppe vilde indgaa Tab, især da den ene Endemuur, strax efter Opførelsen i et Stormveir nedfaldt, og som han paa nye maatte opføre. I Erkjendelse heraf, bestuittede man at tilbyde ham 6 Skp. Byg og 4 Skp. Rug, imod at han paa ny opfører den nedfaldne Klorstenspibe, og lequideret Betalingen for at have nedlagt Muurstengulv i de tvende Stuer. Derom havde Forstander Loren Lassen at uindrette y. Meilhed, med hvis Arbeide og Forhold man forøvrigt fandt sig ganske tilfreds. Tommer- og Snekkearbeidet var udført mindre tilfredsstillende, da der ikke havde været de Naturhindringer for hans Arbeides Udførelse, som for Muurmesterens, dog klagede han over Materialernes Vaadhed, som skinder for godt Arbeide. Loftet var ugent og ikke hvolet efter Sammenpløiningen, dette lovede N. Jensen Midler at ville bekoste udført naar Loftet, efter at være bleven løst, blev bedre sammenstaaet. Tæppearbeidet var udført til fuldkommen Tilfredshed.

F. Kir hos Niels Knuds Kone i Nors.
Nåde d. 1 Marts 1854.

Et Almisselem Henrick Henriksen Andersen der uforandret vedblives at lide af Beemædder, lod anbrage paa, at blive bragt til Nors, for under N. Knuds Kones Pleie at blive helbredet. Forstanderskabet var villigt til at foie Foranstaltning i denne Henseende, men vilde først høre Districtslagens Mening desangaaende, hvilket Hr. Cappelan Synnestved (?) lovede at indhente. Huismand A. Jørgensen hos hvem den Syge er i Forpleining, lovede at gaae til Nors for at forhoie, om

H. H. Andersen der kan blive antaget, for hvilken Reise han forlangte 10 Rk. som tilstodes ham.

Fiinden død i Kollerups Klit.

Møde d. 18 Mai 1854.

Almisselem Andes Hede der havde gaaet omkring i Fognerne paa Klost, var bortløben fra sin Plads i Strand sidst i Januar M.d. d. A., og derefter fiinden død i Kollerups Klit d. 10 Marts d. A. hvorom fra Kollerups Sogneforstandeskab d. 11 Marts var meddelt Underretning.

Samme Dag blev han hentet herhid. Bekostningen ved hans Furd og Transport i Kollerup var 5 Mark, som var betalt og Awittering derfor meddelt. Begravelsen var bekostet af Fattigkassen efter Forstanderens Foranstaltning. Hans ubetydelige værdiløse Efterledenskaber bliver at tage i Gjemme til de kunne selges.

H. H. Andersen afsendt til Nors.

Møde d. 12 Juli 1854.

H. H. Andersen, tilligemed Henrik Pjerrers Søn Gregers, vare den 15 Juni afsendte til Nors for der at lægges i Cuius. Man havde erholdt Underretning om, at den første Patient især var i særdeles god Bedring. I Mødet d. 13 Sept. 1854, oplystes af et Brev af 4 August, angaaende ovenstaaende Syge, at de vare i god Bedring, og at Gregers var henfæstet i Klost, men kunde alligevel ikke undvære Lægetilbyen. (Han led af Værk i Lemmerne.) Forstandeskabet var uel tilfreds med hvad der var foretaget med disse Syge.

Mitte Niels Høns af Gjøttrup Sogn, som ansøgte om Hjælp af Communien til hans svage Søn Cuius. Man fandt Andragendet billigt, hvorefter det pålægdes Formanden at skrive til Hine Læde i Nors, om hun kunde tage ham i Cuius, paa Communien Regning.

Møde d. 8 Nov. 1854.

Gregers Henriksen der var lagt i Cuius i Nors hos Hine Læde paa Grund af Svaghed i alle Led, var hjemkommen som helbredet. Regning over hans Cuius m. v. under hans Ophold i Nors

fra 15 Juni til 24 Sept. d. A. var tilstillet Formanden. Beløbet 26 Rd. 22 Sk. i Postpenge, er af ham betalte til Steine Kudske hvis Qvittering fremlægdes. Dette bifaldtes af Forstanderskabet.

H. H. Andersen.

Møde d. 8 Nov. 1854.

H. H. Andersen forbliver ifølge indløben Skrivelse endnu i Nors, da han endnu ikke er fuldkommen helbredet. Forstanderskabet kunde ikke andet end ønske at han forblev der til han var ganske helbredet, især da han havde bedret sig noget, siden han den 15. Juni d. A. kom derop. Til Mødet den 15. Marts 1855, var indløben en Skrivelse fra Steine Kudske i Nors angaaende Gregers Henriksen, at han paany var bleven syg, og at hun havde taget ham under Cuius, hvorfor hun forespurgte sig, om Forstandersk. vilde udrede den deraf flydende Bekostning.

I denne Anledning havde Formanden svart ja, da G. Henriksen er Fattiglem i Kyettrup Sogn.

Til Mødet den 18 Mai 1855, var indkommen Skrivelse fra Steine Kudske i Nors angaaende H. H. Andersen, og hvori meddeles Fremgang til det Bedre. Tillige var dermed sendt en Regning paa hans Ophold der fra 15 Juni 1854 til 1 April 1855, a 2 Mk. og 8 Sk. daglig, foruden Doctor og Medicin under en ham paakommende Sygdom, der havde medtaget 10 Rd. og et Par Træskoe 5 Mark, hvilket ialt beløber sig til 127 Rd. 5 Mk. 8 Sk.. Til at betale denne Sum havde man ikke tilstrækkelig Penge i Kassen, heller ikke vil det paalignede Bidrag blive tilstrækkelig til at dække denne, saavel som de øvrige forestaaende Udgifter, hvorfor man vil se sig sat i den Nødvendighed at gjøre nye Rigning, og paa begge Communes.

af den i Kassen værende Beholdning 90 Rd., besluttede man at sende for det første, 50 Rd. til Nors til Afbetaling paa Gjalden.

Gregers Henriksen havde tjent i Nors siden Nov. 1854 og var etter bleven daarlig, men var saavidt helbredet og hjemkommen her til Sognet. For denne hans Helbredelse forlangtes ingen Betaling.

Niels Kolds Datter Ane Marie, der for Nytttrup og Gjøtttrup Communes Regning ligger paa Sygehuset i Aalborg, ønskede sig hidbragt for at bringes til Nors, da hun vedblev at være lige daarlig af Duenedde i den ene Fod. Dette Ønske fandt Forstanderskabet ikke at kunne opfylde. Hendes Ophold i Aalborg vilde blive kostbart, og foranledige den ovenstaaende berørte Søgning.

Ved Mødet d. 29 Nov. 1855, meddeltes, at Ane Marie Nielsdatters var i Slutningen af Octobers Maaned hidbragt fra Aalborg Sygehus, og er nu indlagt hos Faderen, Aftægtsmand N. Kold i Hønsbye paa Communes Regning. Hendes Tilstand er yderst daarlig, da hun aldeles ikke kan gaa paa den daarlige Fod. C. Vestergaard havde medtaget hende til Nors, som havde ordineret Medicin for hende, at bruge her hjemme, hvor hun igjen er hidbragt med C. Vestergaard, der for de dermed haavte Udgifter og Uleilighed fordrede 2 Rd., som man fandt var billigt, og bliver at udbetale ham.

Ved Mødet d. 4 januar 1856, forlangte Ane Marie Nielsdatters Forældre hos hvem hun har Ophold, 24 Rb. daglig for hendes Kost, Logi og Pleie hvilket man ansaa for billigt, og overlades til de nye Forstandere at træffe Accord om. For den syge Henrik Andersen der har lagt i Nors siden 15 juni 1854 var der beregnet til 1. Nov. 1855, betalt ialt 236 Rd.; Man maatte beklage, at den Omhu og Bekostning, der var viist mod dette Mennecke havde frøgtet saa lidt til hans Helbredelse. Der bliver at betale for hans Ophold og Pleie i Nors fra 1 Nov. 1855, hvilket saavel som hans fremtidige Ophold overlades til det nye Forstanderskabs Omsorg.

Ved Mødet d. 23 januar 1856, vedtoges det, at Henrik Andersen, som endnu er hos Thine Kusk i Nors hentedes hjem snarest muligt, hvorefter han indlægges i Fattighuset. Jens Hornum paatog sig at hente ham hertil. Da Niels Kold havde lovet at beholde sin syge Datter for 1 Mark om Dagen, vedtoges det at indgaae herpaa, og bestemtes det, at man endnu engang skulde forsøge den Medicin hun havde faaet af Thine Kusk, og som nu næsten var forbragt, da den tilsyneladende havde haavt en god Virkning.

7. Mødet d. 26. Marts 1856, meddelte N. Kold, at han ikke vilde beholde sin Datter længere, for den accorderede Betaling, 1 Mark pr. Dag. Sogneforst. P. Müller paatog sig at tage hende for samme Betaling, foreløbig for 1 Aar.

Ved Mødet d. 3. Dec. 1856, sluttedes der Accord med Lars Larsen i Kjettrup, om at bage ved egen Fldning for Chr. Mogensens Enke. Som Vederlag herfor, skulde han have $\frac{1}{2}$ Pd. Rug og 1 Rd. aarlig.

Henrik Andersen.
Møde d. 30 Juli 1857.

Henrik Andersen blev straks efter sin Tilbagekomst fra Nors indlagt paa Fattighuset, sammen med et Frientimmer, Johanne Thisted, som skulde pleye ham da han ikke var helbredet. Til Mødet ovenn. Dag, havde han tilskrevet Forstanderskabet, om at maatte blive taget i venerisk Gæis i Hjørring paa Commünens Bekostning." Derpaa kunde Forstanderskabet ikke indlade sig, da Lægen som stadig besøgte Henrik, ikke har kunnet erklære ham for venerisk, men at han lider af Beenædder i den ene Fod. Ved Mødet den 7. Sept. 1858, oplystes det, at han mod Forstanderskabets Vidende og Vilie, havde begivet sig til Kjøbenhavn, og der fremlagdes en af ham til Sogneforstandersk. stilet Skrivelse, ledsaget af en Attest fra Overlægen ved Almindelig Hospital Professor Larsen, med Begjæring, at han maatte indlægges paa bemeldte Hospital. Der "conceperedes" en Skrivelse efter et af Provsten forfattet Udkast, som fremlagdes, og denne Skrivelse bemyndigedes Provsten til at indsende i "verificeret" Afskrift til Prof. Larsen.

Ved Mødet den 24. Sept. 1858, besluttede man, at han uden Ophold skulde hentes hjem fra Kbhvn.

Møde d. 19 Jan. 1859.

Henrik Andersens Regning fra Kjøbenhavns Magistrat, paa 16 Rd. 75 Sk. for hans Ophold paa Ladegaarden og Hjemsendelse, fremlagdes. Amtet havde under 5 s. M. svart, at der ikke var til-

strækkelig Anledning til at sætte Personen under justitiel Tiltale.

Ved Mødet d. 16 Marts 1859, mødte Henrik Andersen og bad om nogle Skillinges til nogle Træler, hvoraf han troede at ~~have~~^{spore} en gammelig Virkning. Herpaa kunde man ikke indlade sig, men erklærede for ham, at man var beredvillig, hvis han var syg, at skaffe ham Cur of den ansatte Districtslæge.

Møde d. 15 Juli 1859.

Transport af en sindssyg til Aarhus.

For Fogneforstandersk. mødte Gmnd. i Strand Christen Jensen, og bemærkede, at han vilde befordre den sindssyge Tjenestekarl Henrik Mortensen til Helbredelses-Anstalten ved Aarhus, og indestaae for hans Tilstedeblivelse og gode Behandling i enhver Henseende, for en Betaling af $15 \frac{1}{2}$ Rd., (Af 2 Mænd fra Gjøttrup var tilbuddt at ville give det for 16 Rd.) og da paagældende var en paalidelig Mand, modtoges dette Tilbud.

Man udbetalte ham disse $15 \frac{1}{2}$ Rd.. Desuden leverede man ham en aaben Skrivelse til Helbredelses-Anstaltens Læge H. Prof. Selmer, og var i denne indklæbet Fortegnelse over den Syges Klædningsstykker, samt $12 \frac{1}{2}$ Rd. i Forudbetaling for 1 Fierdingaar.

Den 16 Juli 1859, vare vi Under tegnede forsambede med Districtslægen i Han Herredene, (Cantor) paa den syges Opholdssted hos O. Pedersen i Gjøttrup) for at tage under nogaagtig Overvejelse hvorledes den skulde forholde (sig) med den sindssyge Henrik Mortensen. Afseendelse til Helbredelses-Anstalten ved Aarhus.

Districtslægen meddelte efter Opfordring, følgende Oplysninger: Penge maa ikke medgives nogen Patient, hvorimod det er ønskeligt, om en mindre Sum til leilighedsvis Adspredelse og Opmunt- ring ~~for~~ for ham, kan deponeres hos Overlægen. Det er Anstaltens Begiering til dem, som besøge Indsendelse destil, eller ledsage ham destil, at dette saavidt muligt maa ske uden Anvendelse af Tvangsmidler, og uden at skuffe ham med Hensyn til Bestemmelserstedet. Hr. Districtslægen bemærkede paa Opfordring med Hensyn paa Behandlingen

under Reisen, at den nodvendige Forsigtighed skal vere at iagttage, saa fremt et pludseligt Alderbefindende skulde overfalde Patienten, ~~der~~ der huus det skulde vare brøst ugunstigt, ved at tage ind et Sted eller paa anden Maade se at beskytte ham. Med Hensyn paa Diaten, var intet at iagttage, naar ikke den sadvanlig Diæt maatte blive overskredet.

Arstern Jensen som var tilstede, blev gjort bekendt med det til Protokollen tilførte, og lovede, at han med største Omhyggelighed, og efter bedste Skionnende vilde behandle ham paa Reisen.

pt. Göttrup d. 16 juli 1859.

4. Underskrifter.

Møde den 21 Sept. 1859.

Henrik Andersen midte igjen idag og besvarede sig paa den af ham ofte gjentagne Maade over den Behandling han har nydt. Hans Klage gaar ud paa Store Kudske, hos hvem han mener ikke at vare tilfredstillende behandlet. Klagen var paa det Alvorligste undersøgt, og befanctes aldeles ugrundet, og sein hidrørte fra hans eget utilfredse Sind. Han erklærede tillige, at han ikke kunde komme ud af det med den ham tilstaaede Fattighjelp. Han forlangte flere Penge, mere Korn, Uld til Strømper, et Laagen og et Dyrveaar, samt Lærred til Skjorte, hvoraf han dog havde 2 som vare gode, og 1 gammel. Penge og Korn var tilstrækkeligt, og der var desuden tilstaaet ham et Tilleg af 1 Skp. Rug og 1 Skp. Byg i de 2 foregaaende Qvartaler, og man tilstod ham en lignende Forøgelse ved Uddelingen af 4te Qvartal.

Der tilstodes ham 1 $\frac{1}{2}$ Uld til Strømper. Et uldent Teppe, som havde været brugt til Lars Juessen, og nu var bevende hos Gregers Pøndergaard, overlod man ham, og Gregers Pøndergaard lovede at faa det til ham, og naar dette var modtaget, skionnedes han ikke at behøve noget Laagen.

Johanne Thisted midte ogsaa, og bemærkede, at hun ikke kunde uddelue at passe Henrik, da hun var gammel og svag, og hun tillige var ked af ham paa Grund af hans Urimelighed, og særlig siden Anne Katrine var flyttet ind i Fattighuset. Smidletid lovede Joh. Thisted at beholde ham til Njstaar, dog under den Forudsætning, at han ikke vilde give Anledning til ny grundet Besværing.

Møde den 9 Marts 1860 i Kiettrup Præstegaard.

Fognestorstanderskabet meldte, at Inger Marie Dige i Husbj var mistænkt for at være venerisk, og at hun sandsynlig stod i nær Forbindelse med en svensk Tjenestekarl Ole Larson paa Sogaard. I Henhold til Cancellistruelse af 20 Marts 1779, overdroges det Provsten at træffe Foranstaltning, idet man bemærkede, at Lars Olsen og Peter Kornium sandsynlig burde undersøges med det samme (!!).

Samme Dag tilskrev Fognestorstanderskabet Amtet i Thisted følgende: I et idag afholdt Fognestorstanderskabsmøde blev det yttret, at Husværende i Husbj i Kiettrup Sogn, Ugift Inger Marie Dige, sandsynlig led af venerisk Svagthed, og at det ikke var uantageligt, at en hos Gieren af Sogaard tjenende svensk Karl Ole Larson ligeledes led under denne Svagthed.

Ved at gjøre mig (Provsten) den Ære i Henhold til Cancellistruelse af 20 Marts 1779, at anmeldte dette for (det hvide Amt?), tillader jeg mig tillige at yttre, at det vilde være ønskeligt, om Husmændene Lars Olesen og Peter Kornium, ligeledes i Husbj, ved samme Leilighed blev synede. (Brevet blev givet til J. Chr. Jørgensen, som lovede at besørge det.)

Møde den 2 April 1860.

Inger Marie Dige var transporteret til Thisted Sygehus. Der fremlagdes Skrivelse om hende fra Amtet til Provsten med Tilladelse, at hun der maatte ombringes, og bemærkes i samme Skrivelse, at Distriktslegen var anmodet om at tage Syn over de andre Føge, som vare indmeldte for Amtet. Befordringen siges Amtet, skal afgives som andre Fognestorsordre. Fognestorstanderskabet havde leiet Sivert Jensen for en Betaling af 5 Rd., hvilket bliver til ham at udbetale; men iøvrigt overdroges det Provsten at skaffe Afgjørelse tilveie, af hvad der mentes med Amtets Udtryk.

Til Henrik Andersen skal skeppes en Øltonde, hvilket Møller (Skolelæreren) uelwillig paatog sig at besørge.

Hermed er afskrevet det interessanteste af de af mig idag, den 4 Okt. 1925 afleverede Protokoller
A.C. Svalgaard.

Afskrift
af Protokol No 2
for Kiettrup og Gottrup Sognesforstanderskabs
Forhandlinger begyndt d. 15 August 1848.

Valg til Rigsforsamling.

Ved Mødet d. 15. Aug. fremlagdes Protocollen, hvori Valgerne vare indtegnede, og der fandtes kun Anledning til at gjøre Bemærkning ved Poullund og Demmeche: „at de endnu ikke havde fyldt det 30. Aar, men dog vare optagne, da de muelig kunde fylde det inden Valget sker og saaledes kunde komme i Betragtning efter Valglovens Paragraph 7.“

I Anledning af en eventuel Colera Epidemi, emedes man i et Møde af 30 Aug. 1848, om følgende: „Der bliver et henvende særegen Opmærksomhed paa ethvert pludseligt Fald, ligesom ogsaa paa noget fra de sædvanlige Sygdomstilfælde forskielligt Fald, nemlig stærk Diarhe i Forening med Flokke (?). Omsaadanne Tilfælde bliver Sognepresten strax at underrette til videre Foranstaltning.“

Af Utensilier, saaledes som disse navnlig findes specificerede i Sundhedscollegiets Anvisning, vedtog man ikke at anskaffe Noget for Diætetikket, men derimod drage Foranstaltning til, at de fornødne strax kunde skaffes tilveie, hvorved Districtslegen. (Krigsråd Ramløse) dog bemærkede, at man istedenfor Badekar kunde i al Fald midlertidig benytte sig af store Brygger. Kar. Senge. Klæder maa enhver Syg selv medbringe, forsaavidt han vil benytte Sognets Localer. Der blev vedtaget, at drage Omryg for, at 4 Syge-Passere - 2 af hvert ~~Sogn~~ Kion, have i Beredskab til hvert Sogn.

Skolevasenet - Skolemøkket.
Listerne, de sidst dicterede, leveredes approberede til Skolepatronen

Raulund af Kiettrup og Forstander P. Vadmann at levere til Skole-
Patron Jørgen Pedersen af Göttrup. I Forkiendelse hermed fremlagdes
Kollerup Forstanderskabs Skrivelse af 11 f. M. som svar paa Skrivelse
herfra af 4 s. M. angaaende Aagaards Tieneste Dreng, hvoraf
fremgaar, at Louises Søn hører til Kollerup Skole, men de andre
til Kiettrup Skole. Derefter mødte der 10 Piger og Dreng, eller
disses Forældre eller Husbønder, med 3 Sk. daglig for hver forsaamt
Dag.

Feste Udredelse.

Man enedes om at foranstaltte Ligning over 130 Rbdln. paa
hele Districtets Hartkorn, i den Formening, at man saaledes let-
tere kunde ordne Sagen med Amtsraadet. Det blev overdraget For-
manden at foranstaltte Ligningen lagt.

Göttrup Sogns Kort.

Skrivelse herom af Gaars Dato fra Sognefoged A. Christensen
fremlagdes. Man overdrog til Formanden at svare, at Sogne-
forstanderskabet ikke kunde indlade sig paa denne Sag, men
at man haabede de paa Restanter godvillig vilde betale, iag-
tet man rigtig nok maatte anse det for et have været rettest,
om man forinden noget Løfte gaves til Justitsraad Birch,
haude forlangt Kortet istandsat af dem som haude reuet det
etc.

Piggeværer.

Regning fremlagdes fra Sognefoged A. Christensen i Göttrup
paa 8 Rd. 2 M. 2 Sk. - Da Kiettrup Sogns Regning i denne Sag
ikke var tilstede, besluttede man at opsette Afgjørelsen til
næste Møde.

Frivilligt Sammenskud.

Følge Lillienfeldts (Politimester) Skrivelse af 9 f. M. vare de
Bidragydende tilsagte til at møde med deres Korn Tirsdagen
d. 11 s. M. ved Beistrups Strand. Da man ikke vidste om

nogen var udebleven, blev det overdraget Formanden i den Anledning at henvende sig til Lillienstjold med Forespørgsel.

Pölvotii.

Ingen havde tegnet sig paa den i denne Anledning ombaarne Endbydelse, som fremlagdes med Formandens derhen hørende Skrivelse af 4 p. M.

Herved hævdes Forhandlingerne med vore Kunders Underskrifter.
Hilbertus
Bentzen
d. 30. Marts 1848.

Dombier. P. Nielsen Vadmann. Niels Chr. Godiksen.

Aar 1848 22 Sept. afholdtes af os Undertegnede et overordentligt Forstanderskabsmøde i nedenstaaende Anliggender:

Husmandsarrangering.

Man gienneengik omhyggelig Arrangeringstestemmelserne især i S. 1, og enedes derefter om at træffe saadan Beslutning, at medens Inrekrutningsarbejdet udførtes efter de hidtil gjældende Bestemmelser, i hvilken Anledning nærmere Endstilling i alt Fald bliver at gjøre om de Veistrækninger der maatte betragtes som Postruter, og der derimod leides til alt øvrigt Arbejde som bliver at forrette. Der toges idag Bestemmelse med Hensyn paa Brevbæring for Kiettrup Sogn: at det Būd der leies til Brevbefordring for dette Sogn, møder tre Dage ugentlig paa Herredets Contoiret: Søndag, Tirsdag og Fredag Formiddag Kl. 10, og derfra ufortoiet befordre Brevene, saavel i Sognet selv som til de nærmeste Sogne; og Göttrup Sogn, at Būdet møder de samme Dage ugentlig Efterm. Kl. 4 hos Sognefogden, og paa samme Maade befordre Brevene i disse Dage, og desuden ethvert Brev som bringes ham til Befordring fra andre. For Kiettrup Sogns Vedkommende opfordrede man herefter de Tilstedeværende som kunde have Lyst til at paatage sig Arbejdet, og ^{der} tog derefter Husmand Anders Simonsen i Husbysig dette for 20 Rd. 3 M. - Tyve Pigsbankedaler 3 Mark - at regne fra 1ste Oktober.

d. A., og derpaa i eet Aar til 1ste Octbr. 1849. For Gottrup Sogns Vedkommende kunde ingen saadan Accord treffes, da kun saa vare tilstede, iagtet de vare anmodede om at møde, hvorfor Forstanderen der saavidt muligt paatager sig at træffe en saadan for samme Tidssum.

Husmandsarrordning.

Køde d. 8 Nov. 1848.

Der fremlagdes en Skrivelse fra Sognepoged Anden Christensen, hvor efter Brevgangen i Gottrup var bortliveret for samme Tidssum som i Kiertrups Sogn, til Husmand Jacob Thomsen for 11 Rbdlr.

Førrigt vedtog man at forstaa Husmandsarrordningen som følger: Indkastning udføres aldeles efter samme Regler som hidtil, og bliver herved at bemærke, at Veistrekningen fra Kilm Skiel til Aggersborg Skiel, fra Hoi Broen igiennem Gottrups sønden Bierget til Broen ved Aggersborg Skiel mellem Ullerup og Bierget (Ullerups Bro) er en Postroute, og derom har Formanden at giøre Indberetning til Amtmanden. Paa Grund heraf bliver et nyt Regulativ for Indkastning at forfatte i Gottrup Sogn nærmest med Hensyn paa de Husmand og Funderster, der paa Post-Ruten kommer til at lørette Arbeide, hvor med forholdes saaledes, at Forstanderen i Gottrup i Forbindelse med Sognepogeden, som var tilstede, og lovede at giøre det, forfatte et Udskat, som vedtages af Forstanderskabet, (og) bliver at indsende til Politimesteren. I Kiertrup og Gottrup Sogne, formenes at høre til Postruten, Veistrekningen fra Gottrup-By, forbi Drebo over Skierpinggaard igiennem Husbly til Manstrup, hvilken Veistrekning beføres af en ri-dende Post. Da det imidlertid ingen Landevei er, og det maasko der efter vil være tvivlsomt, hvorvidt det vil blive betragtet som Postroute, har Formanden at giøre Forespørgsel til Amtet i denne Anledning. Antages det for Postroute, bliver nyt Regulativ ogsaa med Hensyn herpaa, at lægge paa samme Maade som nevnt for Gottrups Sogn.

Veiarbeide

udføres ligeledes som hidtil, dog med den Begrændsning, at

Husmænd uden Hartkorn, og Funderster aldeles intet hermed har at gjøre

Klitarbeide

betrægtes som henhørende til det Arbeide der paahviler Hartkornet, og udføres derfor i Forening med Gaardmændene, af alle de Husmænd som have Hartkorn, saaledes at flere Husmænd slæses sammen til 1 Tønde Hartkorn.

Skole og Fattig-Væsenet

udføres saaledes, at alle Kiøster udføres af Gaardmænd aldeles som hidtil, medens de leies til alt Gangarbeide.

Kirkearbeide

udføres af Gaardmændene alene, og bliver i den Anledning Gaardmændene i begge Fogde, men hver for sig, at sammenkalde, for at faae afgjort, om de ville have leiet til Arbeidet, eller forrette det in natura.

Krigsskat.

Skriuelser fra Amtsstuen af 19 Sept, hvori uddedes Oplysning om Husmænd som er i Krig, fremlægdes, og oplygte Formanden, at han efter Conferencæ med Lægdsmandene havde under 27 f. M. indmeldt i Kiøstrup Hans Kiøldsen og Poul Aggerholm, og i Gottrup Christen Pedersen Meilbøde, og flere befandt sig heller ikke af Forstanderskabet at kunne komme i Betragtning.

Afskrivet af A. C. Svalgaard
d. 27 April til Ejendomsbetjenten

Heste-Udredelse.

Ligningen var lagt, som bestemt i sidste Møde, og Bekjendtgjørelse sket til Bønderne, hvorefter Optællingen var sket, men Alt var endnu ikke indkommet, hvorfor Anders Botthøll i Thorsup, af hvem Hesten var kjøbt, endnu kein var udbetalt 100 Rbdls. Paasnat Resten var betalt, som er 30 Rbdls, har Formanden til Amtet at indgive Begjæring om at faae disse 130 Rbdls. refunderede. I Forbindelse hermed fremlægdes en Skriuelse fra Lillienstjold af 1ste d. M., hvori ønskes Oplysning om nogen vil modtage de udstreemte men ikke afleverede Heste paa Foder, navnlig til 1 Rb. Mad om Dagen, hvorhos Form. opl.

124
om, at han havde sendt denne Skrivelse til Soballe, for ved den Comitees
Hjælp, som havde indskribt Hesten, at erhverve den begjærede Oplysning.
Soballe oplyste, at And. Rottbøll til ham havde erklæret, at Hesten
for dette District var afleveret i Thisted, og at han Soballe paa Grund
deraf havde troet ikke at burde indhente nærmere Oplysning.

Sogneforstanderskabet vedtog at svare, at her i Districtet neppe var no-
gen, hvis Lærlighed vilde være til at modtage en saadan Hest, men
man antog, at den foreslaaede Betaling af 1 rbm. ikke var upassende.

Piggeværer og Krædt.

En Del af Krædet i Gottrup var allerede uddelt til nogle, som i dette
Sogn havde Geværer, medens det i Kiertrup, tilligemed Hagl, berode hos
Befalingsmanden Procurator Toft. Sognefogeden i Gottrup anmode-
des om, og lovede at kreve det Udleverede tilbage af Modtagerne, og
det vedtoges at giemme alt Krædt og Hagl, dels hos Sognefogeden i
Gottrup, som dertil erklærede sig villig, dels hos Procurator Toft hvis
Erklæring i denne Henseende bliver at indhente. Der fremlagdes en
Regning fra Sognefogeden i Gottrup paa Piggeværer, paa 8 Rbd. 2 M.
2 Sk., og Skolelær. Møller oplyste om, at han havde betalt af de hos
ham berodende Fattigkasse-Penge, 5 Rbd. 4 M. Form. hemyndigedes til
at betale foreløbig af Fattigkassen under Christensens ovennævnte Reg-
ning. Forrikt have Forstanderne, ved Hjælp af Tofts Liste, at indhente
nøiagtig Oplysning om hvor Geværerne ere, og affordre Embær, som
ikke vil selo belaste sig selv. Naar saadant er sket, bliver nærmere
Bestemmelser at tage.

Tjemestefolk.

Under disse vanskelige Omstændigheder ansaa Sogneforstanderskabet
det for Pligt at paase, at ingen Tjemesteplichtig gik ledig, og navnlig
ved Sognefogedernes Bistand at skaffe sig Huusfolk i denne Hæn-
seende, og derpaa gjøre fornøden Fordberetning. Det blev overdraget
Formanden at indberette Huusmand Jens Thomssens Søn Peder, som
formentlig burde tage Tjemeste.

Da Moderne om Vinteren fordrede baade Lys og Varme, og Skolelær-

145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

Hervedes Forhandlingerne med vore Henders Underskrift.
8 Underskrifter.

Piggevarer.

Møde d. 5 Januar 1849.

Tofts Paraskrivelse af 7 d. M. (skal form. være f. M.) oplæstes, Forstanderne i Kiettrup og Göttrup Sogne, overdrages nu paa det strengeste at indkræve disse eller Betaling for dem. Kriidt og Kigler ligger for Kiettrup Sogn i Gjæmme hos Toft, for Göttrup Sogn var Underretningsskats indløben fra Sognefogeden, der derom bliver at erindre.

Postvei.

Amtets Skrivelser af 21 f. M., med Hensyn paa Postveiene i Districtet, oplæstes, hvorefter ingen Postvei anses at gaa i Kiettrup Sogn. Man troede det ikke hensigtsmæssigt at gaa ind til Generalpostdirektionen med Forespørgsel i denne Sag, men lod det berøe ved Amtets Skrivelser.

Tiemestefolkes Fattigskat.

Møde d. 8 Mai 1849.

Paa Grund af Krigens Gjæmmebrud var flere af de i Vinter faste Tiemestekarle afgaaede til Krigen. Man besluttede derfor at optage en Liste fra 1ste Mai d. N., og idet man opførte paa denne de Karle, man for Tiden vidste, overdrog man Sognepresten at besørge dem fremlagt til almindeligt Eftersyn.

Landsepigge.

Regning fra Hr. Rønnum paa 1 Rbdlr. anvistes til Udbetaling af Forstanderskabets Klasse. afskrevet til Færdsels Avis d. 14 Maj 1926.
A. C. Fvalgaard.

Postvæsenet.

Forslag fra Generalpostdirectionen om Brevleveringssteder og Landpostbude, tillige med Lillienstjolds Skrivelse af 9 Dec. f. A. - Roulund, der paa Forstanderskabets Vegne havde overværet et i den Anledning i Fjerritslev No. afholdt Møde d. 11 Jan. d. A., underrettede om, at der blev gjort Forslag til Directionen om Oprettelse af en Person-Post mellem Aalborg og Thisted, med Postcontoir i Fjerritslev; samt at Pakke-Posten, som gaar mellem Thisted, Løgstov og Aalborg, kom til at gaa over Fjerritslev isteden for som nu giennem Gøttrup.

4 Skillingssubskription.

Indbydelse fra Thisted, i Lighed med den ifjor, var tilsendt Forstanderskabet, men, da man ansaa en egentlig Optæmning baade for byrdefuld og uhensigtsmæssig paa Landet vedtog man efter nogen Tids Forløb at iudstede Indbydelse til Bidrag en Gang for alle i dette Aar. Dog blev det paalagt Formanden, som oplyste om at han, iagtet gientagne Anmodninger, ikke havde modtaget tilbage, den Liste, som Roulund havde paataget sig ifjor at besørge, atter derom at henvende sig til Roulund.

Cholera.

Man vedtog at henvende sig til Fjeldmægten Bredstrup, om man kunde leie Krigsraad Ramlöses ledige Gaard, og samtidig henvende sig til Amtet, om det fornige Sygehus-Inventarium maatte tages i Brug her, samt gjøre for Amtet Bemærkninger om det vanskelige i at finde passende Localer paa Landet.

Vagt ved Aggersund.

Efter Formandens Forslag var der under 29 Mai d. A. gjort Indstilling til Herredsfogeden, at den Vagt der afgives ved Aggersund, for det Tilfælde, at en Hær-Afdeling skulde føres derved, maatte ombyttes med et leiet Båd; men Herredsfogeden vilde ikke gaa ind derpaa, og Forstanderskabet havde ikke syntes det var Umagen værd at indstille Sagen til Amtet.

Akt. af Di. Tøft, Vesterby,
d. 28/11 1855.

Krædt og Hagel

var ikke fundet Leilighed til at sælge endnu.

Krigernes Familier.

Man havde sørget for deres Arbejde ved at inddele Fognet i visse Distrikter; og til de mest Trængende tilstod man smaa Bidrag af Fattigkassen uden at henregne dem til Fattiglemmer.

Fabriksvæsenet.

Skrivelse herom af 25. f. M. fra Lillenskjold, havde circuleret og fremlagdes idag. Det overdroges Formanden at anføre i Kiettrup 1 Vindmølle med 1 Melquærn og 1 Mand, 1 Vandmølle med 1 Mel- og Grube-Quærn med Sigtværk og 1 Mand, Drejels-Væveri med 3 Mennesker, og 1 Alkiesmed med 1 Mand; i Gottrup, 1 Vandmølle med 1 Mel- og 1 Grubequærn og Stampeværk og 1 Mand.

Tiltale til Zyderne

fra H. M. Kongen af 29 Juli d. A. havde circuleret og fremlagdes idag. Af de tre tilsendte Exemplarer, bevares 1 ved Arkivet, 1 hos Møller og 1 hos Jørgen Pedersen.

Mindesten ved Fredericia.

Indbydelse hertil havde circuleret, og fremlagdes idag. Da Forstanderskabet var enigt med de af Flere, og navnlig af Oberst Baggeren, imod et saadant Mindesmærke anførte Grunde, besluttede man intet videre at foretage sig i denne Sag.

Gymnastik.

Nide d. 13. Marts 1850.

Af Hr. Pastor Damkjær var indsendt Forslag til Anskaffelsen af et fuldstændigt Apparat ved Gottrup Skole. I denne Anledning yttrede Forstanderen af Gottrup, at hvis det bekræftes sig, at Gottrup Fogns Børn staaer betydelig tilbage i Gymnastik vil Anskaffelsen af den af Hr. Pastor Damkjær foreslaede fuldstændige Alarve-maskine være mindre noduendig, da man med Grund kün-

de antage, at Børnene lettere øves i den hidtil brugte 2^{den} Grad (?) og da denne nu er, saavidt vi kjende, paa Kjettrup nær den almindelig eksisterende, og dens Mangel hos os let skulle og kunne blive afhjælpne, saa ansees det for overflødig at anskaffe et fuldstandigere Apparat, hvortil Skoleanordningerne ei heller gjør videre Træb, hvorfor vi haabe, at Sagen kan stilles i Berø.

Af samme Mening var Søballe og Anders Gregersen, hvorimod Hr. Roukind og Skolelærer Møller var af den Mening, at et fuldstandigt Apparat burde anskaffes.

Legestuer.

Angående disse var til Forstanderskabet indsendt en Skrivelse fra Hr. Pastor Dambyer, at man skulde indgaae til Politimesteren, at der kun gaves Tilladelse til 3de Legestuer aarlig, og allene efter Forstanderskabets Ambefaling. At Forstanderskabet træffer Foranstaltning, at den ovennævnte Ambefaling kan skee paa hensigtsmæssig Maade, : at Forstanderskabet lader sig representere ved de fremtidige Legestuer, og passer, og at disse ophøre til det forskrevne Klokkeslet. Man bifaldt at ville gaae ind til Politimesteren med Forestilling om, at Legestuer ikke gaves for hyppig, eller paa de store Høitidsdage, hvorimod man ikke syntes om at lade sig representere da Forstanderskabet ikke havde nogen Politimyndighed til at kunne indvirke paa en saadan Forsamling.

Aftræuet til Fremtiden d. 20. May
1926
J. E. Ludvigsen.

Piggevaer.

Man besluttede at lade Salget af disse berøe for det første.

Forsars-Ferierne.

for Skolebørnene skulde ophøre saaledes at Skoleundervisningen igjen kunde begynde den 10 Juni, hvis Sognepræsten ikke har noget derimod, og inskede man, at Undervisningstiden blev som de sidst foregaaende Sommere, om Formiddagen fra Kl 6 til 12 for begge Klasser.

Markarbeides Udførelse

for de i Krigen værende Hæusmand. Man besluttede at lægge den ifølgte Inddeling til Grund og saaledes fordele visse Gaard- og Hæusmand til hvert af Krigerens Hæus, i Forhold efter disses Størrelse og bestemme en solid Mand i hvert District som kan besørge Tilsigelsen, og til hvem Krigerens Hæus kan henvende sig naar hæn behøver Arbeide udført. Denne Bestemmelse vilde man næste Søndag lade bekendtgjøre ved Kirkestevne, for at den kunde blive almindelig bekendt for Byboerne.

Mads Christensen i Trostrup mødte personlig for Forstanderskabet og besvarede sig over, at Svend Pedersen i Snorborg vilde hindre ham i Brugten af hans Hæus og Hæus. Da Mads Christensen er Almisselig, maa Forstanderskabet antage sig ham og besluttede derfor at tilskrive Svend Pedersen, at enhver Forrættelse mod Mads Christensen, vilde ansees som uøvet mod Forstanderskabet, der ad lovlig Vei vilde drage ham til Ansvar.

Andragende om Gæstgiveribevilling.

Møde d. 18 Juli 1850.

Pöballe androg for Forstanderskabet at han ønskede Bevilling paa at anlægge Gæstgiveri i hans Afbyggersted vest for Skjerpingsgaard, da saadant kunde ansees meget hensigtsmessig for de mange som søge Skjerpingsgaard, og ofte maae opholde sig længe ved Tinget; saa overdroges det Formanden at anbefale hans Ansøgning paa det bedste.

Mindesmærke ved Fredericia.

Møde d. 20 Sept. 1850.

P Anledning af Plaget ved Fredericia var adskillige Gudbydelere til Tegning af Bidrag i ovenstaaende Anledning indløbne.

Sogneforstanderskabet vilde ligesaa lidt nu som tidligere, interessere sig for denne Sag.

Skoleveseniet.
Møde d. 7 Nov. 1850.

"Strøms Himmelleger" var ved Directionens Skrivelse af 21 f. M. tilladt at benytte, hvorfor Sognepræsten inderrettede om, at han i Taab om at Sogneforstanderskabet intet vilde have derimod at erindre, havde bestilt 25 Exempl. til hver Skole. Sognepræstens Foranstaltning billigedes.

Auktion over adskilligt Tømmer, som var leveret ved Kiettrup Skoles Reparation, afholdtes, og bla. a. solgtes en Tiseretønde for 1 M. 10 Sk.; disse Penge skulde indgaa i Sogneforstanderskabets Kasse, da "Tiseretønden var benyttet ved Bønnen".

Bidrag til Gaarde og Faldnes Efterladte, samt til Læred til Feltkapper.

Møde d. 18 Dec. 1850.

I Henhold til de Opfordringer, som tidligere var giorte om det første Plags Bidrag, samt i Henhold til Skrivelse fra Lillienstjold om de sidste, opfordredes de Beløvere, som netop idag var temmelig talrig tilstede til paa denne Maade at møde vor Armé med Erkiendtlighed. De Tilstedeværende tegnede ikke aldeles ubetydeligt.

Soballes Ansøgning om Giestgiveri.

Møde d. 6 Jan. 1851.

Denne var indleveret til Forstanderskabet d. 27 f. M. og af Form. anbefalet paa det bedste, i Henhold til Beslutningen af 18 juli f. A., og tilbageleveret Soballe. Paa en Skrivelse fra Lillienstjold af 27 f. M., med Protest fra Jørgensen (Apothekeren?) og Poulsen, blev det overdraget Form. i Svarskrivelsen at oplyse om dette.

Fest for de hjemvendte Krigere.

Møde d. 21 Febr. 1851.

Denne Dag afholdtes et overordentligt Møde, for at tage Bestemmel. se om en Fest i ovenstaaende Anledning. Formanden havde til at

Udleveret af A. P. Sørensen
til Fremtiden Arns d. 3 Febr.
1851.

overvære dette Møde, indbødte Hr. Prokurator Taft som med stor Beredvillighed og smagfuld Indsigt havde bidraget til at arrangere de Fester, som de foregaaende Aar vare holdte i lignende Anledning, og havde denne Mand ogsaa velvillig fulgt den til ham rettede Indbydelse. Formanden fremlagde et skriftligt Forslag af ham til en sliq Fests Afholdelse. Man vedtog enstemmig, at der burde afholdes en Fest, og bestemte i den Anledning som følger: Festen begyndes med en høitidelig Aften gudstieneste, hvortil efter Indbydelse Krigerne med deres Koner eller Piger, samt saa mange af begge Menigheder som kunde have lyst dertil, samles i Præstegaarden, for i sluttet Tro at følges til Guds Hus. Form. foreslog at Gudstienesten ledsagedes med blæsende Instrumenter, men da man af pekuniære Hensyn ikke enstemmig gik ind herpaa, satte han det under Afstemning, hvor ved det vedtoges, at som foreslaact Gudstienesten begynder Kl. 4 $\frac{1}{2}$. Efter indt Gudstieneste adskilles ^{der} paa Kirkegaarden, for at samles til den anden Del af Festen, som bestaar i Spisning og Dands.

Man betølagede, at der ikke var et Locale at overkomme, som kunde rumme de Indbødne fra begge Fogne, og at denne Del af Festen derfor maatte holdes særskildt i hvert Fogn, og mente man, at den kunde holdes i Kietrup hos Ole Mr. Luendsen og i Göttrup hos Thom. Nielsen. Festen mentes at kunne afholdes Onsdagen d. 5 Marts. Med Hensyn paa Udgiften vedtoges, at de til Kirkefesten, udredes af Komünens Kasse, de til de andre Fester, ved frivilligt Tammenskiud, hvortil man iverbyede de Forslag, som ombæres af Forstanderne, hver i sin Fæds.

Hr. Taft lovede med stor Beredvillighed at assistere ved Arrangementet.

Festen for Krigerne

Møde d. 12 Marts 1851.

Festen for Krigerne var afholdt ved Gudstieneste, som bestemt, og

et Bal, som dog i Gøttrup Sogn var holdt Fastelavnssøndag, hvor om Forstanderne erklærede, at Grunden var at andre unge Mennesker ønskede at deltage, og ikke kunde deltage den bestemte Onsdag, samt at man havde ventet ment det vilde blive for sildigt at tage til Bal efter Quidstienesten. Uagtet det altid var ønskeligt at Forstanderskabets Beslutninger pünktelig udførtes af Forstanderne, mente man dog, at Grunden talte for den skete Afvigelse.

I Kiettrup var Festen afholdt om Onsdagen som bestemt, men det var forebragt at A. Gregersen og J. C. Larsen, (begge af Forstanderskabet) havde arbejdet imod samme, og for en mindre Fest i Oslev, hvorfor Formanden havde forfattet Forslag til Indstilling til Amtsraadet, som oplæstes. Roulund yttrede, at eftersom J. C. Larsen senere havde deltaget i Festens Afholdelse, burde han ikke berøres i Indstillingen til Amtsraadet, som derimod burde gælde om A. Gregersen. Samme Mening tiltraadte Mølle, J. E. Jørgensen, Peder Vadmann, hvorimod Loren Larsen og Jørg. Pedersen syntes at Indstillingen til Amtsraadet burde bortfalde. Indstillingen blev dog at formilde, saa at der blot ^{blev} henstillet til Amtsraadet, hvad der er uindgivet. I Gøttrup havde det Indkomme dækket Udgifterne, hvilket ikke havde været Tilfældet i Kiettrup; men endelig Opgjørelse kunde ikke fremlægges. De tiloversblevne Lysestumper kjøbtes og betales idag af J. C. Larsen med 7 Mark 14 Sk.

Gymnastik.

Møde d. 5. Mai 1851.

Skoledirectionens Resolution af 27. Marts d. A., hvorefter et nyt fuldstændigt Apparat bliver at anskaffe ved Gøttrup Skole, havde circuleret, og fremlagdes idag. Skolepatronen (Roulund og Jørgen Pedersen, henholdsvis for Kiettrup og Gøttrup Sogne) erklærede, at han ikke vilde udføre denne Beslutning, med mindre Directionens Resolution kom til Sognebeboernes Kundskab. Sognepresten lovede, uagtet han maatte gjøre Skolepatronen opmærksom paa det høist upassende, og for ham rimeligvis betænkelige i at erklære, at han ikke vilde udføre, hvad der blev ham fore-

skreven af Directionen at foranstalte en passende Bekjendtgjørelse af Directionens Resolution, enten ved Møde, eller ved Oplæsning ved Kirkestæne, og, naar saadant var sket, maatte Skolepatronen ufortøvet tage fat paa Sagens Udførelse.

Afskrift til Hjemslev Avis d. 18/6
1926.

Anbringelsen af Districtshestene.

Møde d. 20 Mai 1851.

I dette Møde bestemtes, at leie en Mand til at hente disse i Thisted, og man enedes om at afholde Licitation med Hensyn paa Districtshestene, førstkommende Fredag E.m. og blev det overdraget Form. at undersørette Bøvorne af Göttrup Sogn, samt gjøre den fornødne Meddelelse til Thorup Klim Forstandskab, af hvis District 100 Tdr. Hartk. hore til det henværende Lejd. Ved dette Møde d. 23. Mai, var et Medlem af Klim-Thorup Forstandskab, Gaardm. Mads Godtikesen i Faarvæk tilstede, og deltog i Forhandlingerne. Man enedes om at bortlicitere Hestene for et Aar, og det laveste Hestenummer tilsloges Poulvind til Sogaard for 17 Rbdlr., og det høieste Hestenummer tilsloges samme for 13 Rbdlr. Der gjøres ingen Fordring paa Caution.

Gymnastik i Göttrup Skole.

Møde d. 7 juli 1851.

Efter at Skoledirectionens Resolution af 27 Marts d. A., hvorefter et fuldstandigt Gymnastik-Apparat skulde anskaffes, var overensstemmende med den i Mødet d. 5 Mai fastsatte Maade, bleuen bekjendt for Fognet ved at ligge til alm. Eftersyn hos Fognefogeden, havde der yttret sig et almindeligt Ønske om at denne Sag paany maatte blive tagen under Forhandling, for om det muligt kunde træffes en Forandring i den af Directionen tagne Beslutning, hvilket Ønske ogsaa havde viist sig der, at Bøvorne havde indstævnet Forstandeskabet og Skole-Direktøren til at høre (føre) Mand idneemt inden Retten til at tage Sagn over, hvorvidt det nuværende Apparat kunde siges at vere ubrugeligt og var derefter Udnevnelse sket til Thingaføigte Løvsedag. For at imødekomme Bøvornes Ønske, havde Fognepresten anmodet om

om at møde idag for nærmere at forhandle Sagen, hvilket han havde gjort allerede forinden han vidste at man ønskede Sogn optagen. De Tilstedeværende erklærede paa deres egne og de øvrige Betsvers Vegne, at man især af to Grunde ønskede ikke at anskaffe noget nyt og fuldstændigt Apparat 1. fordi man troede, at Apparatet i al Fald med en ubetydelig Reparation kunde benyttes som det var, og fordi man frygtede for, at den forestaaende Skole-Reform skulde ogsaa medføre en Forandring i Gymnastiken, og man derfor ansaa det rettest at oppebie hin Reform, hvorhos man i Almindelighed yttrede, at man var uwilligt til at giøre denne Bekostning, saalænge man saa Sognene rundt omkring med Unyttagelse af Kieittrups Sogn hielpse sig med Gymnastikapparater af samme eller endnu ringere Beskaffenhed. Sognepræsten erklærede, at han vilde bestræbe sig for at faa Udførelsen af Direktionens Resolution stillet i Bæro, naar man vilde love ham at faa Apparatet rigtig fastgjort, at anskaffe et nyt Klavertoug samt andre Smaa-Aparater især Reb til Springring og Balance, hvilket man lovede. Og saaledes hevedes Forhandlingen i god Forstaaelse.

Renlighed paa Landet.

Møde d. 11 Juli 1851.

En Skrivelse fra Lillienstjold herom af 13 Mai d. A. tilligemed 8 Exempl. af en Politiforskrift fremlagdes. De sidste deltes imellem Forstanderne, medens 1 blev ved Archivet.

Gaaende Postbud.

samme Møde.

Skrivelse af 3 Mai d. A. fra Lillienstjold fremlagdes. Ifølge den Skrivelse bemyndigedes Form. at betale det afgaaende Postbud 8 Mark, samt tilskrive Lillienstjold, at man gik ind paa at betale det nye, Erik Jensen 3 Rdlr. for et Aar fra 1ste Mai d. A. at regne.

Piggevaars, Kruidt og Kugler.

Skrivelse om de første, fra Sognefogeden i Gøttrup af Gaars Dato fremlagdes. Det venttes at sælge disse Sager snarest muligt.

Invalide Understøttelse.

Møde d. 5 sept 1851.

Der var rekvireret 3 Ake. Kemner Reb til Vogn Christensen, Claus Christensen og Poul Aggerholm, som de eneste Invalide her i Distriktet,

og vare disse tilsagte at møde idag for Forstanderskabet, at deres Schemata kunde blive udfyldte. De mødte alle 3, og blev V. Christensens og P. Aggerholms Schemata udfyldte og uunderskrevne, men da E. Christensens Bevisligheder vare beroende i Centralcomiteen, og han derfor ikke noisagtig kunde udfylde Schemat, raadede man ham derfor at forlange disse tilbage.

Ny Landevei til Aalborg.

Forslag herom og Indbydelse til et Møde desangaaende i Fierritslev No d. 19 d. M. fra Thorslev og Fjendstrup Forstanderskab, af 16. s. 1851. fremlagdes. Til et møde for hverende Forstanderskab, valgtes Rouilund.

Vei fra Kloien til Fierritslev.

Andragende herom fra Ole Nøis, med et Kaart, fremlagdes. Det blev overdraget Form. at anbefale dette Andragende, paa det bedste, og det maatte særlig gøres opmærksom paa, at den udlagte Vei ikke var saa daarlig, at den kunde kaldes absolut uiforbar, og dels at den ikke behøvedes, da der gaar Vei som er optagen paa Regulativet, saa det synes at utidig Trods ligger til Grund for Farten paa den Vei over Andragerss Mark.

Auktion

Møde d. 26 Sept. 1851.

over Hagel, Hvidt og Landsepigge, tilhørende Forstanderskabet, indbragtes til 4 Rd. 5 M. 13 Sk.

Posttaske til Postbudet.

Lusmand Mads Aggerholm Oslev, der er leiet som Postbud for Klittrup Sogn, mødte idag og bad om en Posttaske. Paa denne Udgift kunde Forstanderskabet ikke indlade sig idag. (Afskrivet til Fierritslev Avis af J. E. Følgaard, d. 22 Juni 1926)

Forsigtighedsregle fra Amtet,

Møde d. 5 Jan. 1852.

af 5 s. M., i Anledning af det vaade Efteraar og uimodent Korn, var tilstillede i 9 Exemplar, som uddeltes til hver af de tilstedeværende Sognestorendere, og de 3 overgaves Formanden til Archivet, Rouilund og J. E. Joergensen.

Overforsikrings-Forening.

Møde d. 5. Mai 1852.

Indbydelse til en saadan fremlagdes, og det blev vedtaget gennem Sognesogederne at gjøre Beløerne bekjendte med samme, og blev samme overgivet til Sognesogederne i Klittrup, der overværede Mødet, og paa

tog sig at levere den til Fognefogeden i Gottrup efter Afhemyttelsen.

Fugelskiærsvai.

Andragende af 1ste f. M. fra nogle Bøvere om Istandsættelse af dette Veistykke fremlagdes. Det blev overdraget Form. at svare, at Fogneforstanderskabet var fuldkommen enigt med Andragerne i, at denne Vej burde istandsættes, men at Istandsættelsen maatte iværksættes af Bøverne.

Gymnastik-Apparatet -

Møde d. 29 Juli 1852.

i Kvittrup var brøstfaldigt og det blev overdraget Skolepatronen at gjøre den istand inden Skolen optages igjen.

Ved Apparatet i Gottrup var af Skolepatronen indsat en Stolpe uden at der var confereret derom med Fogneforstanderskabet, og gjorde Form. i den Anledning opmærksom paa, at han syntes denne Fremgangsmaade var meget urigtig, eftersom Directionens Paalæg om et fuldstændigt Apparat ikke var hævet, og der saaledes burde være confereret med Forstanderskabet, naar det gamle Apparat var blevet ubrugeligt, og han maatte saa meget mere misbillige det, som Skolepatronen vidste at Skolen snart skulde ophøre. Men besluttede nu at indgive Andragendet til Directionen, og var enig om, at med Hensyn til Bedømmelse af Gymnastikapparatets Beskaffenhed, maatte den omtalte Stolpe betragtes som ikke indsat.

Klitmænd.

Samme Møde.

Ifølge Lov af 26 Marts d. A. Afkrævelse herom fra Thisted Amt fremlagdes, der skal vælges 1 for Gottrup og ingen for Kvittrup, ~~da dette Sogn~~, da dette Sogn er udgaaet af Klitarbeidet. Valgt faldt paa Sognefoged og Parnbrogsmand Anders Christensen.

Besvaring over et Veistykke.

Abraham Phillipsen i Trustrup besvarede sig i Anledning af det ham tildelte Veistykke. Det blev overdraget Formanden at svare, at man aldeles maatte henholde sig til den tidligere Erklæring, og aldeles ikke havde begaaet nogen Uretfærdighed mod Klageren, der fortjente en alvorlig Tilnættelse for hans Skrivemaade med Fogneforstanderskabet.

Samme Møde.

Stenkiste i Løvningen ved Vesterløkke.

Afsnede herom fra Lillienkiold af 20 d. M. frem lagdes. Det blev overdraget Formanden at svare, at da Grunden var fast, mente man, at en Opfyldning med Marksten vilde være tilstrækkelig og omtrent i drette det samme som en Stenkiste, hvis Anleggelse efter Jordbundens Beskaffenhed og Localiteterne, vilde være bekvæmlig.

Ansøgninger

Møde d. 30 Juli 1853.

om Udstyknings af Ligeard, var anbefalet af Formanden hvilket bifaldtes, ligeledes Ansøgning fra Mads Thomsen i Klusby, om at afhænde hans Hedelod til Bebyggelse, den var anbefalet paa det bedste, hvilket bifaldtes. Rasmus Pedersens Ansøgning om Adskillelse af hans hidtil eiede Jorder, skulde anbefales paa det bedste, da Adskillelsen var hensigtsmæssig.

Skolestie fra Hermannsholm.

Møde d. 23 Sept. 1853.

Lieren deraf mødte og forlangte, at Skolestie anlagdes fra ham Sted til Skolen, da hans Børn ikke vare istand til at kunne komme frem til Skolen. Det overdroges Skolepatronen for Gjøttups i Forening med Forstanderne at foranstalte det fornødne, og da give Stien Retning langs i vester med Nørgaards Kjærdige og til Rømmen, samt anlægge et Gangtræ over Kanalen vest for Hermannsholm.

Valg af nye Tingsvidner.

Møde d. 7 Nov. 1853.

Afsnede fra Lillienkiold af 25 Oktbr. om at bekendtgjøre, at nye Tingsvidners skulde udværges, hvilket var sket ved Kirkerne, og at en Delegeret fra Forstanderskabet skulde møde paa Skjerping Tirsdagen den 8de Nov. Fr. Kl. 11, hvortil valgtes Jens Chr. Larsen.

Broen ved Vesterløkke

Møde d. 1ste Marts 1854.

var medskyldt, og Besværgelse deraf fra Gjøttups Byfoged var

tilsendt Forstanderskabet 28 Febr. d. A. Veicomiteen beordredes til at tage den i Syn, og fore de fornødne Foranstaltninger til Passage for Veifærende, og besvirge Boven istandsat, saasomt Veirliget tillader det.
(Afskrevet til Fremtiden)
Løst d. 10 Juli 1854

Loftbroen ved Aagaard.

Møde d. 24 Maj 1854.

Angaaende dens Istandsættelse, var Andragende fra Hr. Proprietair Povl-
lind indsendt til Amtet, at Comünen maatte deltage i dens Istand-
sættelse. Erklæring herom var afførdet Forstanderskabet 2 Marts d. A.

Efter at Formanden havde indhentet Forstandernes Mening i denne
Anledning, og efter denne Mening blev Erklæringen affattet, at man
ikke troede Comünen var pligtig at deltage i Bekostningen paa
Istandsættelsen, da saadant hidtil var sket af Aagaards Bier.

Til Mødet den 12 Juli 1854, var der falden Resolution, at den skal ved-
ligeholdes af Fognet.

Cirkulære af 10 Juni 1854.

Møde d. 13 Sept. 1854.

Cirkulære af 10 Juni fra Kirke- og Underviisningsministeriet angaa-
ende en Forandring i Underviisningen i Skolerne med Henyn til Skoles-
nes Overfyldning af Børn, fremlagdes, tillige med en Skr. fra Provst Dam-
kjær ^{ang.} Sogneforstandersk. Bøttemøning. Forstandersk. i forbindelse med Sko-
lælær Christensen, besluttede at meddele Provst Damkjær, at det ansaae
det fortiden hensigtsmæssigt, at Børnene nød Underviisning i Skolen
med til det fyldte 9de Mars dag, og at de, naar det 7de Mars er fyldt, da mi-
de ved de aarlige Examina, befindes det da, at de ere forømtede
maa Forstanderskabet vere bemyndiget til at tage hensigtsmæ-
sige Forholdsregler.

Meriuelse ang. Lybskillingen.
i samme Mødt.

Meriuelse angaaende Brøgen af Rigsmønt (?), og Indkaldelse af
Lybskillingen fremlagdes.

Aggersunds Færges. (Møde d. 8 Nov. 1854)

Et Andragende fra Røjstøiers Communalbestyrelse indsendt ved Hr.
Procurator Toft, om at faae en Bro anlagt ved Aggersund, for at
lette og bequemgjøre Overfarten, fremlagdes. Man erkjendte Nødvendig-
heden af, at der foretoges Foranstaltning til at forbedre Overfarten,

der ved dette Forgeetede ofte er temmelig daarlig, ja ved flere Leiligheder
uifromkommelig, hvorfor man anbefalede Andragendet paa det bel-
ste.

Veien gennem Kjettrup

Møde d. 8 Nov. 1854.

Veien gennem Kjettrup Sogn, som befares af Posten. Skrivelse herom fra Kol-
lerup Forstanderskab om i Forening med Kjettrup Forstanderskab, at indgaae
med Forestilling til Amtet, at denne Vei, der ogsaa løber gennem en Del
af Kollerup Sogn, maa optages paa Regulativet som en Amtsvei, der ved-
ligeholdes i Fremtiden paa Amtets Bekostning. — Man antog ikke, at
et slikt Andragende vilde lede til det forønskede Resultat, da det er
i Ventilation, at en ny ligeløbende Vei fra Fjerntlev til Aggesund
vil blive omlagt, saasomt Førgeløven derud bliver istandgjort.

Derom bliver ved Formanden at undersøtte Kollerup Sognforstande-
skab.

Budfogederne.

Møde d. 12 Juli 1854.

Budfogederne var man ikke tilfreds med, da man syntes, at deres Gjor-
ning ikke svarede til den Udgift, Sognene havde paa dem, hvorfor
man vilde søge at træffe Accordt med Sognefogederne om at de
udførte Boingen. I Midet d. 8 Nov. s. A. midte Sognefogden
for Kjettrup Sogn, Niels Hansen, for at slutte Accordt om Boingen i
Kjettrup Sogn fra Nytaar 1853 at regne, og som Følge deraf skulde in-
gen Budfogder være. Man blev enig med Sognefogden at betale
ham 20 Rd.: for eet Aar, og udføres han da al Boingen, Skole og
Fattigsager indbefattet. Forstanderen i Kjettrup bemyndigedes at
slutte Accordt med Sognefogden i Kjettrup, om at overtage Boing-
en.

Andragende om Nedsættelse af Fattigbidrag.

Møde d. 6 Jan. 1855

Der var indkommen en Skrivelse fra Gaardeier Benneick i Kiisby,
om at faae sit Fattigbidrag nedsat, da han syntes, at være ansat for
høit i Bidrag i Forhold til andre af Sognets Beboere i lige Stilling.
Man fandt ikke denne førte Klage tilstrækkelig grundet, og
man kunde dessaarsag ikke videre tage Hensyn dertil ved Afg.

ningen, da det er bekendt, at Pennick er en velhavende Mand der
er i Besiddelse af een af de bedste Gaarde i Kommunen, og desuden har
en Bifortjeneste af 100 Rd. aarlig som Tingsvidne. (Pennicks Bi-
drag udgjorde 1855: 6 Skp. Rug, 6 Skp. Byg, 4 Rd. 3 M.) (Kin to, Prop.
Roulund og Rasmus Madsen var hjer ansatte.)

Veiregulativ. (Møde d. 15 Marts 1855.)

Afrielse fra Herredsfoged Ellingskjold, angaaende Veiregulativ for de mest
paafølgende 3 Aar fremlægdes. Man fandt ikke, at der var nogen Afvigelse
fra det ældre Regulativ at foretage, uden at Veien til Bygholms Veie i
Gjottrup Sogn, burde udgaar af Regulativet, da den ikke mere benyttes
som Alfarvei, paa Grund af, at Veien er ufermekommelig; og at Veien
fra Kollerup Skjel i Syd gennem Gjottrup Sogn, maa optages blandt
de mindre Landeveie, da Posten befare den til Aggersund.

Ansøgning til Landhuusholdningsseelskabet. Møde d. 29 Nov. 1855.

Ansøgning fra Jens Christian Slagter til ovenst. Selskab, om at skjen-
kes en Plov, blev anbefalet paa det bedste.

En lignende Ansøgning fra Peter Christian Bonke paa Hermands-
holm blev anbefalet til, at han maa erholde en Plov enten gratis, eller
til billig Pris.

Den nye Landveij fra Fjerritslev til Aggersund. Møde d. 4 Jan. 1856 (1856.)

Afrielse fra Herredsfogden af 10 Dec. f. A. om at erholde Afriids af
Situationen i Hjørring Amt paa den projekterede nye Landveij
fra Fjerritslev til Aggersund, og Oplysning om Jordbrændens Be-
skaffenhed. Man havde i denne Anledning anstillet den for-
nødne Undersøgelse, og forfattet den forlængte Afriids, begge Dele
udfærdigedes idag og tilsendtes Herredsfogden.

Skolesager.

Møde d. 23 Jan. 1856.

Her er Protokollen ført af C. Roulund, der valgtes til Formand for Forstander-
skabet d. 4 Jan. 1856. Fremlægdes en Afrielse fra Skolelærer Christensen af
19 Dec. 1855, hvori han andrager paa at der til Skolen i Gjottrup anskaffe-
des ny passende Læsebøger, Læsetabeller og Lærningsskrift. For-

Skrifter; da den samme Trang var tilstede i Gjettrup Skole, vedtoges at
købe 20 Exemplarer af Heibels Fortællinger ved Ursing el. Vissing.
50 Exemplarer af Birchs Lesebog, til lige Deling imellem begge Sko-
ler.

Lærervønninger.

Den 14 Marts 1849 lagdes Lær. Christensens (i Gjettrup) Lønning saaledes:
" Den andrage foruden det sædvanlige in natura, som ovenfor er uforandret.
" 15 Td. Byg efter Capitelstaxt, a. 15 Mark 5 Sk. u. 38 Rd. 1 M. 11 Sk.
" Som Kirkesanger: 10 Rd.
" Som Kirkebyens Skolelærer: 5 Rd. Falt 53 Rd. 1 M. 11 Sk.
Fjort andrag Ligningen 79 Rd. 5 M. 3 Sk.
Altsaa bliver den i år forringet med 26 Rd 3 M. 8 Sk.

I Midet d. 25 Marts 1856, lagdes Lær. Christensens Lønning saaledes:
" 6 Td. Rug, 10 Td. Byg in natura, 25 Td. Byg efter Capitelstaxt, 10 Rd. som Kirkesanger 10 Rd. som Kirkebyens Skolelærer.
Falt udgjorde hans Løn i 1856: 173 Rd. 2 Mark og 5 Skilling.

Skolesager.

Møde d. 24 Mai 1856.

Forstanderne havde været i Gjettrups Skole og opmaalt localitet der, og befandt-
tes da: " Skolestuen at være 9 M. 3 Qvarter 3 Tom. lang, 9 M. bred, 4 M.
4 Tom. høi. Forstuen: 3 M. 2 Tom. lang, 2 M. 1 Qvarter bred, 4 M. 4 Tom.
høi. Skolelæreren's Værelse holdt tilsammen 122 $\square$ M, og var 3 M. 2 Qv.
høi. Børnenes Antal i Gjettrups Skole var 92, og da der omtrent er lige
mange i hver Klasse, var det høieste Antal Børn, der paa een gang var
tilstede, 46.

Gjettrups Skole befandttes ved Opmaalinger at holde: i Længden 9 M.
3 Qvarter 2 Tom. Bredder: 10 M. 3 Qv. 5 Tom. Høide: 3 M. 2 Qv. 4 Tom.
Forstuen holdt: i Længden, 2 M. 3 Qv. i Bredden: 3 M. 1 Qv. 3 Tom.
Høide: 3 M. 2 Qv. 4 Tom. Skolelæreren's Værelse holdt tilsammen
101 $\square$ M, og var i Høiden 3 M. 2 Qv. 4 Tom. Børnenes Antal i
Gjettrups Skole, var ved Aarets Begyndelse 93, nemlig 47 i nedreste
Klasse, og 46 i øverste Klasse.

Ansøgning.
Møde d. 24 Mai 1856.

En Ansøgning fra Handelsmand Kjeldgaard ved Plettestrand, om at drive Handel med Manufacturvarer, havde Form. efter Fuldmagt fra de øvrige Medlemmer, meddelt Forstanderskabets Anbefaling.

Kjettrup Skole.
Møde d. 30 Juli 1856.

Kjettrup Skoles Loft og Vinduer var i en yderst brøstfældig Tilstand. Man besluttede at afhjælpe denne Mangel, og overlodes det til Skoleforstanderen at drage Omsong for Indkjøb af Fjæl, og en Tømmermand til at udføre Arbejdet inden Midten af Sept.

Den nye Landevei til Aggersund. (s. Møde)

Skriuelse fra Herredsfogden, dateret 23 d. M. om Eksploering ang. den nye Landevei fra Fjernitslev til Aggersund, om hvilken projecterede Vej Kort medfulgte berørte Skriuelse. Over den udpegede Veilinie fandt Forstanderskabet intet at erindre men fandt at maatte anbefale Forslaget paa det bedste, til at udføres hurtigst muligt.

Vejandragende.

(s. Møde)

Andragende fra Peder Møller i Huiusby Mølle, om at faae Veien fra Kjettrup til Huiusby Mølle samt Veien derfra i syd til Veien forbi Skjerpingsgaard, istandsat. Den sidstnævnte fandt man ikke kunde anvendes noget Arbejde paa, da den nye projecterede Vei vil træde i dens Sted, og kan da benyttes, og den førstnævnte fra Kjettrup til Møllen, antog man kunde efterses og jærnes Hjulles og Brinker, hvor fornødent gjøres.

Færgestedet ved Aggersund.

s. Møde.

Andragende til Thisted Amt om at virke til et forbedret Færgested ved Aggersund, for at have de mange Ubehageligheder og Ulemper, som finder Sted ved det nuværende, udfærdigedes, og afsendtes til Amtet.

(Afskrivet til Fjernitslev Avis d. 22 Juli 1926.)

Gymnastikskole.

Møde d. 4 Febr. 1857.

Circulaire af 24 Dec. 1856, fra Kultusministeriet, om at anskaffe til Skolerne Gymnastikskole der koste $4\frac{1}{2}$ Mark Parret, i Partier.

Hensigten med disse Skole skulde være at fremme de gymnastiske Ovelser. Dette fandt man ikke da Børnene her paa Landet gymnastiseres ligesaa godt med deres bare Fødder.

Provsten bad tilføit, at dette ingenlunde var hans Mening, da han meget mere holdt sig overbevist om, at Anskaffelsen af saadanne Skole, meget betydelig vilde bidrage til at Gymnastik-Undervisningen ville kunne fremmes.

Jordemoderen.

Møde d. 30 Juli 1857.

Skrivelse fra Høllerup Sogneforstanderskab, dateret 22 Juli, om at udnævne en Mand til at samles med Høllerup Forstanderskab for at raadslaae om Anskaffelse af Bolig og Jord til Districtets Jordemoder. Man valgte dertil Peter Væver, hvorefter Høllerup Forstanderskab bliver at underrette.

Veien fra Kluisby til Nytrøp.

Møde d. 5 Mai 1858.

Denne var af de tilstødende Lodsseiere, pløiet saa nær ja selv en Dug af denne pløiet, at den er saa smaa og daarlig, at den ofte er ufarbar. Man besluttede at henlede de tilstødende Lodsseieres Opmærksomhed paa deres Feil, hvortil valgtes Niels Hansen, Hr. Rowlund, og Peter Væver, som maatte affordre Udkommende Erstatning for den Jord de muligens have brugt, uden at være berettiget dertil.

Skolebørns Udeblivelser ved Dispenisitat.

Møde d. 12 Juli 1858.

En Henviselse fra Provst Damtze, hvori han anmoder Skolelæreren om Oplysning om, hvilke eller hvormange Børn der var borte ved Biskopens Visitation i Nytrøp og Gjøtrøp Skole, hvorefter det befandt at følgende bør de være fraværende uden lovlig Grund, nemlig:

Forpagter Paasch's Tjenestebørg Christen Jespersen.
Gaarden. Benneche: do. Niels Peter.

144. Huismand Christen Jensens Kon. Anders Peter.
Forpagter (paa Aagaard) to Tjenestepiger, Inge Kirstine og Anne Kirstine.
Disse Børns Udeblivelse meddeles efter Anordningen 29 Juli 1814 Paragraph
26, huer med 2 Sk.

Ansøgning om Høbevilling
Møde d. 12 Juli 1858.

Ansøgning fra Gaardeier Rattcke i Trustrup, om at erholde Bevilling
til Høhold paa sin Gaard i Trustrup. Man fandt ikke Grund til at
 anbefale denne Ansøgning da Stedet kun er beliggende ved en lidet
 befærdet Bivei og kun er af kort Veilængde fra Fjerritslev Kro, om hvil-
 ket Formanden iunderretter Supplicanten.

Mindesmærke.

Møde d. 24 Sept. 1858.

Indbydelse om Bidrag til et Mindesmærke over den afdøde Generallieut-
 nant Bülow, fremlagdes, og blev det vedtaget at lade samme betyend-
 giøre ved Kirkestevne, med anmodning til Kirkesangerne at modtage
 de Bidrag som Kommunerne dertil vil yde.

Regnebojer og Skriflæringsapparat.

Møde d. 21 Sept. 1859.

Skolelærer Jensen i Gjøstrup (tiltraadte Embedet 1858.) havde skrevet til For-
 standerskabet om, at der til Gjøstrup Skole maatte anskaffes Regnebojer
 og Tekstbøger og Skriflæringsapparat. Regnebojer af den nævnte
 Slags blev vedtaget at anskaffe 6 Exemplarer (af) og 2de Exemplarer
 ~~Facitlister~~. Facitlister. Skriflæringsapparat fandt man ikke for-
 tiden at ville anskaffe, derimod vilde Provsten henvende sig til
 Herredscontoiret og Amtscontoiret, for om muligt derfra at er-
 holde en Deel Bøger som man antog vilde være fuldt saa
 hensigtsmessige til Skriftlæsning i Skolerne.

Afskrevet til Fjerritslev Avis d. 26 Juli 1926.